σὴν ἔσωθεν σιόνα

ἔσωθα σιόνα

ἐσωθώτην.

Δ Σλαύου Κυπραίου.

Συβοτσάρου 1911

Ζε

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Ε΄

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΥΖΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Ε΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ

Ἢ

ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΑΤΕΡΟΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄—ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ—Γ΄ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

معارف نظارت جليله‌سنك ١٤٢ نومرولى و ١٧ مايس ٣٢٣ تار
رخصتنامه‌سيله طبع اولنمشدر

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΔΕΠΑΣΤΑ-ΣΦΥΡΑ-ΓΕΡΑΡΔΟΥ
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1907

Πᾶν ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πο-
νήσαντος.

Ἐκ τοῦ τυπογραφείου **Ἀδελφῶν Γεράρδων**
(Γαλατᾷ, Πεμπτοπαζάρῳ, ὄπισθεν τοῦ Ἀγκοπιὰν Χάν, ἀρ. 17, 1
(422)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Ε΄

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΑΘΩΜΙΛΗΜΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Ὕμνος εὐχαριστήριος.

Πρὸς Σὲ ὑψοῦται, Κύριε,
τῆς πλάσεώς Σου ἡ φωνή.
Σ' ὑμνοῦσι γῆ καὶ οὐρανοί,
λαοὶ καὶ γλῶσσαι μύριαι.

—

Τῆς πατρικῆς Σου χάριτος
ἀνάπλεως εἶν' ὅλ' ἡ γῆ.
Ἀκένωτός Σου ἡ στοργή,
κ' ἡ πρόνοιά Σου ἄρρητος.

—

Ὦ! τί θ' ἀνταποδώσωμεν
ἄνθ' ὅσων δίδεις εἰς ἡμᾶς;
Τὸ ὄνομά Σου μὲ τιμὰς
καὶ ὕμνους θὰ ὑψώσωμεν!

Τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας μας
Σοὶ δίδομεν, σὰ ἐκ τῶν σῶν.
Κάθαρον ταῦτα ὡς χρυσὸν
ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας μας.

—

Τὸ ἱερόν Σου θέλημα
τὸν βίον μας ἂς διοικῇ,
πρὸς δόξαν σου διηνεκῆ,
πρὸς μέγα μας ὠφέλημα.

† Α. Π. Ραγκαβης

2. Ἡ Βίβλος.

Ἡ μήτηρ μου εἶχε κληρονομήσῃ παρὰ τῆς μητρός της, ὡραίαν εἰκονογραφημένην *Βίβλον*, ἐν τῇ ὁποίᾳ με ἐδίδασκε ν' ἀναγινώσκω, ὅτε ἤμην παιδίον. Ἡ Βίβλος αὕτη εἶχεν εἰκόνας ἱερῶν ὑποθέσεων εἰς ὅλας τὰς σελίδας. Ἐκεῖ ἦτο ἡ *Σάρα*, ἐκεῖ ὁ *Τωβίας* καὶ ὁ ἄγγελός του, ὁ *Ἰωσήφ*, ὁ *Σαμουὴλ* καὶ ἄλλαι ὡραῖαι πατριαρχικαὶ σκηναί. Ἀφ' οὗ ἀπήγγελλον καλῶς τὸ μάθημά μου καὶ ἀνεγίνωσκον σχεδὸν ἄνευ λάθους ἡμίσειαν σελίδα τῆς *Ἱερᾶς Ἱστορίας*, ἡ μήτηρ μου ἀπεκάλυπτε τὴν εἰκόνα, καὶ κρατοῦσα αὐτὴν ἀνεῳγμένην ἐπὶ τῶν γονάτων, μὲ ἄφηνε νὰ παρατηρῶ καί μοί την ἐξήγει πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς ἐπιμελείας μου.

Ἡ μήτηρ μου ἦτο πεπροικισμένη ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ ψυχῆς τοσοῦτον εὐλαβοῦς, ὅσον καὶ τρυφερᾶς, καὶ διὰ φαντασίας εὐαισθητοτάτης καὶ ζωηροτάτης. Ἡ ὡραία, εὐγενὴς καὶ γλυκεῖα μορφή της ἐγκατωπτρίζετο ἐν τῇ ἀκτινοβολούσῃ φυσιογνωμίᾳ της, καὶ ὁ λιγυρός, φιλόστοργος, ἐπίσημος καὶ περιμαθὴς ἦχος τῆς φωνῆς της παρεῖχεν εἰς ὅλους της τοὺς λόγους

τόνον τινὰ δυνάμεως, θελγήτρου καὶ ἀγάπης. ὅστις ἀντηχεῖ ἀκόμη εἰς τὰ ὦτά μου, φεῦ! μετὰ τοσούτων ἐτῶν σιγήν.

Ἡ θέα τῶν εἰκόνων ἐκείνων τῆς Βίβλου, αἱ ἐξηγήσεις καὶ τὰ ποιητικὰ σχόλια τῆς μητρός μου μοι ἐνέπνεον ἐξ αὐτῆς ἤδη τῆς τρυφερωτάτης μου ἡλικίας κλίσιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ πράγματα μέχρι τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἰδεῖν τοὺς τοπους, ἐν οἷς συνέβησαν τὰ πράγματα αὐτά, ἡ ἀποστασις εἶναι ἐλαχίστη.

Διεφλεγόμην λοιπόν, ὀκταετὴς ἔτι ὤν, ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ ὄρη ἐκεῖνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων κατέβαινεν ὁ Θεός· τὰς ἐρήμους ἐκείνας, ἔνθα οἱ ἄγγελοι ἤρχοντο νὰ δείξωσιν εἰς τὴν *Ἄγαρ* τὴν κεκρυμμένην πηγήν, ἵνα ἀναζωογονήσῃ τὸ δυστυχὲς τέκνον της, τὸ ἐξόριστον καὶ ἀποθνῆσκον ὑπὸ τῆς δίψης· τοὺς ποταμοὺς ἐκείνους, οἵτινες ἐπήγαζον ἐκ τοῦ οὐρανίου παραδείσου· τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον, ὅπου ἐβλέποντο ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες οἱ ἄγγελοι ἐπὶ τῆς κλίμακος τοῦ *Ἰακώβ*.

Ὁ διακαὴς οὗτος πόθος οὐδέποτε ἐσβέσθη ἐν τῇ ψυχῇ μου. Ὠνειρευόμην πάντοτε βραδύτερον ἓν ταξείδιον εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὡς τὸ μεγαλείτερον συμβεβηκὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ μου βίου· ἐσχεδίαζον ἀκαταπαύστως ἐν τῇ διανοίᾳ μου μέγα τι θρησκευτικὸν ἔπος, τοῦ ὁποίου ἡ ὡραιοτάτη σκηνὴ θὰ ἦσαν οἱ ὡραῖοι ἐκεῖνοι τοποι· διότι ὁ βίος διὰ τὸ πνεῦμά μου ὑπῆρξε πάντοτε μέγα τι ποίημα, ὡς διὰ τὴν καρδίαν μου ὁ βίος οὗτος ὑπῆρξεν ἀγάπη. *Θεός*, *Ἀγάπη* καὶ *Ποίησις* εἶναι αἱ τρεῖς λέξεις, αἵτινες ἐπεθύμουν νὰ χαραχθῶσιν ἐπὶ τοῦ μνήματός μου, ἂν ἀξιωθῶ ποτε μνήματος.

† Α. Λαμαρτινος

3. Τὸ κρίνον.

«Λαμπρὸν κρίνον!
Τὰ ἄνθη ἔχουσι λειτουργίαν ἐν τῷ
κήπῳ καὶ σὺ εἶσαι ὁ ἱερεύς των».

Οὕτω χαρακτηρίζει ποιητής τις τὴν θέσιν τοῦ κρίνου μεταξὺ τῶν ἀνθέων καὶ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐξασκεῖ.

Τὸ κρίνον ἐκλήθη καὶ *λείριον* καὶ *ῥόδον τῆς Ἥρας*, διότι λέγεται ὅτι ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς Ἥρας ἀνεβλάστησεν. Αἱ παραδόσεις διαφέρουσι. Κατὰ τὴν μέν, *Ἀλκμήνη*, ἡ μήτηρ τοῦ *Ἡρακλέους*, τὴν ζηλοτυπίαν τῆς Ἥρας φοβουμένη, ἔκρυψε τὸ παιδίον εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησίν του ἐν σκιερᾷ λόχμῃ. Ἡ Ἀθηνᾶ ὅμως, γνωρίζουσα τὴν καταγωγὴν τοῦ παιδίου, ὡδήγησε τὴν Ἥραν ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου καὶ τῇ ἔδειξε τὸ εὔρωστον καὶ ὡραῖον βρέφος, ὅπερ καὶ αὐτὴ κατεθαύμασεν. Ἡ δὲ Ἥρα ἐν τῇ ἰδιοτητί της, ὡς προστάτις παντὸς ἀρτιγεννήτου, ἀπεφάσισε νὰ θηλάσῃ τὸ δια γάλα τηκόμενον βρέφος. Καὶ αὐτὴ μὲν εὐηρεστεῖτο· τὸ παιδίον ὅμως, τὴν μυστικήν του ἐχθρὰν ἀναγνωρίσαν, δάκνει τὸ στῆθός της τόσον, ὥστε ἀναγκάζεται ἐκείνη νὰ ἀφήσῃ τὸ ἄξιωμα τῆς τροφοῦ. Το γάλα τῆς θεᾶς ἐξηκοντίσθη πρὸς τὰ ἄνω καὶ μέρος μὲν τῶν σταγόνων ἐσχημάτισεν ἐν τῷ οὐρανίῳ στερεώματι τὴν ταινίαν τὴν ἐπικληθεῖσαν *Γαλαξίαν*· ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καταπεσουσῶν σταγόνων ἀνεβλάστησε τὸ λευκὸν κρίνον, τὸ *ῥόδον τῆς Ἥρας*, τὸ σύμβολον τῆς ἀθῳότητος καὶ τῆς σεμνοπρεπείας. Κατὰ τὴν ἄλλην δὲ παράδοσιν, ὁ Ζεύς, θέλων νὰ ἐξασφαλίσῃ τῷ Ἡρακλεῖ τὴν ἀθανασίαν, παρήγγειλε τῷ Ὕπνῳ νὰ παρασκευάσῃ ὑπνωτικὸν ἐκ *νέκταρος* διὰ τὴν Ἥραν, ὅπερ προσήνεγκεν αὐτῇ ὡς ἀναψυκτικόν. Ἡ Ἥρα ἐβυθίσθη ἅμα ποιοῦσα τοῦτο εἰς

βαθὺν ὕπνον. Ἐν τῇ καταστάσει δὲ ταύτῃ ἔθηκεν ὁ Ζεὺς τὸν Ἡρακλέα ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς θεᾶς, ἵνα πίῃ τὸ γάλα, ὅπερ αὐτῷ τὴν ἀθανασίαν παρέσχεν. Ὁ μικρὸς Ἡρακλῆς ὅμως τόσον ἀπλήστως ἐμύζα, ὥστε σταγόνες τινὲς κατέπεσον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκ τούτων ἀνεφάνη τὸ κρίνον. Τοιοῦτος ὁ μῦθος, διότι περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κρίνου ἐν τοῖς κήποις καὶ περὶ τῆς πατρίδος του βαθὺ σκότος ἐκτείνεται, ὡς καὶ περὶ τῆς πατρίδος τοῦ ῥόδου καὶ τοῦ σίτου. Τὸ κρίνον, ὡς τὰ δύο τελευταῖα ταῦτα, ἔχει παντοῦ δικαιώματα ἰθαγενείας, οὐδεμίαν ὅμως εἰδικὴν ἀπόδειξιν καταγωγῆς. Ὁ *Ὅμηρος*, ὁ *Μωϋσῆς*, ὁ *Πλίνιος*, ὁ *Βιργίλιος* καὶ ἄλλοι ὑμνοῦσιν αὐτὸ ὡς τὸ σύμβολον τῆς ὡραιότητος καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας. Ἐν Περσίᾳ, τῇ θετῇ αὐτοῦ πατρίδι, ἐκαλεῖτο ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα κατ' αὐτὸ *Σοῦσα*, δῆλα δὴ *Κρινόπολις*, καὶ τὰ ἐθνόσημά της ἔφερον τὸ κρίνον ὡς σύμβολον τῆς ὡραιότητος. Τὸ λευκὸν κρίνον ἐκόσμει οὐ μόνον τοὺς βωμοὺς τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτωπον τοῦ Σολομῶντος. Ὁ ἐκ *Τύρου* ἀρχιτέκτων ἔδωκε τοῖς κιονοκράνοις τοῦ ὑψηλοῦ ναοῦ τὸ σχῆμα τοῦ κρίνου. Κατὰ δὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Μωϋσέως, τὸ κρίνον ἐξελέχθη πρὸς κόσμον τῶν πολυελαίων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς ἔθηκε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν τοῦ Σολομῶντος μετὰ τὴν τοῦ κρίνου καὶ ἐπαρηγόρει τοὺς μαθητάς του διὰ τὴν ἁπλῆν ἐνδυμασίαν των, ἥτις πολὺ ὑπελείπετο τῶν τότε ἐν χρήσει ἐν Παλαιστίνῃ λαμπρῶν στολῶν, διὰ τῶν λόγων: «***Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλλετο ὡς ἓν τούτων***» (Ματθ. Ϛ', 28—29).

Οὐδὲν ἄλλο φυτὸν ἦτο ἱκανὸν νὰ ἐξεγείρῃ τὴν εὐλάβειαν

καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἐν ταὐτῷ πλήρη πεποίθησιν περὶ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ καταγωγῆς ἢ τὸ κρίνον, οὔτινος τόσον θέλγει ἡ συμπαθὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς μορφή, ὅταν ἐπὶ ὑψηλοῦ καὶ ὀρθοφυοῦς στελέχους ἀνοίγῃ τὰ πρὸς ἀλαβαστρίνας κάλυκας ὅμοια ἓξ ἢ ὀκτὼ λευκά του ἄνθη, ἐξ ὧν ἀναφύεται κομψὸν δράγμα χρυσῶν στημόνων καὶ γλυκεῖα καὶ βαλσαμώδης εὐωδία ἐκπέμπεται.

Ἐν Αἰγύπτῳ ἐπίσης τὸ κρίνον πολλῆς ἀπέλαυεν ὑπολήψεως. Κρίνομεν δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ἐν τοῖς μνημείοις κεχαραγμένων ἱερογλύφων, ἐν οἷς πολλαπλῶς παρίσταται καὶ ἰδίαν σημασίαν εἶχε. Διότι, ἐκτὸς τῆς μεγαλοπρεπείας, ἣν παρίστα, ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῖς ὁτὲ μὲν ὡς σύμβολον τῆς βραχύτητος τῆς ζωῆς, ὁτὲ δὲ ὡς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐλπίδος.

Παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπίσης διὰ τοῦ κρίνου παρίστατο τὸ ***οὐράνιον*** κάλλος ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ***Οὐρανίας***, μιᾶς τῶν Μουσῶν. Αὕτη ἐζωγραφίζετο μὲ κεφαλὴν νεφέλαις περικεκαλυμμένην, ἔφερε δὲ κλῶνα κρίνου ἐν τῇ μιᾷ χειρὶ καὶ πυξίδα καὶ σφαῖραν ἐν τῇ ἑτέρᾳ. Καὶ σήμερον δ' ἔτι οἱ τεχνῖται ἀπεικονίζουσιν αὐτὴν διὰ στεφάνου ἐκ κρίνων καὶ ἴων, τῶν ἐμβλημάτων δηλονότι τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς σεμνότητος. Ἐπὶ ἀρχαίων ρωμαϊκῶν νομισμάτων ἐφέρετο τὸ κρίνον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ***Δημοσία ἐλπίς, Σεβασμία ἐλπίς, Ἐλπὶς τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ*** κ. ἄ.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ κρίνον ἐχρησίμευεν ὡς ἔμβλημα τῶν βασιλέων. Καθ' ὅλην τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν τὸ κρίνον ἀφιερώθη τῇ παρθένῳ Μαρίᾳ, ὡς εὑρίσκει τις αὐτὸ κυρίως ἐν ταῖς καθολικαῖς χώραις, ἔνθα τὰς εἰκόνας της διὰ κρίνων περιστέφουσιν. Ἐπίσης παρὰ τοῖς πρώτοις Χριστιανοῖς αἱ παρθένοι, ὅτε μετέβαινον πρὸς βάπτισιν ἢ ἁγιασμόν, ἔφερον στέμμα ἐκ κρίνων.

Ἐν τοῖς Πυρηναίοις, ἔνθα ἡ καλλιεργία τῶν μέχρι τῶν ἀπωτάτων χρόνων ἐξικνεῖται, εἶναι ἔθος τῇ 24ῃ Ἰουνίου, τῇ ἐποχῇ δῆλα δὴ τῆς ὡραιοτέρας τῶν ἀκμῆς, νὰ κόπτωνται ἀθρόα καὶ ἐν μεγάλαις λεκάναις εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ φέρωνται, ἵνα ἁγιασθῶσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Κατόπιν ἐκ τῶν σκέπην καὶ εὐλογίαν φερόντων κρίνων τούτων κατασκευάζουσιν ἀνθοδέσμας σταυροειδεῖς, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῆς εἰσόδου πάσης οἰκίας προσηλοῦσι καὶ ἀφήνουσιν ἐκεῖ μέχρι τῆς ἐπανόδου πάλιν τῆς ἑορτῆς, ὅτε ἀντικαθιστῶσιν αὐτὰς διὰ νέων.

† Θ. ΔΕ ΧΕΛΕΡΑ Ι.Χ

4. Ἀνδρομάχη καὶ Ἕκτωρ

(Ἐκ τῆς Ὁμήρου *Ἰλιάδος*).

. . . . . .

Αὐτὰ τοῦ εἶπεν ἡ γυνή, κ' ἐξώρμησεν ὁ Ἕκτωρ,
πατῶν ἐπὶ τὰ ἴχνη του καὶ ῥύμας διασχίζων.
Ὡς ἔφθασεν εἰς τὰς ***Σκαιάς***, τὴν πόλιν προσπεράσας
ὀλίγον, ὅθεν ἔμελλε νὰ ἔβγ' εἰς τὸ πεδίον,
ἐκεῖ μ' ἓν βῆμα ἡ καλὴ εὑρέθη σύζυγός του,
ἡ ***Ἀνδρομάχη***, προσφιλὴς θυγάτηρ βασιλέως,
τοῦ ***Ἠετίωνος***· αὐτὸς τὴν δασωμένην ***Θήβην***
κατεῖχεν εἰς τὸ ***Πλάκιον*** καὶ ἦρχε τῶν ***Κιλίκων***·
αὐτοῦ ἡ κόρη ἔλαβε τὸν Ἕκτορα τὸν μέγαν.
Καὶ τὴν συνήντησεν ἐκεῖ· τὴν ἠκολούθ' ἡ δούλη,
ἐπὶ τοῦ κόλπου ἁπαλὸν θηλάζουσα παιδίον,
τὸν ***Ἑκτορίδην***, τὸν γλυκὺν ὡς ἄστρον τῆς πρωΐας.
Ὁ Ἕκτωρ τὸν ὠνόμαζε ***Σκαμάνδριον***, οἱ ἄλλοι
ἐκάλουν ***Ἀστυάνακτα***· ὁ Ἕκτωρ ἦτο Τροία.

'Εχαμογέλασεν, ἰδὼν σιωπηλὸν τὸ βρέφος,
κ' ἡ 'Ανδρομάχ' ὑποδακρυς ἐπέταξεν ἐμπρός του,
ἐκ τῆς χειρός τον ἥρπασε, τὸν ἔκραζε κ' ἐλάλει·
« Δαιμόνιε, τὸ θάρρος σου αὐτὸ θὰ σ' ἀφανίσῃ!
Τὸ νήπιόν σου, τὴν πτωχὴν ἐμένα δὲν λυπεῖσαι,
ὅπου θ' ἀφήσῃς ὀρφανήν; 'Επάνω σου θὰ πέσουν
ὅλ' οἱ 'Αργεῖοι, θὰ χαθῇς. Ὦ, κάλλιον ν' ἀνοίξῃ,
προτοῦ σὲ χάσω, δι' ἐμὲ τὸ μνῆμα· τέρψις ἄλλη
δὲν θά μου μείνῃ, ἂν χαθῇς, πλὴν θλῖψις, θλῖψις μόνον
καὶ πάθη· μ' ἔμεινε πατήρ; ἐλπίζω εἰς μητέρα;
Τὸν 'Ηετίωνα νεκρὸν ἐπάτησεν ὁ μέγας
Πηλείδης, τὴν πολυπληθῆ καθέδραν του χαλάσας,
τὴν Θήβην τὴν ὑψίπυλον, κ' ἐφόνευσεν ἐκεῖνον·
ἀλλὰ δέν την ἐγύμνωσεν· εἰς τοῦτο ἐκρατήθη.
Μὲ τ' ἄρματά του τὰ καλά τον ἔκαυσε, μνημεῖον
ὑψώσας· καὶ περὶ αὐτὸ ἐφύτευσαν πτελέας
αἱ θυγατέρες τοῦ Διός, αἱ νύμφαι τῶν ὀρέων.
Οἱ δὲ καλοί μου ἀδελφοί, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον
ἑπτά, εἰς μίαν ἔπεσον καὶ ὥραν καὶ ἡμέραν.
Φεῦ, ὅλους τοὺς ἐφόνευσεν ὁ ἄγριος Πηλείδης,
τοὺς βόας των καὶ τὰ λευκὰ ποιμαίνοντας ἀρνία.
Τὴν δὲ μητέρα μου, σεπτὴν βασίλισσαν τῆς Θήβης,
ἐδῶ μὲ ἄλλας ἔφερεν αἰματηράς του κτήσεις,
καὶ πάλιν την ἀπέλυσε λαβὼν γενναῖα λύτρα·
κατόπιν ἡ τοξοχαρής την ἔπληξε θεότης.
Ἕκτορ, σὺ τόρα δι' ἐμὲ πατὴρ καὶ μήτηρ εἶσαι,
σὺ ἀδελφός μου, σὺ ἐμοῦ καὶ σύντροφος καὶ φίλος.
Πλὴν οἰκτειρέ με καὶ αὐτοῦ παρὰ τὸν πύργον μείνε,
μή μ' ὀρφανεύσῃς τὸ μικρὸν κ' ἐμὲ ἀφήσῃς χήραν.

Τὰ πλήθ' εἰς τὸν ἐρινεὸν σταμάτησε, ὁπόθεν
ἡ πόλις εἶν' ἀναβατὴ καὶ ἐπίδρομον τὸ τεῖχος·
Τρὶς ἦλθον μάτην ὡς ἐδῶ τὰ πλήθη τῶν 'Αργείων,
ὁ ἀκουστὸς *'Ιδομενεύς*, οἱ *Αἴαντες* οἱ δύο,
ἡ ἔπαρσις τῶν *'Ατρειδῶν* κι' ὁ ἰσχυρὸς *Τυδείδης*·
εἴτε διότι χρησμῳδός τοις ἔδειξε τὸ μέρος,
εἴτε διότ' ἠθέλησαν καὶ ἦλθον μοναχοί των».
Καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ θυελλώδης Ἕκτωρ·
«Κ' ἐμὲ ἀπασχολεῖ συχνὰ τὸ μέλλον, 'Ανδρομάχη.
Τοὺς Τρῶας πλὴν ἐντρέπομαι καὶ τὰς καλὰς Τρῳάδας.
Κατὰ τὸ Ἄργος θὰ ῥιφθῇς, δι' ἄλλην θὰ ὑφαίνῃς
καὶ ἀπὸ τὴν *'Υπέρειαν* τὴν *Μεσσηΐδα* κρήνην
νερὸν θὰ φέρῃς· θλιβερὰ θά σε κινῇ ἀνάγκη
καὶ θὰ εἰπῇ τις βλέπων σε εἰς θρήνους λυομένην:
Εἶν' ἡ γυνὴ τοῦ Ἕκτορος, ποὺ μεταξὺ τῶν Τρώων
ἠρίστευεν, ὁπότ' ἐκεῖ ὁ πόλεμος ἐλύσσα;
Αὐτὰ θὰ κράζῃ τις καὶ σὺ πικρότερα θὰ κλαύσῃς
τὸν ἄνδρα, ποὺ δὲν φαίνεται νὰ παύσῃ τὰ δεινά σου.
Πλὴν χῶμα, χῶμα κάλλιον χυτὸν νά με καλύπτῃ,
πρὶν αἰσθανθῶ τοὺς θρήνους σου καὶ τὴν ἀπαγωγήν σου».
Εἶπε, καὶ πρὸς τὸ τέκνον του ἐξέτεινε τὰς χεῖρας·
κ' ἐκεῖνο μ' ἔντρομον φωνὴν ἐχώθη εἰς τῆς τροφοῦ του
τοὺς κόλπους. Τὸ ἐτρόμαζεν ἡ ὄψις τοῦ πατρός του,
τοῦ κράνους τὸ σελάγισμα κ' ἡ δασωμένη χαίτη,
ἣν εἶδεν ἐκ τῆς λοφιᾶς ἐκπληκτικῶς νὰ πίπτῃ·
Κ' ἐγέλασ' ὁ καλὸς πατὴρ κ' ἡ πότνιά του μήτηρ.
Τὸ κράνος ἐκ τῆς κεφαλῆς ἀφῄρεσεν ὁ Ἕκτωρ
κ' ἐπὶ τῆς γῆς το ἄφησε νὰ κῆται φωτοβόλον.
Κ' ἐφίλησε τὸ τέκνον του, τὸ ὕψωσεν εἰς χεῖρας

κ' εὐχήθ' εἰς τὸν *Ἁγίοχον* καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους·
«Ζεῦ, κ' ἡ χορεία τῶν θεῶν· σεῖς δότε μοι νὰ γείνῃ
καὶ ὁ υἱός μου, ὡς ἐγώ, τὸ καύχημα τῶν Τρώων·
νὰ εἶναι μέγας, εὐγενῶς τῆς Τροίας νὰ δεσπόζῃ,
καὶ νὰ εἰποῦν· *Ἐπέρασε τὴν δόξαν τοῦ πατρός του,*
ἐν ᾧ θὰ βλέπουν νὰ περνᾷ μὲ λάφυρα βαμμένα
εἰς αἷμ' ἀνδρείου, νὰ σκιρτᾷ τὸ στῆθος τῆς μητρός του».
Εἶπε, κ' εἰς τῆς συζύγου τού το ἔθεσε τὰς χεῖρας
κ' ἐκεῖν' εἰς τὴν εὐώδη τής το ἔκλεισεν ἀγκάλην
δακρυγελῶσα θλιβερά· ἐπόνεσεν ὁ ἥρως
κ' ἠρέμα τὴν ἐθώπευσε, τὴν ἔκραζε κ' ἐλάλει·
«Μὴ θορυβεῖσαι, δυστυχής, κ' ὑπὲρ τὸ δέον πάσχεις·
δέν με φονεύει χεὶρ θνητοῦ, ἡ μοῖρ' ἂν δὲν θελήσῃ·
πλὴν καὶ κανεὶς δὲν δύναται τὴν μοῖραν ν' ἀποφύγῃ,
ἀνδρεῖος ἢ δειλός, ἀρκεῖ νὰ ἐγεννήθη μόνον.
Πλὴν στρέψαι ἤδη, κύτταξε τοῦ οἴκου σου τὰ ἔργα,
τὴν ἠλακάτην, τὸν ἱστόν, κ' ἐπίβλεπε τῶν ἄλλων
τὴν ἐργασίαν· εἰς ἡμᾶς ὁ πόλεμος ἀνήκει
τοὺς ἄνδρας—μάλιστα ἐμὲ—τοὺς φύλακας τῆς Τροίας».

† Γεωργιος Παρασχος

---

5. Μία μήτηρ.

(Ἐκ τῶν τοῦ δανοῦ Ἀνδερσεν).

Α'

Ἦτο χειμών. Ὁ ἥλιος ἔδυσεν ἢ ὑπὸ τῶν νεφῶν ἀπεσβέσθη, ὁ ἄνεμος ἔξω ἄγριος ἐγόγγυζεν, ἡ χάλαζα ἔπληττε διακεκομμένως τοῦ παραθύρου τὰς ὑάλους.

Νεαρὰ μήτηρ ἐκάθητο παρὰ τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου της. Τοῦτο κάτωχρον, μὲ ὀφθαλμοὺς κλειστούς, ἀνέπνεε δυσκόλως, καὶ ἑκάστη ἀναπνοὴ ἦτο βαθεῖα, ὡς νὰ ἦτο ἀναστεναγμός. Ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του πλειοτέρας ρυτίδας ἢ ἔτη.

Ἠδύνατό τις μόνον ἀτενίζων ν' ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς μητρὸς ὅτι βαρεῖα ὀδύνη ἐσπάρασσεν ἐνδομύχως τὴν ταλαίπωρον. Ἔβλεπε τὸ ἀσθενοῦν μετὰ λύπης ἀφώνου, ὡς ἡ ἀπελπισία. Ἠγρύπνει ἀπὸ τριῶν νυκτῶν.

Ἡ θύρα ἐκρούσθη.

— Εἰσέλθετε, εἶπεν ἡ μήτηρ.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἐκλείσθη πάλιν ἀθορύβως. Ἡ περίλυπος μήτηρ, μὴ ἀκούουσα βήματα, ἐστράφη νὰ ἴδῃ.

Εἶδε τότε νὰ πλησιάζῃ κάτισχνος γέρων, κεκαλυμμένος διά τινος σκεπάσματος, ὡς τοῦ τῶν ἵππων.

Ἦτο ἔνδυμα ἐλεεινόν· ἄλλο νὰ φορέσῃ δὲν θὰ εἶχεν. Ἦτο γυμνόπους· διὰ τοῦτο βεβαίως ἐβημάτιζεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀψοφητί. Σκελετώδης, σιγηλός.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ γέρων ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ κρύους, καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ἐσιώπα, τὸ δὲ τέκνον ἐφαίνετο βαθύτερον κοιμώμενον ἀφ' ὅτου αὐτὸς εἰσῆλθεν, ἡ πτωχὴ μήτηρ ἠγέρθη νὰ συνδαυλίσῃ τὴν ἑστίαν, διὰ νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸν κατάψυκτον.

Ὁ γέρων κατέλαβε τὴν θέσιν της καὶ ἤρξατο νὰ βαυκαλίζῃ τὸ νήπιον ἐπάδων ᾄσμα θανασίμως πένθιμον εἰς γλῶσσαν ἄγνωστον.

— Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι θά το λυτρώσω; εἶπεν ἡ μήτηρ ἀπευθυνομένη εἰς τὸν σκοτεινὸν ξένον.

Αὐτὸς ἔκαμε διὰ τῆς κεφαλῆς σημεῖον, ὅπερ οὔτε **ναί** οὔτε ὄχι ἐδήλου, καὶ ἀφῆκε μειδίαμα ἀλλόκοτον.

Ἡ μήτηρ ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς, μεγάλα δάκρυα

ἤρχισαν λειβόμενα ἐπὶ τῶν παρειῶν της, ἡ κεφαλή της ἔπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ στήθους.

Ὁ γέρων ἠρέμα ἐκίνει τὸ λίκνον ἐφησυχάζων αὐτήν. Ἐκεῖ ἡ καταβεβλημένη μήτηρ, θαλπομένη ὑπὸ τῆς πυρᾶς, ἐκλυομένη ὑπὸ τῆς λύπης, ἀφέθη ἄκουσα εἰς λιπόθυμον ὕπνον ἐπὶ στιγμήν· ἀπὸ τριῶν ἡμερονυκτίων εἶχε νὰ φάγῃ, εἶχε νὰ κοιμηθῇ. Αἴφνης ἀφυπνίσθη ἔντρομος, παγερά.

— Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ γέρων; ἀνεφώνησεν.

Ἐκεῖνος δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ.

Τρέχει εἰς τὴν κοιτίδα.

Ἡ κοιτὶς ἦτο κενή. — Πτωχὴ μῆτερ! . . . Ὁ ὕπνος σου συνέδραμε τὸν θάνατον· οἱ ἀδελφοί βοηθοῦνται.

Ὁ γέρων εἶχεν ὑφαρπάσῃ τὸ παιδίον.

Β΄

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν τὸ παλαιὸν ὡρολόγιον, ὅπερ ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰς μίαν γωνίαν ἠρείδετο, ἐφάνη ὡςεὶ λυόμενον, τὸ ἐκκρεμὲς κατέβη ἕως τοῦ ἐδάφους, ἡ ὥρα ἐσταμάτησεν.

Ἀντίπεραν, μακράν, ἠκούσθη φωνὴ γλαυκός.

Ἡ μήτηρ ἐλαφροσκεπής, λυσίκομος, ἐρρίφθη ἔξω τῆς οἰκίας ἀναφωνοῦσα·

— Τέκνον μου! Τί ἔγεινε τὸ τέκνον μου;

Γυνὴ ὑψηλή, περιβεβλημένη μέλαιναν μακρὰν ἐσθῆτα καὶ περιφερομένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀπέναντι τῆς οἰκίας, μὲ τοὺς πόδας εἰς τὴν χιόνα, τῇ εἶπεν·

— Ἄφρον! ἀφῆκες τὸν Θάνατον νὰ εἰσέλθῃ καὶ βυκαλίσῃ τὸ τέκνον σου, ἀντὶ ν' ἀποδιώξῃς αὐτόν. Ἀπεκοιμήθης, ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἦτο ἐκεῖ, ἐν ᾧ αὐτὸ περιέμενε: νὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς. Τότε το ἥρπασεν. Εἶδον αὐτὸν νὰ φεύγῃ δρομαῖος

καὶ νὰ φέρῃ τὸ τέκνον σου εἰς τοὺς βραχίονάς του. Ἔφευγε ταχύς, ὡς ὁ ἄνεμος, καὶ ὅ,τι ὁ Θάνατος ἀπαγάγῃ, οὐδέποτε φέρει ὀπίσω, πτωχὴ μῆτερ, οὐδέποτε!

— Ὤ, εἰπέ μοι μόνον τὴν ὁδόν, ἣν ἔλαβεν, ἀνεφώνησεν ἡ μήτηρ, καὶ θὰ δυνηθῶ νὰ ἀνεύρω αὐτὸν ἐγώ.

— Ἀληθῶς, οὐδέν μοι εἶναι εὐκολώτερον, εἶπεν ἡ μέλαινα γυνή· ἀλλὰ πρὶν κάμω τοῦτο, θέλω νά μοι τραγῳδήσῃς ὅλα τὰ ἄσματα, ἅτινα ἔψαλλες βυκαλίζουσα τὸ τέκνον σου ὑγιές. Εἶμαι ἡ Νύξ.

— Σοί τα λέγω ὅλα, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, εἶπεν ἡ μήτηρ, ἀλλ' ἄλλοτε, ἀλλ' ἀργότερον. Ἄφες με ἤδη νὰ περάσω μήπως τοὺς συναντήσω καὶ ἐπανεύρω τὸ τέκνον μου.

Ἀλλ' ἡ Νὺξ ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἀνένδοτος. Τότε ἡ δειλαία μήτηρ, περίδακρυς καὶ ἀγωνιῶσα, ἤρξατο ἐπᾴδουσα· οἱ λυγμοὶ ἦσαν τὸ μέτρον τῶν στίχων. καὶ ἐλέγοντο μετὰ τοσαύτης περιπαθείας καὶ στοργῆς, ὥστε ἦτο δυνατὸν ν' ἀναστήσωσι νεκρὸν καὶ οὐχὶ ν' ἀποκοιμήσωσι ἐγρηγορότα. Εἶπε·

Κοιμήσου, ἄστρον μου γλυκύ,
τὰ βλέφαρά σου κλεῖσε.
Ἡμέρα εἶμαι φυλακὴ
τοῦ ὕπνου σου. Κοιμοῦ.
Κοιμήσου· εὐφροσύνη μου
καὶ ὕπνος μου σὺ εἶσαι,
σὺ εἶσαι ἡ γαλήνη μου
καὶ τ' ὄνειρον ὁμοῦ . . .

Καὶ ὅταν πάλιν τὴν αὐγὴν
τὰ ὄμματα ἀνοίγῃς,
καὶ μὲ οὐράνιον σιγὴν
ἐμπρός μου μειδιᾷς,
λέγω: «Ξανθέ μου ἥλιε,
ἐάν ποτέ μου φύγῃς,
ὤ! . . .

Ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς ἐθραύσθη ὑπὸ χείμαρρον δακρύων, ὡς κλωνίον κρίνου ὑπὸ πολλὴν δρόσον. Ἔμεινεν ὀλολύζουσα.

— Ἀρκεῖ, εἶπεν ἡ Νὺξ συγκεκινημένη. Ταλαίπωρος, ἤρχισας ὅθεν ἔπρεπε νὰ τελειώσῃς . . . Ἄγε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο δάσος τῶν κυπαρίσσων· ἐκεῖ εἶδον νὰ εἰσέλθῃ ὁ Θάνατος μετὰ τοῦ τέκνου σου.

Γ'

Ὥρμησεν ἡ μήτηρ, φθάνει, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους ἡ ὁδὸς ἠνοίγετο εἰς δύο. Ἐστάθη ἀποροῦσα ποῦ νὰ διευθυνθῇ, δεξιᾷ ἢ ἀριστερᾷ.

Ἀκριβῶς ὅθεν ἡ ὁδὸς διεκλαδίζετο, μεγάλη ἐφύετο βάτος, ἥτις οὔτε ἄνθη οὔτε φύλλα εἶχε πλέον, διότι ἦτο χειμών. Ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ παγετοῦ καὶ εἰς τοὺς κλῶνάς της ἀντὶ ἀνθέων ἔφερε κρύσταλλα.

Εἶπεν ἡ μήτηρ εἰς τὴν βάτον.

Μήπως εἶδες τὸν Θάνατον νὰ διέλθῃ μετὰ τοῦ τέκνου μου ἐντεῦθεν ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ἀκανθηρὸς θάμνος· ἀλλὰ δὲν θά σοι εἴπω τὴν ὁδόν, ἣν ἔλαβε, πρίν με θερμάνῃς εἰς τὸ στῆθός σου, διότι, βλέπεις, ἀπεκρυσταλλώθην.

Ἡ μήτηρ ἄνευ δισταγμοῦ ἐγονυκλίτησε καὶ ἐνηγκαλίσθη θλίβουσα τὴν βάτον ἐπὶ τοῦ στήθους της. Οἱ πάγοι ἀνελύοντο, αἱ ἄκανθαι γυμνούμεναι εἰσήρχοντο εἰς τῆς μητρὸς τὰ στήθη καὶ τὸ αἷμα ἀπελείβετο εἰς ῥανίδας μεγάλας.

Ἀλλὰ βαθμηδόν, ἐν ᾧ τὸ στῆθος τῆς μητρὸς κατεσχίζετο καὶ τὸ αἷμά της κατέρρεεν ἐπὶ τῆς βάτου, ἥτις ἦτο ἀγρία λευκάκανθα, ἀνεβλάστανον περικαλλῆ πράσινα φύλλα καὶ ὡραῖοι ἐρυθρωποὶ καρποί. Τόσον θερμὴ εἶναι ἡ καρδία μιᾶς μητρός !

Τότε ἡ βάτος τῇ ὑπέδειξε τὴν ὁδόν, ἣν ὤφειλεν ἀκολουθήσῃ.

Αὐτὴ ἔδραμε φλογερά, ὡς ἡλιακὴ ἀκτίς, καὶ μετὰ μικρὸν περιῆλθεν εἰς τὴν ὄχθην μεγάλης λίμνης, ἐφ' ἧς οὔτε λέμβος οὔτε πλοιάριον ἐφαίνετο. Ἡ λίμνη ἦτο παγωμένη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀδύνατον νὰ διέλθῃ αὐτὴν κολυμβῶσα, ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα ὑδατώδης, ὥστε ἀδύνατον νὰ διέλθῃ αὐτὴν πεζῇ. Βλέπει κύκλῳ· εἰς τὸ πλάτος ἡ λίμνη ἀπέραντος, ὡς ὁ λογισμός. Ἡ τάλαινα μήτηρ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἀνέτεινεν ἱκέτιδας χεῖρας, ἐλπίζουσα ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελε θαυματουργήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς.

Δ'

— Μὴ ἔλπιζε τὸ ἀδύνατον, τῇ λέγει ἡ νηρὶς τῆς λίμνης, ἐγείρουσα τὴν λευκὴν κεφαλήν της ὑπὲρ τὰ ὕδατα· ἂς ἴδωμεν μᾶλλον ἐὰν αἱ δύο ἡμεῖς θὰ κατορθώσωμεν τοῦτο. Ἀγαπῶ νὰ συναθροίζω τοὺς πολυτίμους λίθους, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου εἶναι οἱ ὡραιότεροι ἐξ ὅσον εἶδον· δέχεσαι νὰ κλαύσῃς ἐπὶ τῶν ὑδάτων μου τόσον, ἕως οὗ καταπέσωσι καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ; Διότι οὕτω τὰ δάκρυά σου θὰ μεταβληθῶσιν εἰς μαργαρίτας, οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς ἀδάμαντας. Μετὰ τοῦτο δὲ θά σε μεταφέρω ἐπὶ τῆς ἑτέρας μου ὄχθης, εἰς τὸ μέγα θερμὸν φυτοκομεῖον, ὅπου ὁ θάνατος διαμένει καὶ ὅπου καλλιεργεῖ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη, ὧν ἕκαστον ἀναπαριστᾷ μίαν ζωὴν ἀνθρώπου.

— Ὦ, μόνον τοῦτο θέλεις ; εἶπεν ἡ πτωχὴ μήτηρ. Ὅλα, ὅλα σοι δίδω διὰ νὰ προφθάσω τὸ τέκνον μου !

Καὶ ἤρξατο κλαίουτα, κλαίουσα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε στειρεύσαντες πλέον οἱ ὀφθαλμοὶ ἠκολούθησαν τὰ δάκρυα, ἅτινα εἶχον μεταβληθῇ εἰς μαργαρίτας, καὶ ἐχύθησαν ἐντὸς τῆς λίμνης, ὅπου μετεβλήθησαν οὗτοι εἰς ἀδάμαντας. Τότε τὸ πνεῦμα ἀνέτεινε τοὺς βραχίονάς του, ἔλαβε τὴν μητέρα καὶ

ἐντὸς στιγμῆς μετήγαγε ἐπὶ τὴν ἀντίπεραν ὄχθην. Ἐκεῖ ἠγείρετο τὸ ἀνάκτορον τῶν ζώντων ἀνθέων.

Ε΄

Ἦτο μέγα παλάτιον ὑάλινον, μήκους πολλῶν λευγῶν, ἡπίως θερμαινόμενον τὸν χειμῶνα ὑπὸ ἀοράτων ἑστιῶν καὶ τὸ ἔαρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ πτωχὴ μήτηρ δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ αὐτό, ἐπειδὴ ὄμματα δὲν εἶχε πλέον. Ἐκινήθη ψηλαφῶσα ἕως οὗ ἀνεῦρε τὴν εἴσοδον· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐκάθητο γραῖα οἰκοφύλαξ.

— Τί ζητεῖς ἐδῶ; ἠρώτησεν ἡ φρουροῦσα.

— Ὦ, μία γυνή! ἀνεφώνησεν ἡ μήτηρ, θά με εὐσπλαγχνισθῇ! — καὶ εἶπεν:

— Ἔρχομαι ζητοῦσα τὸν Θάνατον, ὅστις ἥρπασε τὸ τέκνον μου.

— Πῶς ἦλθες ἕως ἐδῶ καὶ τίς σε ἐβοήθησεν; ἐπανέλαβεν ἡ γραῖα.

— Ὁ ἀγαθὸς Θεός, εἶπεν ἡ μήτηρ, μὲ εὐσπλαχνίσθη. Σὺ ὁμοίως θά με εὐσπλαχνισθῇς καὶ θά μοι εἴπῃς ποῦ δύναμαι νὰ ἐπανεύρω τὸ τέκνον μου.

— Δὲν γνωρίζω τὸ τέκνον σου, εἶπεν ἡ γραῖα, καὶ σὺ δὲν δύνασαι πλέον νά το ἴδῃς. Πολλὰ ἄνθη καὶ δένδρα ζωῆς ἀπέθανον τὴν νύκτα ταύτην. Μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ ὁ Θάνατος διὰ νά τα ἀποσπάσῃ, διότι δὲν ἀγνοεῖς ὅτι πᾶν ἀνθρώπινον πλάσμα ἔχει ἐδῶ τὸ ἄνθος του ἢ τὸ δένδρον του, κατὰ τὸ σῶμα ἑκάστου. Ἔχουσι τὴν αὐτὴν καὶ τὰ ἄλλα φυτὰ ὄψιν, ἔχουσιν ὅμως καρδίαν, καὶ ἡ καρδία αὕτη πάλλεται πάντοτε. Καὶ ἀφ' οὗ ἡ καρδία τῶν μικρῶν παίδων κτυπᾷ, ὡς καὶ

τῶν ἀνδρῶν, ἂν διὰ τῆς ἀφῆς ἠδύνασο ν' ἀναγνωρίσῃς τὸν παλμὸν τοῦ ἰδικοῦ σου . . .

— Ὦ, ναί, ναί, εἶπεν ἡ μήτηρ, θά το ἀναγνωρίσω, εἶμαι βεβαία.

— Τίνος ἡλικίας ἦτο τὸ τέκνον σου;

— Ἑνὸς ἔτους· ἐμειδία πρὸ πολλοῦ, καὶ μόνον διὰ πρώτην φορὰν εἶπε: *Μαμά μου*, χθὲς τὸ ἑσπέρας.

— Θά σε ὁδηγήσω εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν μονοετῶν παιδίων, ἀλλὰ τί θέλεις μοι δώσῃ;

— Μήπως ἔχω τι πλέον νὰ διαθέσω; εἶπεν ἡ μήτηρ. — Τίποτε, ὡς βλέπεις· ἀλλ' ἂν πρόκηται πρὸς χάριν σου νὰ ὑπάγω γυμνόπους εἰς τὸ πέρας τοῦ κόσμου, θὰ ὑπάγω!

— Δὲν ἔχω ὑποθέσεις εἰς τὸ πέρας τοῦ κόσμου, εἶπε ξηρῶς ἡ γραῖα· ἀλλ' ἂν θέλῃς νά μοι δώσῃς τοὺς μακροὺς μέλανας βοστρύχους σου, ἀναλαμβάνουσα τὴν φαιὰν κόμην μου, θὰ κάμω ὅ,τι ποθεῖς.

— Τοῦτο μόνον; εἶπεν ἡ πτωχὴ γυνή. Ὦ, λάβε τους!

Καὶ ἡ μήτηρ τῇ ἔδωκε τοὺς ὡραίους μέλανας πλοκάμους της εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν ὀλίγων λευκῶν τριχῶν τῆς γραίας.

Ϛ΄

Τότε εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγα θερμὸν φυτοκομεῖον τοῦ Θανάτου, ὅπου φυτά, ἄνθη, θάμνοι, δένδρα, ἦσαν παρατεθειμένα καὶ διακεκριμένα καθ' ἡλικίαν. Ἦσαν ἐκεῖ ὑάκινθοι ὑπὸ ὑαλίνας καλύπτρας, ὑδροχαρῆ φυτὰ ἔπλεον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν λεκανῶν, ἄλλα ζωηρὰ καὶ δροσώδη, ἄλλα ἀσθενῆ καὶ μαραινόμενα. Ἦσαν ἐκεῖ μεγαλοπρεπεῖς φοίνικες, λεῦκαι γιγάντιοι, ἀπέραντοι πλάτανοι· ἦσαν ἐρεῖκαι, ἔρπυλλοι, θῦμοι ἀνθοστεφεῖς. Πᾶν δένδρον, πᾶν χόρτον, πᾶν ἄνθος εἶχε τὸ

ὄνομά του καὶ ἀναπαρίστα μίαν ζωὴν ἀνθρωπίνην. Ἦσαν ἐκεῖ δένδρα μεγάλα εἰς στενοὺς πίθους, ἑτοίμους νὰ διαρραγῶσιν ἕνεκα τῆς σμικρότητός των· ἦσαν πάλιν πολλὰ μικρὰ φυτὰ τεθειμένα εἰς μεγάλας γάστρας, δεκάκις ἀναλόγως δι' αὐτὰ μεγαλειτέρας. Οἱ στενοὶ πίθοι παρίστων τοὺς πτωχούς, αἱ μεγάλαι γάστραι τοὺς πλουσίους.

Τέλος ἡ μήτηρ ἔφθασεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν παιδίων.

— Ἐδῶ, τῇ εἶπεν ἡ γραῖα.

Τότε ἡ τυφλὴ μήτηρ ἤρχισε ν' ἀκροᾶται τοὺς παλμοὺς τῶν ἀνθέων καὶ νὰ θίγῃ τὰς παλλομένας καρδίας των.

Εἶχε δὲ κλίνῃ τοσάκις ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τέκνου της, τοὺς παλμούς του αἰσθανομένη, ὥστε θ' ἀνεγνώριζε τὴν καρδίαν του καὶ ἐν μέσῳ μυριάδων ἄλλων καρδιῶν.

— Ἐδῶ εἶναι, ἐδῶ εἶναι! ἀνεφώνησεν ἐν τέλει, τείνουσα τὰς χεῖράς της εἰς μικράν τινα κάκτον, ἥτις ἔκλινε μεμαραμμένη πρός τινα ἐκεῖ πλευράν.

— Μὴ ἐγγίζεις τὸ ἄνθος τοῦ τέκνου σου, τῇ εἶπεν ἡ γραῖα, ἀλλὰ τοποθετήσου ἐδῶ πλησίον. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένω τὸν Θάνατον, καὶ ὅταν αὐτὸς ἔλθῃ, μὴ ἀφήσῃς αὐτὸν ν' ἀποσπάσῃ τὸ δενδρύλλιον, καί, ἂν ἐπιμείνῃ, ἀπείλησον αὐτὸν ὅτι θὰ κάμῃς τὸ ἴδιον εἰς δύο ἄλλα ἄνθη· αὐτὸς θὰ φοβηθῇ, διότι, διὰ νὰ ἀποσπάσῃ ἓν τῶν φυτῶν, πρέπει νὰ λάβῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θάνατος ὀφείλει λόγον εἰς τὸν Θεὸν δι' ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ἄνθη.

— Ἀλλὰ διὰ τί, εἶπεν ἡ μήτηρ, διὰ τὶ κρυόνω;

— Εἰσέρχεται ὁ Θάνατος, εἶπεν ἡ γραῖα· μεῖνον αὐτοῦ καὶ ἐνθυμήσου πᾶν ὅ,τι σοι εἶπον.

Καὶ ἡ γραῖα ἔφυγεν.

Ζ'

Καθ' ὅσον ὁ Θάνατος προσήρχετο, ἡ μήτηρ ἠσθάνετο τὸ ψῦχος διπλασιαζόμενον. Δὲν ἔβλεπεν αὐτόν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τέλος ἦτο ἐμπρός της.

— Πῶς ἠδυνήθης νὰ εὕρῃς τὸν δρόμον ἕως ἐδῶ; Πῶς μάλιστα ἠδυνήθης νὰ φθάσῃς ἐδῶ πρὸ ἐμοῦ; εἶπεν ὁ Θάνατος.

— Εἶμαι μήτηρ! ἀπεκρίθη ἡ δύσμοιρος.

Ὁ Θάνατος ἐκτείνει τὸν ξηρὸν βραχίονά του πρὸς τὴν μικρὰν κάκτον· ἀλλ' ἡ μήτηρ, νοήσασα τοῦτο, ἐκάλυψεν αὐτὴν διὰ τῶν χειρῶν της μετὰ τοσαύτης ἰσχύος καὶ ἐπιμονῆς, ὥστε οὗτος οὐδ' ἓν τῶν φύλλων της συνέλαβε.

Τότε ὁ Θάνατος ἐφύσησεν ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς μητρὸς καὶ ἡ ἀτυχὴς ἠσθάνθη τὴν πνοὴν αὐτοῦ ὡς ἀπὸ στόματος ἐκπνεομένην μαρμάρου. Οἱ μυῶνες αὐτῆς ἐχαλαρώθησαν καὶ αἱ χεῖρές της ἀπεσπάσθησαν τοῦ φυτοῦ ἀνίσχυροι καὶ κατάψυχροι.

— Ἄφρον! δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ παλαίσῃς ἐναντίον μου, εἶπεν ὁ Θάνατος.

— Ὄχι· ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δύναται τοῦτο, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ.

— Ἐγὼ πράττω ὅ,τι Ἐκεῖνός με διατάσσει, ἀπήντησεν ὁ Θάνατος. Εἶμαι ὁ κηπουρός του· ἀνασπῶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα, ἅτινα ἐφύτευσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ φυτεύω πάλιν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κήπου τοῦ παραδείσου.

— Ὦ, ἀπόδος τὸ τέκνον μου, εἶπεν ἡ μήτηρ κλαίουσα καὶ ὀλοφυρομένη, ἢ ταυτοχρόνως ἀπόσπασον καὶ τὸ δένδρον τὸ ἰδικόν μου!

— Ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Θάνατος· σὺ ἔχεις νὰ ζήσῃς ἀκόμη τριάκοντα ἔτη.

— Τριάκοντα ἔτη! ἀνεφώνησεν ἄπελπις ἡ μήτηρ· καὶ τί θέλεις, ὦ Θάνατε, τί θέλεις νὰ κάμω τὰ τριάκοντα ταῦτα ἔτη; Δὸς αὐτὰ εἰς εὐτυχεστέραν μητέρα, ὅπως ἐγὼ ἔδωκα τὸ αἷμά μου εἰς τὴν βάτον, τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὴν λίμνην, τοὺς πλοκάμους μου εἰς τὴν γραῖαν.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Θάνατος· αὐτὴ εἶναι ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐδὲν νὰ παραλλάξω δύναμαι.

— Τότε λοιπόν, εἶπεν ἡ μήτηρ, οἱ δύο μας! Θάνατε, ἐὰν ἐγγίσῃς εἰς τὸ φυτὸν τοῦ τέκνου μου, θ' ἀποσπάσω καὶ ἐγὼ ταῦτα.

Καὶ αὕτη συνέλαβε διὰ τῶν χειρῶν δύο νεαρὰς φυξίας.

— Μὴ ἐγγίζῃς τὰ ἄνθη ταῦτα, ἀνεφώνησεν ὁ Θάνατος· λέγεις ὅτι εἶσαι δυστυχής, καὶ ὅμως θέλεις νὰ καταστήσῃς μίαν ἄλλην μητέρα δυστυχεστέραν ἀπὸ σέ, διότι αἱ δύο αὗται φυξίαι εἶναι δύο δίδυμα.

— Ὦ, μία μήτηρ ἀκόμη! εἶπεν ἡ πτωχὴ γυνή, καὶ ἀφῆκε τὰ ἄνθη.

Ἐγένετο σιγή, καθ' ἣν ἐφαίνετο ὡς νὰ ἠσθάνθη ὁ Θάνατος ἐλέους συγκινήσεις.

Η'

— Λάβε, εἶπεν ὁ Θάνατος παρουσιάζων εἰς τὴν μητέρα δύο ὡραίους ἀδάμαντας· εἶναι οἱ ὀφθαλμοί σου· ἐπῆρα αὐτοὺς διερχόμενος ἀπὸ τῆς λίμνης. Ἀνάλαβε αὐτούς. Εἶναι λαμπρότεροι καὶ ὡραιότεροι ἀφ' ὅσον ποτὲ ὑπῆρξαν. Σοί τους χαρίζω, καὶ ἰδὲ εἰς τὸ βαθὺ τοῦτο νάμα τῆς πηγῆς, ὅπερ ῥέει πλησίον σου. Θά σοι εἴπω τὰ ὀνόματα τῶν δύο τούτων ἀνθέων, ἅπερ ἤθελες νὰ ἀποσπάσῃς, καί θα ἴδῃς ὅλον τὸ μέλλον, ὅλον τὸν βίον τῶν δύο τούτων φυξιῶν. Θὰ ἴδῃς τί ἤθελες νὰ θραύσῃς καὶ νὰ ἀφανίσῃς.

Καὶ ἀναλαβοῦσα τὰ ὄμματά της ἡ μήτηρ εἶδεν εἰς τὴν πηγήν. Ἦτο μαγικὸν θέαμα νὰ βλέπῃ διὰ ποῖον μέλλον ἀγαθοεργιῶν καὶ εὐδαιμονίας ἦσαν προωρισμένα τὰ δύο ἄνθη, ἅτινα ἐπρόκειτο νὰ ἐκριζώσῃ. Ἡ ζωή των ἔρρεεν ὑπὸ ὁρίζοντα χαρᾶς ἐν μέσῳ συναυλίας εὐλογιῶν.

— Ἄ! εἶπεν ἡ μήτηρ καλύπτουσα τοὺς ὀφθαλμούς της, θὰ ἐγινόμην ἔνοχος φοβερά.

— Ἰδέ, εἶπεν ὁ Θάνατος.

Αἱ δύο φυξίαι εἶχον ἀφανισθῇ, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἀνεφαίνετο μικρὰ κάκτος, ἥτις ἐλάμβανε τὸ σχῆμα παιδίου. Τὸ παιδίον ἀνεπτύσσετο καὶ ἐγένετο ἀνὴρ πλήρης παθῶν φλογερῶν. Ἡ ζωή του ἦτο σύννεφον δακρύων, παραφορᾶς, ὀδύνης. Ἀπέθνῃσκεν αὐτόχειρ.

— Ὦ Θεέ μου, εἶπεν ἡ μήτηρ, τίς ἦτο αὐτός;

— Τὸ τέκνον σου, ἀπεκρίθη ὁ Θάνατος.

Ἡ πτωχὴ μήτηρ ἀνέπεμψε στεναγμὸν καὶ ἐσωρεύθη κατὰ γῆς. Μετ' ὀλίγον ἀνεγείρουσα τὰς χεῖράς της πρὸς τὸν οὐρανόν:

— Ὦ Θεέ μου, εἶπεν, ἀφ' οὗ μοί το ἀφῄρεσας, φύλαττε αὐτό. Ὅ,τι παρὰ σοῦ γίνεται, γίνεται καλῶς.

Τότε πλέον ὁ Θάνατος ἔτεινε τὸν βραχίονά του ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς ζωῆς τὴν μικρὰν κάκτον. Ἀλλ' ἡ μήτηρ, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατήσασα τὸν βραχίονά του καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐπαναδίδουσα αὐτῷ τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Στάσου, εἶπεν, ἵνα μή το ἴδω ἀποθνῄσκον!

Καὶ ἡ μήτηρ, ἡ τάλαινα μήτηρ, ἔζησε τριάκοντα ἔτη τυφλὴ καὶ ἐγκαρτεροῦσα.

Ὁ Θεὸς ἔθηκε τὸ παιδίον ἐν μέσῳ τῶν ἀγγέλων καὶ τὴν μητέρα εἰς τὰς τάξεις τῶν μαρτύρων.

† Σπ. Ν. Βασιλειάδης

6. Σοφοκλέους Οἰδίπους.

(Κατὰ παράφρασιν Ἀγγέλου Βλάχου).

. . . . . .

Οἰδίπους. Ὦ τέκνα, νέα γενεὰ τοῦ παλαιοῦ
Κάδμου, τί εἰς τὰς ἕδρας ταύτας κάθησθε
κρατοῦντες ἐστεμμένους κλάδους ἱκετῶν;
Πληροῖ τὴν πόλιν ὅλην θυσιῶν καπνός,
ἦχος παιάνων θλιβερῶν καὶ στεναγμῶν.
Μὴ θέλων παρ' ἀγγέλων ἄλλων, τέκνα μου,
νὰ μάθω ταῦτα, ἦλθον μόνος μου ἐδῶ
ἐγώ, Οἰδίπους, ὁ κλεινὸς καλούμενος.
Λέγε σύ, γέρον, ἐπειδὴ σὺ ἀντ' αὐτῶν
νὰ λέγῃς πρέπει· πῶς ἐδῶ συνήλθετε;
Ἐπιθυμεῖτε ἢ φοβεῖσθέ τι; εἰς πᾶν
νά σας συνδράμω θέλω καὶ ἀνάλγητος
θὰ ἦμην μὴ οἰκτίρων τὰς δεήσεις σας.

Ἱερεύς. Βλέπεις, Οἰδίπους, ὁ τῆς χώρας μου κρατῶν,
τίνα τὴν ἡλικίαν οἱ καθήμενοι
εἰς τοὺς βωμούς σου ἔχομεν. Οἱ μὲν μικροί,
ἄπτεροι ἔτι νεοσσοί, οἱ δὲ βαρεῖς
ὑπὸ τὸ γῆρας ἱερεῖς, ὧν τοῦ Διὸς
ἐγώ, οἱ δ' ἄλλοι νέοι ἐκλεκτοί. Ὁ δὲ
λαὸς ἱκέτης κάθητ' εἰς τὰς ἀγοράς,
καὶ τῆς Παλλάδος τοὺς διπλοῦς κυκλοῖ ναοὺς
καὶ τὸ μαντεῖον τῆς σποδοῦ τοῦ Ἰσμηνοῦ.
Σαλεύ' ἡ πόλις, ὡς τὸ βλέπεις, φοβερά,
οὐδὲ νὰ ἀνακύψῃ κἂν ἐκ τῶν βυθῶν
τοῦ ὀλεθρίου κλύδωνός της δύναται.

Φθίνουν τῆς γῆς της ἔγκαρποι αἱ κάλυκες,
φθίνουσιν αἱ ἀγέλαι αἱ βουνόμοι της,
καὶ ἄγονοι οἱ τόκοι πάντες φθίνουσι
τῶν γυναικῶν. Ὀλέθρου δαίμων, στυγερὸς
λοιμὸς τὴν πόλιν ἐρημῶν ἐνέσκηψε
τοῦ Κάδμου, καὶ τὸν Ἅδην γόοι ἄφθονοι
καὶ στεναγμοὶ πληροῦσι. Νῦν ἐφέστιοι,
ἐγὼ κ' οἱ παῖδες οὗτοί σ' ἱκετεύομεν
ὄχι ὡς ἴσον πρὸς θεούς, ἀλλ' ὡς ἀνδρῶν
πρῶτον εἰς πᾶσαν βίου περιπέτειαν,
κ' εἰς ὅ,τι ὡρισμένον εἶναι ἐκ θεῶν.
Σέ, ὅστις ἦλθες πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔσωσας
τὴν πόλιν μας τοῦ φόρου, ὃν παρείχομεν
εἰς τὴν ἀγρίαν *χρησμῳδόν*[1], καὶ πάντ' αὐτὰ
οὐχὶ μαθών τι παρ' ἡμῶν ἢ διδαχθείς·
ἀλλὰ τῇ βοηθείᾳ μόνον τῶν θεῶν,
ὡς πάντες λέγουν, ἀνεκούφισας ἡμᾶς·
Καὶ τόρα, ὦ Οἰδίπους, κράτιστε ἀνδρῶν,
σ' ἐκλιπαροῦμεν καί σε ἱκετεύομεν
νὰ βοηθήσῃς πως ἡμᾶς, εἴτε θεοῦ
τινος ἀκούσας λόγον, εἴτε καὶ ἀνδρός.
Διότι τῶν ἐμπείρων τὰ βουλεύματα
ἔχουν ἰδίως ἀσφαλῆ τὴν ἔκβασιν.
Ὦ, ναί, ἀνθρώπων ἄριστε, ἀνόρθωσον
τὴν πόλιν. Σκέψαι· ὡς σωτῆρά σε καλεῖ
ἡ χώρα αὕτη νῦν, διὰ τὴν ἄλλοτε
πρόθυμον συνδρομήν σου, εἴθε μή ποτε

1. Τὴν Σφίγγα.

ἐνθυμηθῶμεν τὴν ἡγεμονείαν σου,
ὡς ἀναστάντες καὶ πεσόντες ὕστερον·
ἀλλὰ τὴν πόλιν ἀσφαλῶς ἀνάστησον.
Ὡς ἐπ' αἰσίῳ οἰωνῷ μας ἔδωκας
τότ' εὐτυχίαν, καὶ νῦν ὅμοιος γενοῦ.
Διότι, ἂν τῆς χώρας ταύτης ἡγεμὼν
νὰ μείνῃς μέλλῃς, ὅπως εἶσαι, κάλλιον
νὰ ἄρχῃς χώρας οἰκουμένης ἢ κενῆς.
Οὐδὲν καὶ ναῦς καὶ πύργος εἶναι, ἂν ἀνδρῶν
μὴ συνοικούντων ἔσω μένουν ἔρημοι.

Οἰδίπους. Ὦ παῖδες οἴκτου ἄξιοι, δὲν ἀγνοῶ,
καλῶς γνωρίζω τί ποθοῦντες ἦλθετε.
Γνωρίζω ὅτι πάσχετε, πλὴν πάσχοντες
οὐδεὶς ὑμῶν ἐξ ἴσου πάσχει ὡς ἐγώ.
Διότ' ὑμῶν τὸ ἄλγος ἕνα ἕκαστον
ἰδίᾳ τήκει μόνον, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ
κλαίει τὴν πόλιν ὅλην, καὶ ἐμὲ καὶ σέ.
Ὥστε ἀπὸ τοῦ ὕπνου δὲν μ' ἐγείρετε.
Πολλὰ δὲ ἤδη, μάθετε, ἐδάκρυσα,
πολλὰς ὁδοὺς ἐτράπην πολυμέριμνος·
κ' ἔπραξα τέλος ὅ,τι μόνον πρόσφορον
εἰς θεραπείαν εὗρον, ὥριμα σκεφθείς.
Τὸν γυναικάδελφόν μου Κρέοντα, υἱὸν
τοῦ Μενοικέως, εἰς τοῦ Φοίβου ἔστειλα
τὰ δώματα, νὰ μάθῃ ἐρωτήσας, τί
λέγων ἢ δρῶν τὴν πόλιν μας θὰ ἔσῳζον.
Ὑπολογίζων δὲ τὸν χρόνον σήμερον,
καὶ ἀγνοῶν τί πράττει, εἶμ' ἀνήσυχος,
διότι λείπει πέραν τοῦ προσήκοντος.

Ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ, ὦ, θὰ ἤμην ἄθλιος
μὴ πράττων ὅσα παραγγείλῃ ὁ θεός.

Ἱερεύς. Καλῶς κ' εὐκαίρως λέγεις. Πρὸ μικροῦ αὐτοὶ
τὸν Κρέοντα μ' ἀγγέλλουν προσερχόμενον.

Οἰδίπους Ἄπολλον ἄναξ! εἴθε νά τον ὁδηγῇ
σώτειρα τύχη, ὅπως λάμπει τ' ὄμμα του.

Ἱερεύς. Εὐχάριστα θὰ φέρῃ καθὼς φαίνεται,
ἄλλως μὲ δάφνης στέμμα δὲν θὰ ἤρχετο.

Οἰδίπους. Θά το ἰδῶμεν. Νὰ ἀκούσῃ εἶν' ἐγγύς.
Ὦ ἄναξ ἀδελφέ μού, Μενοικέως παῖ,
τίνα κομίζων ἔρχεσαι θεοῦ χρησμόν;

Κρέων. Καλόν· διότι καὶ τὰ λυπηρά, φρονῶ,
ἂν ἀποβοῦν αἰσίως, εἶν' εὐχάριστον.

Οἰδίπους. Τίς ὁ χρησμός; Διότι οὔτε μὲ πτοοῦν
οὔτε με ἐνθαρρύνουν οὔτ' οἱ λόγοι σου.

Κρέων Εἶμ' ἕτοιμος νὰ εἴπω, ἂν ἐμπρὸς αὐτῶν
ν' ἀκούσῃς θέλῃς· ἄλλως, ἂς εἰσέλθωμεν.

Οἰδίπους. Πρὸς πάντας λέγε. Περισσότερον ἐγὼ
αὐτοὺς λυποῦμαι τῆς ἰδίας μου ζωῆς.

Κρέων. Λοιπὸν ἂς εἴπω ὅ,τι εἶπεν ὁ θεός.
Σαφῶς παρήγγειλ', ἄναξ, νὰ διώξωμεν
τὸ χρόνιον τῆς χώρας ταύτης μίασμα,
ἵνα μὴ μείνῃ ἀθεράπευτον δεινόν.

Οἰδίπους. Τίς ἡ ἀποτροπή του; τίς ὁ καθαρμός;

Κρέων. Ὁ τοῦ φονέως διωγμὸς ἢ φόνος του·
τὸ αἷμ' αὐτὸ τῆς χώρας εἶν' ὁ ὄλεθρος.

Οἰδίπους· Πλὴν τίνος αἷμα ὁ θεὸς ὑπονοεῖ;

Κρέων· Τῆς γῆς αὐτῆς, ὦ ἄναξ, ἡγεμών ποτε,
πρὶν βασιλεύσῃς σύ, ἦτο ὁ Λάϊος.

Οἰδίπους. Ἤκουσα· ὅμως δέν τον εἶδον ἐγὼ πώποτε.

Κρέων. Καὶ ἐφονεύθη· τοὺς φονεῖς του ὁ θεὸς
μᾶς παραγγέλλει νῦν νὰ τιμωρήσωμεν.

Οἰδίπους. Καὶ ποῦ εἶν' οὗτοι; Ποῦ τὰ ἴχνη τ' ἀμυδρὰ
θὰ εὑρεθῶσι παλαιοῦ ἐγκλήματος;

Κρέων. Ἐπὶ τῆς γῆς μας, εἶπε, τὸ ζητούμενον
εὑρίσκεται· ἐκφεύγει τ' ἀμελούμενον.

Οἰδίπους. Καὶ ποῦ, ἐντὸς οἰκίας ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς,
ἢ ἐπὶ ξένης ἔπεσεν ὁ Λάϊος;

Κρέων. Ἀποδημήσας εἰς μαντεῖον *θεωρός*,
ὡς εἶπε πλέον δὲν ἐπέστρεψ' οἴκαδε.

Οἰδίπους. Οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συνοδὸς αὐτοῦ
εἶδέ τι, ὥστε νά τον ἐξετάσῃ τις;

Κέων. Ἔπεσον πάντες, πλὴν ἑνός, ὅστις, φυγὼν
ἐκ φόβου, μόνον ἓν νὰ εἴπῃ ἤξευρε.

Οἰδίπους. Ποῖον; νὰ ἀποκαλύψῃ δύναται πολλὰ
τὸ ἕν, ἀρκεῖ ἐλπίδος νὰ δοθῇ ἀρχή.

Κρέων. Λῃσταί, μᾶς εἶπεν, ὄχι εἷς, ἀλλὰ πολλοί,
ἐπιπεσόντες ἐθανάτωσαν αὐτόν.

Οἰδίπους. Καὶ πῶς τοιαῦτα θὰ ἐτόλμα ὁ λῃστής,
ἐὰν ἐντεῦθεν χρῆμα δὲν ἐνήργησεν;

Κρέων. Ἦν ὑποψία. Ἀλλ' ἐν μέσῳ συμφορῶν
οὐδεὶς τὸν θάνατόν του ἐξεδίκησε.

Οἰδίπους. Τίς νὰ κωλύσῃ συμφορὰ ἠδύνατο
τοῦ φόνου βασιλέως τὴν ἀνάκρισιν;

Κρέων. Νὰ λησμονῶμεν τ' ἀφανῆ ἠνάγκαζεν
ἡ Σφίγξ, τὰ πρὸ ποδῶν μας μόνον βλέποντες.

Οἰδίπους. Ἐγὼ θ' ἀποκαλύψω πᾶν ἐξ ὑπαρχῆς,
διότι ἐπαξίως ὁ θεὸς καὶ σὺ
ὑπὲρ τοῦ φονευθέντος μεριμνᾶτε. Καὶ
δίκαιον σύμμαχόν σας θά με ἔχετε,
ἐκδικητὴν τῆς χώρας, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ.
Ὄχ' ὑπὲρ φίλων ἀπωτέρων, δι' ἐμὲ
αὐτὸν θ' ἀποκαθάρω τὸ κακούργημα.
Ὅστις ἐκείνου ἔγεινε φονεύς, κ' ἐμὲ—
τίς οἶδεν—ἴσως νὰ φονεύσῃ δύναται.
Ὑπὲρ ἐκείνου πράττων ὠφελῶ ἐμέ.
Νῦν τάχιστα, ὦ παῖδες σεῖς, ἀφήσατε
τὰ βάθρα ταῦτα αἴροντες τοὺς κλάδους σας.
Εἷς ἄλλος ἂς καλέσῃ τὸν λαὸν ἐδῶ!
Ἐγὼ θὰ πράξω πάντα. Κ' ἢ σῳζόμεθα,
ἂν θεός θέλῃ ἢ καταστρεφόμεθα.

. . . . . .

---

7. Ἐκ τῆς ΕΚΑΒΗΣ τοῦ Εὐριπίδου.

Ἑκάβη. Ἀλλοίμονον ἐγὼ ἡ ἀθλία, τί νὰ ἐκβάλω; ποίαν κραυγήν; ποῖον θρῆνον; Δυστυχής, ἕνεκα τοῦ ἀθλίου γήρατός καὶ ἕνεκα τῆς δουλείας τῆς ἀφορήτου. Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ, φεῦ! Τίς θά με βοηθήσῃ; Ποῖα τέκνα; Ἐφονεύθη ὁ Πρίαμος, ἀπώλοντο τὰ τέκνα. Ποίαν ὁδὸν νὰ πορευθῶ; Ταύτην ἢ ἐκείνην; Ποῦ δὲ νὰ ὑπάγω; Ποῦ θὰ εὕρω τινὰ τῶν θεῶν ἢ τῶν δαιμόνων βοηθόν: Ὦ κακὰ ἀναγγείλασαι Τρῳάδες, ὦ κακὰ ἀναγγείλασαι παθήματα· φονεύσατε, φονεύσατέ με. Δέν μοι

εἶναι πλέον ἡ ζωὴ ἀρεστή. Ὁδήγησόν με, ὦ παῖ, ὁδήγησόν με πρὸς ταύτην τὴν σκηνήν. Ὦ τέκνον, ὦ κόρη δυστυχεστάτης μητρός, ἔξελθε, ἔξελθε τῆς κατοικίας, ἄκουσον τὴν φωνὴν τῆς μητρός, ὦ κόρη, ἵνα μάθῃς ὁποίαν, εἴδησιν ἤκουσα περὶ τῆς ζωῆς σου.

Πολυξένη. Ἄχ, μῆτερ, μῆτερ, διὰ τί πρὸ ὀλίγου φωνάξασα ἠνάγκασάς με ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς κραυγῆς ἐκπλήξεως νὰ ἐξέλθω τῆς κατοικίας, ὡς πτηνόν;

Ἑκάβη. Ἀλλοίμονον, ὦ τέκνον!

Πολυξένη. Διὰ τί μ' ἐλεεινολογεῖς; Ἀπαισία εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου!

Ἑκάβη. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον εἰς τὴν ζωήν σου!

Πολυξένη. Λέγε, μή τα κρύψῃς ἐπὶ πολύ. Φοβοῦμαι, φοβοῦμαι, ὦ μῆτερ. Διὰ τί ἆρα ἀναστενάζεις;

Ἑκάβη. Ὦ τέκνον δυστυχοῦς μητρός!

Πολυξένη. Διὰ τί μοι λέγεις τοῦτο;

Ἑκάβη. Κοινῇ γνώμῃ ἀπεφασίσθη νὰ θυσιασθῇς, ὦ κόρη, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως.

Πολυξένη. Ἀλλοίμονον, ὦ μῆτερ! πῶς λέγεις μοι παμμέγιστα κακά; ἐξηγήθητί μοι, ὦ μῆτερ.

Ἑκάβη. Λέγω, ὦ κόρη, ἀπαισίας ἀγγελίας· ἐπληροφόρησάν με ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξέδωκαν ἀπόφασιν περὶ τῆς ζωῆς σου.

Πολυξένη. Ὦ φοβερὰ παθοῦσα, ὦ παναθλία, ὦ μῆτερ, τῆς ὁποίας ὁ βίος εἶνε ἄθλιος, ὁποίαν, ὁποίαν πάλιν καταστροφὴν μισητοτάτην καὶ ἀνέκφραστον ἐπήνεγκε κατὰ σοῦ θεός τις! Οὐδέποτε πλέον ἐγὼ ἡ κόρη σου, οὐδέποτε πλέον ἐγὼ ἡ ἀθλία θὰ δουλεύσω μετὰ σοῦ, τῆς δυστυχοῦς γραίας. Καθ' ὅσον θὰ ἴδῃς σὺ ἡ ἀθλία ἐμὲ τὴν δυστυχῆ κόρην σου ὡς *ὀρεσίτροφον* σκύμνον ἁρπαζομένην ἀπὸ τῆς χειρός σου καὶ ὁδηγουμένην, ἀφ' οὗ κοπῇ ὁ λαιμός μου, εἰς τὸν ὑπὸ τὴν γῆν σκοτεινὸν τόπον τοῦ Ἅδου, ὅπου μετὰ τῶν νεκρῶν θὰ κατοικήσω ἡ ἀθλία. Καὶ σὲ μέν, ὦ δυστυχὴς μῆτερ, θρηνῶ διὰ παντοίων θρήνων· δὲν θρηνῶ ὅμως ἐξ ἄλλου μέρους τὴν ζωήν μου, τὴν καταστροφὴν καὶ βλάβην μου, ἀλλὰ θεωρῶ τὸν θάνατον συμφορώτερον τῆς ζωῆς.

Χορὸς Τρῳάδων. Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται μετὰ ταχύτητος, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς σέ, ὦ Ἑκάβη, νέον τι.

. . . . . .

Ἑκάβη. Ὦ κόρη, οἱ ἰδικοί μου μὲν λόγοι ματαίως ῥιφθέντες εἰς τὸν ἀέρα περὶ τοῦ φόνου σου, μάταιοι ἀπέβησαν· ἀλλὰ σύ, ἐὰν ἔχῃς μεγαλειτέραν δεινότητα τῆς μητρός, προσπάθει πάντας τοὺς φθόγγους ὡς ἀηδὼν ἐκβάλλουσα, νὰ μὴ στερηθῇς τῆς ζωῆς. Γονυπέτει δὲ πρὸ τῶν γονάτων τοῦ Ὀδυσσέως καὶ προσπάθει νὰ πείσῃς αὐτόν. Ἔχεις δ' ἀφορμὴν νά τον πείσῃς, διότι ἔχει καὶ οὗτος τέκνα, ὥστε νὰ λυπηθῇ τὴν συμφοράν σου.

Πολυξένη. Βλέπω, ὦ Ὀδυσσεῦ, ὅτι κρύπτεις τὴν δεξιάν σου ὑπὸ τὸ ἔνδυμα, καὶ ὅτι στρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ὀπίσω, ἵνα μὴ ἄψωμαι τῆς γενειάδος σου. Λάβε θάρρος· διότι θ' ἀποφύγῃς τὴν ἱκεσίαν μου, καθ' ὅσον θὰ ἀκολουθήσω σε, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ ν' ἀποθάνω. Ἐὰν δὲ δὲν θελήσω, θὰ φανῶ κακὴ καὶ δειλὴ γυνή. Διότι τί μ' ὠφελεῖ νὰ ζῶ ἐγώ, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ ἦτο βασιλεὺς πάντων τῶν Φρυγῶν; Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τοῦ βίου μου· ἔπειτα ἀνετράφην μὲ καλὰς ἐλπίδας, ὡς νύμφη βασιλέων· ἤμην δ' ἡ δυστυχὴς μεταξὺ τῶν Τρῳάδων παρθένων ἐπίσημος, ἴση μὲ τοὺς θεούς, πλὴν μόνον κατὰ τὴν θνησιμότητα διαφέρουσα, τόρα δὲ εἶμαι δούλη. Πρῶτον μὲν τὸ ὄνομα μ' ἀναγκάζει ν' ἀποθάνω, ἐπει-

δὴ δέν μοι ἦτο σύνηθες. Ἔπειτα ἴσως θὰ περιέπιπτον εἰς τινα ὠμὸν δεσπότην, ὅστις θ' ἀγοράσῃ διὰ χρημάτων ἐμέ, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἕκτορος καὶ ἄλλων πολλῶν, προστάξας δὲ νὰ παρασκευάζω τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, θὰ μ' ἀναγκάσῃ διάγουσαν ἄθλιον βίον νὰ καλλωπίζω τὸν οἶκον καὶ νὰ ἐπιστατῶ ἐπὶ τῶν ἱστουργιῶν. Δὲν θὰ πράξω βεβαίως ταῦτα. Καταλείπω ἐλεύθερον βίον, μεταφέρουσα τὸ σῶμά μου εἰς τὸν Ἅδην. Ὁδήγει με λοιπόν, Ὀδυσσεῦ, καὶ φόνευσον, ἐν ᾧ με ὁδηγεῖς. Διότι ἡ κατάστασίς μου δὲν παρέχει εἰς ἐμὲ οὔτ' ἐλπίδα οὔτ' ὑπόνοιαν οὔτε θάρρος, ὅτι θὰ εὐτυχήσω ποτέ. Σὺ δ', ὦ μῆτερ, μὴ γείνῃς ἐμπόδιον εἰς ἡμᾶς μήτε διὰ λόγων μήτε δι' ἔργων· παραδέχου δὲ μετ' ἐμοῦ ν' ἀποθάνω, πρὶν πάθω αἰσχρά, ὅπερ δέν μοι ἁρμόζει. Καθ' ὅσον, ὅστις δὲν συνείθισε νὰ δοκιμάζῃ δυστυχίας, ὑποφέρει μὲν ὑποδουλούμενος, ἀλλὰ λυπεῖται· ἐὰν ὅμως ἀποθάνῃ, θὰ εἶναι πολλῷ εὐτυχέστερος, παρὰ ἂν ζῇ· διότι τὸ νὰ ζῇ τις κακῶς εἶναι μεγάλη δυστυχία.

Χορός. Ἡ ἐξ εὐγενοῦς αἵματος καταγωγὴ εἶναι χαρακτηριστικὸν μέγα καὶ ἔνδοξον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπαυξάνει τὸ ὄνομα τῆς εὐγενείας εἰς τοὺς πράττοντας ἄξια ταύτης.

Ἑκάβη. Ὀρθῶς μὲν ὡμίλησας, ὦ θύγατερ, ἀλλ' ἐν τῷ ὀρθῷ ἐνυπάρχει καὶ λύπη. Ἐὰν ὅμως, ὦ Ὀδυσσεῦ, εἶναι ἀνάγκη ν' ἀποδώσητε εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ ν' ἀποφύγητε τὰς κατηγορίας, ταύτην μὲν μὴ φονεύσητε· ἐμὲ δὲ ὁδηγήσαντες παρὰ τὴν πυράν, τὴν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀχιλλέως παρασκευασθεῖσαν, φονεύσατε, μή με λυπηθῆτε· ἐγὼ γέννησα τὸν Πάριν, ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἀχιλλέα, τοξεύσας αὐτόν.

Ὀδυσσεύς. Ὄχι σέ, ὦ γηραιά, ἀλλὰ ταύτην ἀπήτησε ν' ἀποθάνῃ τὸ φάσμα τοῦ Ἀχιλλέως.

Ἑκάβη. Ἀλλὰ σεῖς φονεύσατέ με μετὰ τῆς θυγατρός μου, καὶ οὕτω δὶς τόσον αἷμα ἂς χυθῇ εἰς τὴν γῆν διὰ τὸν νεκρόν, ὅστις τοῦτο ζητεῖ.

Ὀδυσσεύς. Ἀρκεῖ ὁ θάνατος τῆς κόρης σου· δὲν πρέπει νὰ προσθέσωμεν ἄλλον εἰς ἄλλον· εἴθε δὲ μηδὲ τοῦτον νὰ προσεφέρομεν.

Ἑκάβη. Ἀνάγκη πᾶσα βεβαίως ν' ἀποθάνω μετὰ τῆς κόρης.

. . . . . .

Πολυξένη. Κόμιζέ με, Ὀδυσσεῦ, περικαλύψας τὴν κεφαλήν μου διὰ πέπλων, διότι, πρὶν σφαγῶ, ἐλύπησα τὴν καρδίαν τῆς μητρός μου διὰ τῶν θρήνων, καὶ τὴν ἰδικήν μου λυπῶ διὰ τῶν κλαυθμῶν. Ὦ φῶς· διότι μοι εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ εἴπω τὸ ὄνομά σου, δὲν μετέχω δέ σου, εἰ μὴ τόσον χρόνον, ἐφ' ὅσον θὰ πορεύωμαι μεταξὺ τοῦ ξίφους καὶ τῆς πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἐγερθείσης πυρᾶς.

Ἑκάβη. Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ, λιποθυμῶ, παραλύουσι τὰ μέλη μου. Ὦ θύγατερ, ἐναγκαλίσθητι τὴν μητέρα σου, τεῖνον δὲ τὴν χεῖρά σου εἰς αὐτήν. Μὴ ἀφήσῃς με ἄπαιδα· κατεστράφην, ὦ φίλαι γυναῖκες. Εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν εἴθε νὰ ἴδω τὴν *Λάκαιναν,* τὴν ἀδελφὴν τῶν *Διοσκούρων*· διότι ἕνεκα τῆς ὡραιότητος αὐτῆς αἰσχρῶς κατέστρεψε τὴν πλουσίαν Τροίαν.

. . . . . .

Ταλθύβιος. Ποῦ δύναμαι νὰ εὕρω, ὦ Τρῳάδες κόραι, τὴν Ἑκάβην, τὴν ἄλλοτέ ποτε βασίλισσαν τοῦ Ἰλίου;

Χορός. Αὕτη πλησίον σου ὑπτία ἐπὶ τῆς γῆς, ὦ Ταλθύβιε, κεῖται περικεκαλυμμένη διὰ τῶν ἐνδυμάτων.

Ταλθύβιος. Ὦ Ζεῦ, τί νὰ εἴπω; Ποῖον ἐκ τῶν δύο, ὅτι ἐρωρᾷς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων; ἢ ὅτι ἔχουσιν ἀποκτήσῃ οὗτοι τὴν περὶ τούτου ἰδέαν ψευδῆ, πιστεύοντες, ὅτι ὑπάρχουσι μὲν θεοί, ἡ τύχη δὲ διοικεῖ τὰ τῶν ἀνθρώπων πάντα; Δὲν ἦτο αὕτη ἡ τῶν πλουσιωτάτων Φρυγῶν βασίλισσα; Δὲν ἦτο αὕτη ἡ σύζυγος τοῦ πανευδαίμονος Πριάμου; Καὶ τόρα ἡ μὲν πόλις πᾶσα ἠρανίσθη ἕνεκα τοῦ πολέμου, αὕτη δὲ δούλη, γραῖα, ἄταις ἐπὶ τῆς γῆς κεῖται, κηλιδοῦσα τὴν ἀθλίαν κεφαλὴν διὰ κόνεως. Φεῦ! φεῦ! Γέρων μὲν εἶμαι, ἐν τούτοις εἴθε ν' ἀποθάνω, πρὶν ἐμπέσω εἰς αἰσχράν τινα δυστυχίαν. Ἐγέρθητι, ὦ τάλαινα, καὶ ὕψωτον τὰ νῶτά σου καὶ τὴν πολιὰν κεφαλήν.

Ἑκάβη Ἔ! ποῖος εἶσαι σύ, ὅστις δὲν ἀφήνεις τὸ σῶμά μου νὰ κεῖται; Διὰ τί μ' ἐνοχλεῖς λυπουμένην ὅστις δήποτε εἶσαι;

Ταλθύβιος. Ἐγὼ ὁ Ταλθύβιος ἦλθον, ὁ κῆρυξ τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ ὁ Ἀγαμέμνων μ' ἔπεμψε πρὸς σέ, ὦ γύναι.

Ἑκάβη Ὦ φίλτατε, ἆρα καὶ ἐμὲ ἦνα ἐπὶ τοῦ τάφου σφάξητε ἦλθες, κατόπιν ἀποφάσεως τῶν Ἑλλήνων; Ὁμίλει μετὰ θάρρους, ἐπειδὴ εὐχάριστα λέγεις. Ἂς σπεύσωμεν, ἂς ἐγείρωμεν κόνιν τρέχοντες· ὁδήγει με, ὦ γέρον.

Ταλθύβιος. Ἦλθον ἵνα σε προσκαλέσω, ὅπως θάψῃς, ὦ γύναι, τὴν νεκρὰν κόρην σου. Ἔπεμψαν δέ με οἱ δύο Ἀτρεῖδαι.

Ἑκάβη Ἀλλοίμονον, τί λέγεις; Λοιπὸν δέν μ' ἐζήτησας ἵνα με φονεύσῃς, ἀλλ' ἵνα μοι ἀναγγείλῃς συμφοράς; Ἀπέθανες, ὦ τέκνον, ἀφ' οὗ ἠρπάσθης ἀπὸ τῆς μητρός σου· ἐγὼ δὲ ἄτεκνος ὡς πρὸς σὲ μένω· ὤ, ἡ δυστυχὴς ἐγώ! Πῶς ἆρα ταύτην ἐθυσιάσατε; Ἀρά γε μετὰ σεβασμοῦ; Ἢ ἀπηνῶς φονεύσαντες αὐτήν, ὡς ἐχθράν, ὦ γέρον; Εἰπέ, ἂν καὶ δὲν θὰ εἴπῃς εὐχάριστα.

Ταλθύβιος. Ἐπιθυμεῖς δῆς νὰ χύσω δάκρυα, ὦ γύναι, ἕνεκα τοῦ πρὸς τὴν κόρην οἴκτου· διότι καὶ τόρα λέγων τὰς συμφορὰς θὰ βρέξω διὰ δακρύων τοῦτον τὸν ὀρθαλμόν, καὶ ὅτε ἐθυσιάσθη ἐπὶ τοῦ τάφου. Ἦτο μὲν παρὸν ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ συνηθροισμένον πρὸ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως διὰ τὴν σφαγὴν τῆς θυγατρός σου. Ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβεν ὁ Νεοπτόλεμος τὴν Πολυξένην ἐκ τῆς χειρός, ἔστησεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τοῦ τάφου, πλησίον δ' ἤμην ἐγώ· ἠκολούθουν δ' ἐκλεκτοὶ ἔγκριτοι νέοι Ἕλληνες, ἵνα καταβάλωσι διὰ τῶν χειρῶν ἀντίπτασιν τῆς κόρης· λαβὼν δ' εἰς τὰς χεῖράς του πλῆρες χρυσοῦν ποτήριον ἔχεε διὰ τῆς χειρὸς ὁ Νεοπτόλεμος χοὰς εἰς τὸν ἀποθανόντα πατέρα· νεύει δ' εἰς ἐμὲ νὰ κηρύξω σιωπὴν εἰς τὸν στρατόν. Καὶ ἐγώ, παρουσιασθεὶς ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐκήρυξα τὰ ἑξῆς· «Σιωπήσατε, Ἕλληνες, ἂς σιωπήσωσι πάντες οἱ στρατιῶται· σιγᾶτε σιωπᾶτε!», ἄφωνον δὲ κατέστησα τὸν στρατόν. Ἐκεῖνος δὲ εἶπεν· «Ὦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, πάτερ δ' ἐμοῦ, δέξαι ταύτας τὰς ἐξαγνιστικὰς χοάς, τὰς τοὺς νεκροὺς κομιζούσας· ἐλθὲ δ' ἵνα πίῃς καθαρὸν μέλαν αἷμα παρθένου, τὸ ὁποῖον προσφέρομεν εἰς σὲ ὁ στρατὸς καὶ ἐγώ· ἵλεως δ' εἰς ἡμᾶς φάνηθι, καὶ ἐπίτρεψον νὰ λύσωμεν τὰ πρυμνήσια σχοινία καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν πάντες εἰς τὰς πατρίδας ἡμῶν, τυχόντες γαληνιαίου πλοῦ». Ταῦτα μόνον εἶπε· πᾶς δ' ὁ στρατὸς ἐπεκύρωσε τὴν εὐχήν. Ἔπειτα λαβὼν τὸ ξίφος ἐκ τῆς λαβῆς ἐξήγαγεν αὐτὸ ἐκ τῆς θήκης· εἰς δὲ τοὺς ἐξέχοντας τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἔνευσε νὰ κρατήσωσι τὴν παρθένον. Αὕτη δ' ὡς ἐνόησε τοῦτο, τούτους τοὺς λόγους εἶπεν· «Ὦ Ἕλληνες, οἵτινες ἐκυριεύσατε τὴν πόλιν μου, ἑκουσίως ἀποθνήσκω· μὴ ἐγγίσῃ κάνεὶς τὸ σῶμά μου, διότι θὰ παράσχω τὸν

τράχηλον γενναίως. Ἄνευ δὲ δεσμῶν δι' ὄνομα τῶν θεῶν, ἀφήσαντές με φονεύσατε, ἵνα ὡς ἐλευθέρα ἀποθάνω· διότι μεταξὺ τῶν νεκρῶν νὰ ὀνομάζωμαι δούλη, ἐν ᾧ εἶμαι κόρη βασιλέως, αἰσχύνομαι». Ὁ δὲ στρατὸς ἐπευφήμησε καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων εἶπεν εἰς τοὺς νεανίας ν' ἀφήσωσι τὴν παρθένον. Ἐκεῖνοι δέ, καθὼς ἤκουσαν τὸν ἔσχατον λόγον ἐκείνου οὗτινος ἡ ἰσχὺς ἦτο μεγίστη, ἀφῆκαν τὴν κόρην. Καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσεν ἡ Πολυξένη τοῦτον τὸν λόγον τῶν δεσποτῶν, λαβοῦσα τὰ ἐνδύματα ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς ἐπωμίδος, ἔσχισεν αὐτά· καὶ ἀφ' οὗ ἐγονυπέτησεν, εἶπε λυπηρότατον λόγον, τοῦτον· «Ἰδού, ὦ νεανία, ἐὰν μὲν τοῦτο τὸ στῆθος ἐπιθυμῇς νὰ κτηπήσῃς, κτύπησον· ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ κτυπήσῃς ὑπὸ τὸν αὐχένα, ἰδοὺ παρέχω εἰς σὲ τὸν εὐστροφον λαιμόν μου». Ἐκεῖνος δὲ ἑκὼν καὶ ἄκων σχίζει διὰ τοῦ ξίφους τὸν λάρυγγα· χείμαρρος δ' ἐξ αἵματος ἔρρεεν. Ἡ δὲ Πολυξένη, καί τοι ἀποθνήσκουσα, ὅμως μεγάλην φροντίδα κατέβαλεν ὅπως πέσῃ εὐσχήμως. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξέπνευσεν ἕνεκα τῆς θανατηφόρου πληγῆς, οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων κατεγίνετο εἰς τὸ αὐτὸ ἔργον, ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν φύλλα ἔρριπτον ἐπὶ τῆς νεκρᾶς, ἄλλοι δὲ κορμοὺς πεύκης φέροντες ἤγειρον πυράν· ὁ δὲ μὴ κομίζων παρὰ τοῦ φέροντος τοιαῦτά τινα ἤκουεν· «Ἴσταμαι, ὦ δειλότατε, χωρὶς νὰ φέρῃς διὰ τὴν νεάνιδα οὔτ' ἔνδυμα οὔτε κόσμημα; δὲν θὰ δώσῃς οὐδεμίαν προσφορὰν εἰς τὴν γενναιοτάτην καὶ εὐψυχοτάτην»; Τοιαῦτα λέγω περὶ τῆς ἀποθανούσης θυγατρός σου, βλέπω δ' ὅτι σύ, ἡ εὐτεκνοτάτη πασῶν τῶν γυναικῶν, εἶσαι δυστυχεστάτη.

---

8. Νοσταλγία.

Τίς πνοή, φαιδροί μου ξένοι, τὴν ἐρήμην μου θυρίδα
νὰ κοσμήσητε σᾶς στέλλει μὲ τ' ὡραῖόν σας πτερόν;
Τίς σας ἔστειλ' εὐθυμίαν νά μου φέρητε κ' ἐλπίδα;
Τίς τὸν οἰκόν μού σας εἶπε, κ' ἤλθετε χαρᾶς χορὸν
νά μου ψάλητε, πτηνά;

Μὴ δὲν εἴδετε πῶς ἔχουν αἱ θυρίδες μου χιόνα,
πῶς ἐθάμβωσ' ἡ θερμή μου τὰς ὐάλους των πνοή,
κ' ἐνομίσατε ἀνθοῦντα ὅτι θὰ εὑρῆτε κλῶνα,
ὅτι τοῦ φυλλώματός του θὰ συμψάλῃ ἡ θροὴ
μὲ τὸ ᾄσμά σας, πτηνά;

Ἢ μὴ βιαιός σας φέρει νότος ἀπὸ ἄλλας χώρας
καὶ τὸ ἄσυλον ποθεῖτε φιλοξένου ὀροφῆς;
Η πωλεῖτε τὴν ᾠδήν σας ἀντὶ θάλπους μιᾶς ὥρας;
Ἢ μου φέρετ' εὐθυμίαν εἰς ἀντάλλαγμα τροφῆς,
ὦ πεινῶντά μου πτηνά;

Ἔλθετε νά σας θερμάνω εἰς νεανικὰς ἀγκάλας,
εἰς καρδίαν, ἥτις πάλλει, ἔτ' ὑπὸ τὸν παγετόν:
Ὅπως σεῖς, ἐξόριστοί μου, εἶμ' ἐξόριστος ὁ τάλας,
τὴν χαράν, ἣν τιν' ἀφῆκα, μάτην κύκλῳ μου ζητῶν,
ὡς τὸ θάλπος σεῖς, πτηνά.

Ὦ! εἰς τ' ὄμμα σας ἡλίου θὰ εὑρῶ φαιδροῦ ἀκτῖνα
εἰς τὸ ῥάμφος σας θ' ἀντλήσω ἄρωμα πατρίας γῆς,
θὰ φιλήσω τὰ πτερά σας καὶ θὰ εὕρω εἰς ἐκεῖνα
δρόσου κἂν σταγόνα μίαν, δάκρυ ἀττικῆς αὐγῆς.
Καλῶς ἤλθετε, πτηνά!

Ὦ! εἰπετέ μοι. ὡραῖοι τῆς πατρίδος ταχυδρόμοι,
λάμπ' εἰς γαλανὸν ὁ Φοῖβος, ὅπως πάντοτ', οὐρανόν;
Προεδρεύει τῶν χορῶν σας λάλος ἀηδὼν ἀκόμη;
Ψάλλει ἔτ' ὑπὸ τὴν χλόην τ' ἄσμα τὸ νυκτερινὸν
γρύλλος εὔθυμος, πτηνά;

Ναί . . . Ὦ, ναί, καλά το λέγει τὸ διπλοῦν κελάδημά σας,
τὸ προδίδει ὁ μικρός σας σπινθηρίζων ὀφθαλμός,
κ' εἰς τοῦ στήθους μου τὰ βάθη, σύμφωνος πρὸς τὰς φωνάς σας,
μυστικὴ φωνή τις ἄλλη, ζωηρὸς χαρᾶς παλμός
μοί το βεβαιοῖ πτηνά!

—

Πλὴν εἰπέτε μοι, πτηνά μου, οἱ εὐδαίμονες ἐκεῖνοι,
οὓς σιγὰ ἀποκοιμίζει ἡ ζωή, τροφὸς καλή,
ἐνθυμοῦνται, ἂν καὶ ἄλλος ἔζη πρὶν μαζί των; Χύνει
στόνον ἕνα ἡ ψυχή των, δάκρυ τ' ὄμμα των ὁλοῖ
εἰς τὴν μνήμην μου, πτηνά;

—

Ἡ ἐσβέσθη τ' ὀνομά μου τῶν βημάτων μου ὀπίσω,
ὡς τοῦ πλοίου μου ἡ αὖλαξ, ὅπερ μ' ἔφερε μακράν;
Ἢ εἰς τὴν πατρίαν γῆν μου ἐπιστρέφων θ' ἀπαντήσω
ἄγνωστος γνωστούς, καὶ ζῶσα ἡ ἀγάπη μου νεκρὰν
τὴν ἀγάπην των, πτηνά;

—

Μὴ σιγᾶτε! Τὴν σιγήν σας, ὤ! ἐμάντευσα πτηνά μου·
εἰς τῶν φίλων μου τὰ στήθη ἡ ἀγάπη των δὲν ζῇ·
εἰς τῶν φίλων μου τὰ χείλη ἐμαράνθη τ' ὀνομά μου
κ' ἐμαράνθ' εἰς τὰς ψυχάς των καὶ ἡ μνήμη μου μαζί.
Μ' ἐλησμόνησαν, πτηνά!

—

Ἂς με λησμονοῦν! Ἂν ὅμως πάλιν, ξένοι μου, σᾶς φέρῃ
εἰς τῆς Ἀττικῆς τὰ νέφη παγεροῦ βορρᾶ πνοή,
εἰπατ' ὅτι δι' ἐκείνους σας ἠρώτων· ὅτ' ἀσπαίρει
ἡ ψυχή μου· ὅτι μ' εἶναι ἡ ἀγάπη των ζωή,
ὅπως σεῖς χαρά, πτηνά.

—

Εἰπατέ τους ὅτι βλέπω εἰς τὰ πνίγοντά με νέφη
τοῦ πατρίου οὐρανοῦ μου τὴν σινδόνα τὴν γλαυκήν·
ὅτι μι' ἀκτὶς ἡλίου φαντασιοῦ ἐδῶ μὲ τρέφει.
ὅτι ζῶ εἰς τὴν ὁμίχλην ἀναπνέων ἀττικὴν
ζεφυρίτιδα, πτηνά!

Εἰπατέ τους . . . . Πλήν, πτηνά μου, ἄν, ἀντὶ νά τους εἰπῆτε
ὅλ' αὐτά, εἰς τὰ φαιά σας μ' ἐλαμβάνετε πτερά,
καὶ μ' ἐφέρετ' ἐκεῖ κάτω παροδίτην, παροδίται . . .
πλὴν πετᾶτε· φεῦ, ἡ πτέρυξ σᾶς διώκει τοῦ βορρᾶ.
Κατευόδιον, πτηνά;

ΑΓΓ. ΒΛΑΧΟΣ

9. Κλεάνθης ὁ Στωικός.

Ὁ Κλεάνθης ἐγεννήθη περὶ τὰ τέλη τῆς 4ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ πατρὸς *Φανίου* εἰς *Ἄσσον*, καλλίστην καὶ ὀχυρωτάτην πόλιν τῆς *Μυσίας* ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ βράχου τῆς *Ἴδης* ἐκτισμένην. Παιδίον φύσει ῥωμαλέον τὸ σῶμα, ἐγένετο ἔτι ῥωμαλεώτερον ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος, εἰς ὃ ἐπεδόθη, διότι ἦτο *πυγμάχος*. Ἀλλ' οἱ πυγμάχοι τότε ἀπεθαυμάζοντο μὲν ὑπὸ τοῦ ὄχλου, ἐλογίζοντο ὅμως ὡς χυδαῖοι καὶ κακίστης ἀγωγῆς ἄνθρωποι. Οὐχ ἧττον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἔτρεφε διακαῆ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ποίησιν ἔρωτα, καί ποτε, ἐν ᾧ ὁ λαὸς τῆς Ἄσσου ἐχειροκρότει αὐτὸν νικητήν, ἀνεμνήσθη τῶν Ἀθηνῶν. Ἠγάπησε καὶ ἐθαύμασε πάντοτε τὸ ἔνδοξον παρελθὸν τῆς περιφανοῦς ταύτης πόλεως καὶ ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, εἰς τὰς *στοάς*, εἰς τοὺς ναούς, νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ διδάξῃ τὴν φιλοσοφίαν καὶ νὰ χειροκροτηθῇ ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκείνου, ὅστις ἐχειροκρότησέ ποτε τὸν Σωκράτην. Ἐνόμισεν ὅτι ζῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἥτις ἀνέθρεψε τοὺς κορυφαίους ποιητὰς καὶ φιλοσόφους, ὅτι, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὁρίζοντος καὶ ἔχων ἄνωθεν τὸν αὐτὸν οὐρανόν, ἠδύνατο νὰ ἐξιχνιάσῃ κάλλιον τὰ ἀκατάληπτα μυστήρια τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δημιουργίας καὶ νὰ βαδίσῃ θαρραλεώτερον πρὸς τὴν

φιλοσοφίαν. Ἀποπλεύσας λοιπὸν ἐκ τῆς Ἄσσου κατῆλθεν εἰς Πειραιᾶ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 3ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος.

Οὐδὲν βεβαίως διδακτικώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἕνεκα διακαοῦς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτος τὰ πάντα τολμῶσιν, οὐδενὸς κόπου φείδονται καὶ ὑφίστανται ἀθορύβως καὶ καρτερικῶς τὰς στερήσεις πάσας, ἀναγκαζόμενοι πολλάκις νὰ ἐργάζωνται εἰς βάναυσα ἔργα, διὰ νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ πορισθῶσιν ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἔτι παιδείας αὐτῶν. Ὁ Κλεάνθης ἦτο πένης· καὶ ἤντλει μὲν ἐπὶ μισθῷ τὴν νύκτα εἰς τοὺς κήπους, ἐγυμνάζετο δὲ τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς λόγους παρὰ τῷ *Ζήνωνι*· διὸ καὶ *Φρεάντλης* ἐκλήθη. Ἀλλ' ὅτε οἱ κῆποι δὲν εἶχον ἀνάγκην ἀρδεύσεως, ἐζύμονε τότε εἰς τὴν *ἀλφιτόπωλιν*. Ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν θεωρημάτων περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, περὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας, περὶ Θεοῦ καὶ περὶ ψυχῆς, ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου βίου μετέπιπτεν εἰς τὸν χειρώνακτα. Τοιαύτην ἔχων φιλοπονίαν διήνυσε τὰ πρῶτα τῆς σπουδῆς ἔτη ἀποκρύπτων πρὸς πάντας τὴν νυκτερινὴν ἐκείνην ἐργασίαν. Ἡ ὑπερήφανος αὐτοῦ ψυχὴ δὲν ἤθελε ν' ἀποκαλύψῃ ἀρετήν, ἣν ἄνδρες πλούσιοι, τιμῶντες τὸν ζῆλον αὐτοῦ, ἠδύναντο ἴτως νὰ καταστρέψωσι, προσφέροντες αὐτῷ τὸν ἄνετον βίον. Ἀλλ' ὁ *Ἄρειος Πάγος*, ὁ ἐπιβλέπων πῶς ἕκαστος ἐπορίζετο τὰ δαπανώμενα, ἐκάλεσεν αὐτὸν νὰ δώσῃ λόγον πόθεν τοσοῦτον εὐέκτης ὢν διαζῇ. Ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ὁ πολύμοχθος ἐκεῖνος βίος δὲν ἐμάρανε τὴν εὐεξίαν τοῦ σώματος αὐτοῦ. Τότε ἠναγκάσθη νὰ παράσχῃ μάρτυρα τὸν κηπουρόν, παρ' ᾧ ἤντλει, καὶ τὴν ἀλφιτόπωλιν, παρ' ᾗ τὰ ἄλφιτα

ἐζύμονεν. Οἱ δὲ *Ἀρεοπαγῖται* ἀντὶ καταδίκης ἐψήφισαν νὰ δοθῶσιν εἰς αὐτὸν *δέκα μναῖ*.

Ὁ Κλεάνθης μαθητεύσας παρὰ τῷ Ζήνωνι ἐννεακαίδεκα ἔτη, διεδέχθη τὴν σχολὴν αὐτοῦ, προτιμηθεὶς πολλῶν ἀξιολόγων τοῦ Ζήνωνος μαθητῶν. Ἐν τῇ *Στοᾷ* ἐδίδαξεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἐγήρασεν ἐν αὐτῇ, οὐδόλως δεχθεὶς τὴν προσφορὰν *Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος*, καλέσαντος αὐτὸν εἰς *Ἀλεξάνδρειαν*. Εἶχε πολλοὺς μαθητάς, παρ' ὧν ἠγαπᾶτο καὶ τοὺς ὁποίους ἠγάπα καὶ προέτρεπε πάντοτε πρὸς τὴν ἀρετήν· μόνη δὲ ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἐνέπνεε σέβας εἰς τὴν σχολήν· οὕτως ὥστε καὶ ὅτε εἷς τῶν ἑταίρων αὐτοῦ, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἀθηνῶν, ἠρώτησε τὸν φιλόσοφον «*πῶς ἐλάχιστα ἤθελον ἁμαρτάνῃ;*» εἶπεν· *Ἐὰν εἰς ἑκάστην πρᾶξίν σού με νομίζῃς παρόντα*».

Ὁ Κλεάνθης, γέρων ἤδη πολιὸς ὤν, περὶ τὸ 90ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἔπαθε φῦμα εἰς τὸ χεῖλος· οἱ ἰατροὶ ἀπηγόρευσαν εἰς αὐτὸν τὴν τροφὴν ἐπὶ δύο ἡμέρας, μεθ' ἃς ἰάθη· τότε συνεχώρησαν αὐτῷ πάντα τὰ συνήθη. Ἀλλ' ὁ Κλεάνθης δὲν ἐδέχθη πλέον τροφήν· ἡ ἀκατάσχετος αὐτοῦ τάσις πρὸς τὸ μανθάνειν ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ τὸν πόθον τοῦ θανάτου· ἠθέλησε νὰ λύσῃ διὰ τοῦ θανάτου πάντα τὰ μυστήρια, ἅτινα ἔθιξεν ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἠθέλησε νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἀλήθειαν ὅσων ἔλυσε. Προεχώρησεν ἤδη ἀρκετὰ πρὸς τὴν ἀθανασίαν, καὶ δὲν ἤθελε νὰ στραφῇ πάλιν ὀπίσω. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἐπῆλθον γράμματα παρ' ἑταίρων τινῶν· λαβὼν τότε τροφὴν καὶ πράξας περὶ ὧν ἐζήτουν οἱ φίλοι, ἀπέσχετο αὖθις καὶ οὕτως ἐτελεύτησε, καταλιπὼν τὴν σχολὴν εἰς τὸν εὐνοούμενον αὐτοῦ μαθητὴν *Χρύσιππον*.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κλεάνθης. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καὶ

ζῶντα καὶ ἀποθανόντα πολυειδῶς ἐνέπαιξαν αὐτὸν καὶ ἐχλεύασαν· ἡ δὲ πατρὶς αὐτοῦ Ἄσσος ταχέως ἐλησμόνησε τὸν ἄνδρα, οὗ ἕνεκα περιεσώθη τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ μνημονεύεται ἡ Ἄσσος εἰμὴ ἵνα προστεθῇ ἀμέσως, *πατρὶς τοῦ Κλεάνθους*. Ἀλλ' ὅτε ἡ στωικὴ φιλοσοφία, μεταφυτευθεῖσα εἰς Ῥώμην παρήγαγε ἐκεῖ τοὺς ἀγλαωτέρους αὐτῆς καρπούς, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐλησμόνησαν τὸν δεύτερον ἀρχηγὸν τῆς φιλοσοφίας ἐκείνης, ἥτις ἤδη μόνη συνεκράτει τὴν πανταχόθεν παραλύουσαν ταύτην κοινωνίαν, ἡ δὲ *Σύγκλητος* ἀνήγειρεν εἰς τὸν Κλεάνθην ἐν τῇ εὐτελεῖ αὐτοῦ πατρίδι ἀνδριάντα, ὅστις ἦτο προωρισμένος νὰ κηρύττῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα τὴν εὐσταθῆ αὐτοῦ ἀρετήν, τὴν σώφρονα μεγαλοφυΐαν, τὴν ὑψιπέτιν εὐσέβειαν.

† Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

10. Ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ λέων.

(Μῦθος).

Ἐν τινι συνόδῳ τῶν λεόντων ἐτέθη τὸ ζήτημα «ἂν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχῃ ζῶόν τι, δυνάμενον νὰ παραβληθῇ κατὰ τὴν ῥώμην πρὸς τὸν λέοντα».

Ἡ ὑπόθεσις, ὡς βλέπετε, ἦτο σπουδαία· προύκειτο περὶ *ἐγώ*. Πολλοὶ ἔλαβον τὸν λόγον καὶ τὸ βῆμα ἔτριζεν ὑπὸ τοὺς κτύπους τῶν κρατερῶν ἀγορητῶν, ἡ δὲ αἴθουσα ἀντήχει ἐκ τῶν εὐγλώττων βρυχηθμῶν τῶν συζητούντων.

— Καὶ τίς δύναται νὰ εἶναι τόσον αὐθάδης, ὥστε νὰ τολμᾷ νὰ συγκριθῇ πρὸς ἡμᾶς; Ἐλαφρὰ τοῦ πέλματος ἡμῶν κατάβασις συντρίβει εἰς μυρία τεμάχια ἰσχυρὸν κρανίον βοὸς ἢ βουβάλου.

Καὶ ἐν κάρυον ἀκόμη μετὰ δυσκολίας δύνανται νὰ θραύσωσιν ἄλλα ζῷα.

— Πρὸς τί συζητοῦμεν ματαίως ὡς ἄνθρωποι; Ὁ λέων δὲν ὁμολογεῖται παρὰ πάντων καὶ δὲν ἀναγνωρίζεται ὡς βασιλεὺς τῶν ζώων;

— Βεβαιότατα! βεβαιότατα!

— Ἀληθέστατα εἶναι πάντα τὰ λεχθέντα καὶ δὲν σκοπεύω νὰ ἀναιρέσω ταῦτα, ὑπέλαβεν ἡσύχως καὶ ἄνευ μεγάλων κραυγῶν, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ σεβασμοῦ ἀκουόμενος, γηραιὸς λέων, πολιὰν τὴν χαίτην ἔχων. Ἀληθέστατα εἶναι πάντα ταῦτα· ὁμολογῶ ὅτι οὐδὲν τῶν ζώων δύναται νὰ διαφιλονικήσῃ πρὸς ἡμᾶς τὰ πρωτεῖα, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἐξ αὐτῶν φοβοῦμαι· ἔπειτα δὲ ἀκριβῶς διὰ τὴν ἀναμφισβήτητον ἡμῶν ὑπεροχὴν ταύτην, ὡς εἶπε καὶ ὁ ἀξιότιμος προλαλήσας εὐγενὴς συνάδελφός μου, ὀνομαζόμεθα *βασιλεῖς*. Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι εἴμεθα βασιλεῖς *τετραπόδων*, τὸ δίποδον ὅμως αὐτὸ ζῷον, ὁ ἄνθρωπος, εἶναι πανουργότερον καὶ τῆς ἀλώπεκος καὶ ἰσχυρότερον τοῦ λέοντος. Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν εἶδεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ τὸ θηρίον τοῦτο; Ποῖόν τι εἶναι τῷ μέγεθος αὐτοῦ; Μέτριον, κοινόν. Ποία τις ἡ ἀλκὴ αὐτοῦ; Ἀναξία λόγου, παραβαλλομένη μάλιστα πρὸς τὴν τοῦ ταύρου, τῆς παρδάλεως, τοῦ ἐλέφαντος, τῆς τίγριδος, τοῦ λέοντος. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἄλλο θηρίον ἐφοβήθην, ὅσον τὸν ἄνθρωπον. Παραλείπω τὰς ἀναριθμήτους παγίδας καὶ τὰς ἐνέδρας, ἃς καθ' ἡμῶν ἐπενόησε καὶ ἀδιακόπως ἐπινοεῖ. Ὁμοίως δὲν ἀναφέρω τὰ ἀλάνθαστα ὅπλα, δι' ὧν ἐπιτυχῶς μας πολεμεῖ καὶ μας νικᾷ. Ἀλλ' ἡ διάνοια, τοῦ ζῴου τούτου εἶναι ἀνωτέρα τῆς ῥωμαλεότητος τῶν λεόντων καὶ ὑπερτέρα τῆς σκληρότητος τῆς ὑαίνης. Αὐτὸς διὰ τῆς διανοίας του ἐτιθάσσευσε

καὶ τὰ ἀγριώτατα τῶν θηρίων καὶ εἰς τὴν ἀκαταδάμαστον θέλησίν του ὑπέταξε πάσας σχεδὸν τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ὦ φίλοι, φοβήθητε τὸν ἄνθρωπον, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνον θηρίον. Μὴ ἀπατᾶσθε ἀπὸ τῆς φαινομένης ἀδυναμίας αὐτοῦ. Ἀκριβῶς ἡ ἰσχύς του ἔγκειται ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του.

Συνετοὶ βεβαίως ἦσαν οἱ τοῦ πρεσβύτου λόγοι, ἀλλ', ὡς συνήθως, ἐλαχίστην ἐντύπωσιν προυξένησαν εἰς τοὺς νεωτέρους τῶν λεόντων, οἵτινες, ἄπειροι τοῦ κόσμου ὄντες, ἀπέδιδον τὴν σώφρονα κρίσιν τοῦ γέροντος εἰς τῆς φιλοζωΐας τὸ αἴσθημα, ὅπερ καταλαμβάνει ἰδίᾳ τοὺς εἰς τὸν τάφον προσεγγίζοντας.

— Σεβαστὲ γέρον, ἡ ἡλικία ἔκαμψε τὸ λεόντειον σθένος σου καὶ σοὶ ἐνέπνευσεν ἀτόπως δειλίαν ἀναξίαν καὶ εἰς κύνα. Οὐδέποτε παραδέχομαι ὅτι τὸ δίποδον αὐτὸ ζῷον, ὁ ἄνθρωπός σου, δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερον ἡμῶν. Θὰ σπεύσω νὰ εὕρω τοιοῦτόν τινα, ἵνα δείξω καὶ αὐτῷ καὶ ὑμῖν τοῖς τυχὸν ἀμφιβάλλουσι τὴν παγκόσμιον ἀλήθειαν, ὅτι *οὐδὲν τοῦ λέοντος ἰσχυρότερον*.

Καὶ χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ ἀπάντησιν εἰς τοὺς λόγους του ἀπῆλθε τῆς συνελεύσεως ἐξημμένος καὶ πλήρης ὀργῆς, ζητῶν νὰ εὕρῃ τὸν αἴτιον τῆς μανίας του. Τὸ πᾶν κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ μονάρχου τῶν ἐρήμων ἔτρεμε, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἄψυχα ὄντα ἐνόμιζες ὅτι ἠσθάνοντο περίτρομα τὴν παρουσίαν τοῦ κραταιοῦ ἄνακτος. Αἴφνης ἀκούει μακρόθεν κτύπον σιδήρου, κατὰ κανονικὰ διαλείμματα βαρέως καταφερόμενον ἐπὶ ξύλου. Τείνει τὰ ὦτα καὶ ἀκροᾶται μετὰ προσοχῆς. Ἀκαταπαύστως ὁ κρότος καὶ κανονικῶς ἐξηκολούθει. Διηυθύνθη πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ εὑρέθη πρὸ ὑλοτόμου τινός, διὰ βαρέος πελέκεως σχίζοντος χονδρὸν κορμὸν παλαιοῦ δένδρου.

Μικρὸν μόνον ἐταράχθη ὁ ὑλοτόμος ἐκ τῆς θέας τοῦ θηρίου καὶ ἐξηκολούθησε κτυπῶν μετὰ μείζονος ἢ πρότερον δυνάμεως τὸ στέλεχος. Ἐξωργίσθη ὁ λέων ἐκ τῆς ἀφοβίας τοῦ μηδαμινοῦ τούτου ὄντος καὶ ἠρώτησεν ἀγερώχως:

— Τί ζῷον εἶσαι σύ;

— Ἄνθρωπος.

— Καὶ εἶσαι δυνατός;

— Ἀρκετά.

— Δύνασαι νὰ νικήσῃς καὶ λέοντα;

— Ἐν ἀνάγκῃ, ναί.

— Καὶ ποῦ εὑρίσκεται, ἀνδρεῖέ μου, ἡ δύναμίς σου;

— Εἰς τὸν νοῦν μου.

— Καὶ μὲ τὸν νοῦν σου νικᾷς καὶ λέοντα;

— Βεβαίως.

— Καλὰ λοιπόν, ἐπιθυμῶ ἀμέσως νά μοι δείξῃς τὴν ἀνδρείαν σου, διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ζητῶν ἦλθον ἐδῶ.

— Εὐχαρίστως, ἀλλὰ λάβε τὴν καλωσύνην νὰ περιμείνῃς ὀλίγον ἕως ὅτου τελειώσω τὴν ἐργασίαν μου· ἂν θέλῃς ὅμως, δύνασαι νά με βοηθήσῃς. Σὺ εἶσαι πολὺ δυνατός, οὕτως ἐπλάσθης ἀπὸ τὸν Θεόν· κἀμμίαν δυσκολίαν βεβαίως δὲν θὰ ἔχῃς νὰ χωρίσῃς μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας σου αὐτὸ τὸ στέλεχος, τὸ ὁποῖον τόρα σχίζω· ἰδοὺ ἔμβαλε τοὺς πόδας σου ἐδῶ καὶ διαχώρισον τὸν κορμὸν καὶ ἀμέσως ἀρχίζομεν τὸν ἀγῶνα.

Ὁ λέων, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ταχύτερον τὴν δύναμίν του, ἔχωσεν ἀπερισκέπτως τοὺς πόδας εἰς τὴν σχισμήν, ὁ δὲ ὑλοτόμος βραδέως καὶ ἐντέχνως ἀπέσυρεν ἐκεῖθεν τὸν πέλεκυν. Τὰ διὰ τοῦ σιδήρου διασταλέντα μέρη τοῦ ξύλου συνεσταλησαν αὖθις καὶ ἀμφότεροι οἱ πόδες τοῦ λέοντος εὑρέ-

θησαν στερρότατα συνεσφιγμένοι ἐντὸς τοῦ σχίματος. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τοῦ θηρίου πρὸς σωτηρίαν ἀπέβησαν μάταιαι. Ἀδίκως ἠγωνίζετο ὁ δυστυχὴς λέων νὰ ἐκβάλῃ τοὺς πόδας ἀπὸ τῆς ἐπαράτου παγίδος, εἰς ἣν τοσοῦτον ἀνυπόπτως ἐνέπεσε. Τότε ὁ ἄνθρωπος ὕψωσε τὸν πέλεκυν κατὰ τοῦ λέοντος ἕτοιμος νὰ καταβιβάσῃ αὐτὸν βαρὺν κατὰ τῆς κεφαλῆς του.

— Λοιπὸν τί λέγεις, μονάρχα ὑπερήφανε, διὰ τὴν δύναμιν τῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου; Βλέπεις τὴν δύναμίν μου τὴν ἀκατάβλητον, τὴν ὑπερβαίνουσαν τὴν περιβόητον ῥώμην σου; Ὁ πανίσχυρος, ὁ κραταιὸς βασιλεὺς τῶν ζῴων εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου ἢ ὄχι; Δύναμαι δι' ἑνὸς καὶ μόνου πλήγματος τοῦ πελέκεώς μου τούτου νά σε θανατώσω; Εἶμαι ἰσχυρότερός σου ἢ ὄχι; Ἂν μὴ ἤμην, θὰ ἠδυνάμην νά σε κάμω νὰ τρέμῃς εἰς τὴν φωνήν μου; Ὁμολογεῖς ὅτι ἡ ἔλλογος δύναμις εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἀλόγου ῥώμης, ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ νοῦ εἶναι ἀσυγκρίτως ἰσχυρότερος τοῦ ἀνοήτου λέοντος;

Ὁ λέων, ἀλγῶν δεινῶς καὶ βλέπων τὸν πέλεκυν ἕτοιμον νὰ καταπέσῃ ἐπ' αὐτοῦ, φοβερὸν δὲ τὸν θάνατον, ὡμολόγησε τὴν ἀλήθειαν καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος ἐκτύπησε διὰ τοῦ πελέκεως, ἀνέῳξεν, ὡς διὰ σφηνός, τὴν σχισμήν· ηὐρύνθη πως αὕτη καὶ ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τῆς αὐτοσχεδίου παγίδος οἱ πόδες τοῦ ζῴου, εὐγνωμονοῦντος διά τε τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ μάθημα.

Ἰωακειμ Βαλαβανης

11. Ὁ Σαδῆς.

Ὡραῖος ἦτο ὁ Σαδῆς. Εἰς ὅλην τὴν Περσίαν
ἐκεῖνον ὡραιότατον ἐκάλουν νεανίαν.
Πλήν, μάταιος, ἐπαίρετο κ' ἐνόμιζε ἀφρόνως,

τὸ κάλλος ὅτι ἀρετὴ καὶ κόσμος εἶναι μόνος.
Περιπλανώμενός ποτε εἰς ἔρημον χωρίον
ἐν μέσῳ δένδρων ὑψηλῶν ἀπήντησε μνημεῖον·
καὶ ἐπὶ λίθου γράμματα ἰδὼν ἡμισβεσμένα
ἀνέγνω ταῦτα πρόθυμος τὰ ἐπιγεγραμμένα·
«Ἐνταῦθα δύο ἀδελφαὶ κοιμῶντ' ἐν ἡσυχίᾳ·
ὡς φάσμα ἦτο δύσμορφος καὶ δυσειδὴς ἡ μία·
ἡ ἄλλη ἦτο εὐειδής, ὡς νύμφη παραδείσου.
Τὴν πλάκ' ἀνοίξας σὺ αὐτός, θνητέ, πληροφορήσου».
Καὶ ἤνοιξε περίεργος ὁ Πέρσης τὸ μνημεῖον,
καὶ δύο εἶδε σκελετῶν ὀστᾶ γυμνῶν ὁμοίων,
κ' ἐξερχομένην ἤκουσε φωνὴν ἐκ τοῦ μνημείου:
«Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ καύχημα ματαίου νεανίου».

Ματαία καὶ προσωρινὴ
τοῦ σώματος ἡ καλλονή,
οὐδ' εἰς τὸν τάφον δὲ θνητὴ
ἡ ἀρετή.

† Αλ. Κατακουζηνος

12. Ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν Κύριον.

Εἰς τὴν πολυευσπλαγχνίαν
τοῦ Θεοῦ ἐπηρεισμένος
πᾶσαν θλῖψιν καὶ πικρίαν
ἀποδέχομαι ἀσμένως.
Κ' αἰφνιδίως ἂν σεισθῶσι τὰ θεμέλια τοῦ κόσμου,
δὲν φοβοῦμαι, δὲν τρομάζω· μὲ φυλάττει ὁ Θεός μου.
Πνέει ἄνεμος βιαίως,
λαῖλαψ μαίνεται ἀγρία,
νεύει ὁ Θεός, κ' εὐθέως
ἠρεμοῦσι τὰ στοιχεῖα.

Κ' ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀβύσσου, ἐξ ὑφάλων ὀλεθρίων
τὸν ψυχορραγοῦντα σῴζει τοῦ Ὑψίστου ὁ βραχίων.
Ὅστις ἐκ τοῦ Ἀπροσίτου
τὴν ἀντίληψιν ἐλπίζει,
ἐπὶ πέτρας ἀκινήτου
εὐτυχίας οἶκον κτίζει.
Ἄμετρος ἡ ἀγαθότης, ἄμετρος ἡ δύναμίς Του·
διὰ τοῦτο ἔχω θάρρος εἰς τὴν χάριν τοῦ Ὑψίστου.

† ΑΛ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

---

13. Ἡ παντεχνία τοῦ ἀνθρώπου.

Ποῦ τῆς ἁπλήστου διανοίας,
ποῦ ὁ ἀνητὸς ὁ τολμητίας
θέλει τοὺς τέρμονας ὁρίσῃ;
Μὲ τέχνην νέαν καθ' ἡμέραν,
τῆς πρώην τερατωδεστέραν,
αὐτὸς αὐτὸν θαμβοῖ κ' ἐκπλήσσει.

—

Γίγαντας ἔχει ἀοράτους,
δούλους πιστοὺς καὶ ἀκαμάτους,
προθύμους εἰς τὰς προσταγάς του.
Ἀτμός, Ἠλεκτρισμὸς καλοῦνται,
παντοῦ ἀγγέλλοντες ἱκνοῦνται
τὰ κράτη καὶ τὰς ἐντολάς του.

—

Οὕτως ὁ Ζεὺς ποτε συμμάχους
δεινῆς δυνάμεως καὶ τάχους
φρουροῦντας πρόσω καὶ κατόπιν
εἶχε Βριάρεων ἐκεῖνον
καὶ τοὺς ἐργάτας τῶν πυρίνων
βελῶν, τὸν Βρόντην καὶ Στερόπην.

Παντοῦ προφθάνει ταχυπόρος·
δέν τον ἀναχαιτίζει ὄρος
ἡ θάλασσα ἐκτεταμένη
Εἰς τὸ ὑγρὸν ἰδοὺ πεδίον
ἅρμα τροχήλατον κυλίων
ἴσος μὲ δαίμονα προβαίνει!

—

Ἐπὶ ὁδοῦ σιδηρηλάτου
εἰς τὸ πυρίπνουν ὄχημά του
ὁ Κεραυνὸς ἡνιοχεύει.
Ὑπὲρ τῶν ποταμῶν τὸ ῥέον
ὕδωρ κ' εἰς σπλάγχνα τῶν ὀρέων
ταχὺς ὡς ἄνεμος ὁδεύει.

—

Τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου βρέμει,
ἡ γῆ ἀντιβροντᾷ καὶ τρέμει.
Μάτην ἐντὸς στενοῦ κοιτῶνος
ὁ ἀκρατὴς Ἀτμὸς σφαδάζει.
Ὁ νοῦς ὁ βασιλεὺς δαμάζει
τὴν λύσσαν τοῦ φρικτοῦ Τυφῶνος!

—

Διὰ δεινῆς, ὑπεράνθρώπου
τέχνης τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου
κατήργησε τὰς ἀποστάσεις.
Ἡ ἀστραπὴ τὰς ἐρωτήσεις,
ἡ ἀστραπὴ τὰς ἀποκρίσεις
διὰ γῆς φέρει καὶ θαλάσσης.

—

Πρὸς τὸν ἀστροφεγγῆ αἰθέρα
ἡ μυριόφωτος ἑσπέρα
τῶν πόλεών του ἀμιλλᾶται.

Τοιοῦτον ἔχει ἀεὶ ῥέον
φῶς κρουνηδόν, ἥλιον νέον
κ' ἡμέραν ν' ἀντιμηχανᾶται.

—

Ὦ ἀγχινοίας πολυτρόπου!
Ζωγράφος ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου
ὁ ἥλιος εἰς πινακίδα
ἐν ἀκαρεῖ στιγμῆς εἰκόνα
μὲ χρυσῆν γράφει λαμπηδόνα,
ὡς μὲ θεότευκτον γραφίδα.

—

Διὰ φαρμάκων λαθιπόνων
τῶν δριμυτάτων ἀλγηδόνων
τὴν αἴσθησιν κατακοιμίζει.
Τὸ Διὸς πῦρ τὰ πάντα φλέγει·
ἀλλὰ τῶν οἴκων του ἡ στέγη
ὡς ὕδωρ τὸ διοχετίζει.

—

Εἰς τὸν πυθμένα τῆς ἀβύσσου
περιπατεῖ, παρὼν ἐξ ἴσου
κ εἰς τῶν νεφῶν τὰς ἀκρωρείας.
Ποῦ θέλει φθάσῃ τίς εἰξεύρει;
Τὰ πάντα εὗρεν ἢ θὰ εὕρῃ,
τὰ πάντα πλὴν τῆς εὐτυχίας!

† ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

14. Τὸ στερέωμα.

Εὐφραίνου, ὦ ψυχή μου, τῆς κτίσεως τὰ κάλλη.
Ἡ γῆ θαυμάτων πλήρης ἐνώπιόν σου θάλλει·
κι' ἂν τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἐπὶ μικρὸν τα κρύψῃ,
πληθὺς θαυμάτων νέων γεννᾶται εἰς τὰ ὕψη.

Γλυκεῖα νηνεμία! νυκτερινὴ γαλήνη!
Στιλπνή, ἀκτινοβόλος, μηνοειδὴς σελήνη
λάμπει ἐπὶ αἰθέρος εἰς δρόσον λελουμένου,
ὡς κόσμημ' ἀδαμάντων εἰς μέτωπον παρθένου.

—

Ἡ πόλις ὅλη κεῖται ὡς ἄνθρωπος ὑπνώττων.
Κανένα δὲν ἀκούεις εἰς τὸν ἀέρα κρότον.
Ὡς πλὰξ χρυσοῦ ἀπέφθου τὸ πέλαγος μαρμαῖρον
ἀντανακλᾷ τὴν λάμψιν ἑκάστου τῶν ἀστέρων.

—

Γλαυκόν, γλυκύ, γελόεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα.
Νέφος οὐδὲν σκιάζει τὸ καθαρόν του δῶμα·
καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐνάστρου ὀροφῆς του
ἡ δόξα διαλάμπει κ' ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου!

—

Ὁ μέγας Γαλαξίας ὡσὰν πλατεῖα ζώνη
ἐκ πέρατος εἰς πέρας τοὺς οὐρανοὺς κυκλόνει.
Σπόρος πυκνὸς καὶ ἄστρων φυταλιὰ μεγάλη,
ἐξ ἧς ὁ Πλάστης κόσμους διηνεκῶς ἐκβάλλει.

—

Μακρὰν τῶν ἄλλων ἄστρων δειλαὶ ὡς πελειάδες,
ὁδεύουν κατὰ μόνας αἱ ἄσπιλοι πλειάδες·
ἀχώριστοι παρθένοι, μὲ συστολὴν μεγάλην
ὁμοῦ συνανατέλλουν καὶ δύουν ὁμοῦ πάλιν.

—

Ὁ εὔζωνος Ὡρίων νυκτιπολεῖ κατόπιν
ἀργυροήλου ξίφους χρυσῆν βαστάζων κώπην,
ἄγρυπνος στρατιώτης καὶ φύλαξ πιστός, μένων
ἔνθα ὁ ἀρχηγός του τὸν ἔχει τεταγμένον.

—

Ἐδῶ σμαράγδου δίκην ἓν ἄστρον πρασινίζει,
ἐκεῖ ἐρυθρὸν ἄλλο ὡς ἄνθραξ σελαγίζει.

καὶ ὅλα ὁμοῦ λάμπουν ἀτάκτως ἐσπαρμένα,
ποὺ μὲν πυκνὰ ὡς ἄμμος, ποὺ δὲ ἠραιωμένα.

—

Ὦ οὐρανέ, ὦ κάλλος αἰώνιον, ἀρχαῖον,
ἀείποτε νεάζον, ἀείποτε ἀκμαῖον,
ὁ τύπος τῶν δακτύλων τοῦ Πλάστου εἰς σὲ μόνον
ἀνέπαφος τηρεῖται δι' ὅλων τῶν αἰώνων.

—

Ποτὲ τὸ κρύσταλλόν σου τὸ διαυγὲς ἐκεῖνο
μ' ἀναπνοὴν ὁ σκώληξ ἐγὼ δὲν θὰ μολύνω.
Οὐδὲ κάνεὶς μονάρχης, ὅστις τὴν γῆν ἐκπλήσσει,
δὲν θέλει ἕν σου ἄστρον μικρὸν μετατοπίσῃ.

† Ἰωαννης Καρασουτσας

15. Εἰς ἓν ἄστρον.

Ὦ σύ, ποῦ εἰς αἰθέρος τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις
δι' ἀμυδροῦ δρᾶσαι φωτὸς καὶ ἀβεβαίου,
ὡς ὄστρακον λευκάζον εἰς τὸν βυθὸν θαλάσσης
χανόμενον καὶ πάλιν φαινόμενον ἐκ νέου.

—

Ἐὰν ὁ μέγας οὗτος σωρὸς τῶν ἀδαμάντων
τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος ἀποτελῇ τοῦ Πλάστου,
σὺ τοῦ κρασπέδου εἶσαι τοῦ Ποιητοῦ τῶν πάντων
σμικρὸς ἀδάμας στίλβων εἰς τὰς πυκνὰς πτυχάς του.

—

Ἢ ἂν δὲν εἶν' ἐσθής του, ἀλλὰ βωμὸς προχέων
ἀείροον φῶς λύχνων χιλίων καὶ μυρίων,
λαμπὰς μικρὰ σὺ εἶσαι εἰς πεῖσμα τῶν βορέων
ἄσβεστον συντηροῦσα τὸ φέγγος σου τὸ θεῖον.

—

Ἢ ἂν ὁ θόλος οὗτος τοῦ στερεώματός του,
κατάστιλπνος ἐκ λίθων σμαράγδου καὶ σαπφείρου,
δὲν εἶναι οὔτ' ἐσθής του χρυσῆ οὔτε βωμός του,
ἀλλὰ σωρεία κόσμων ἐκτάσεως ἀπείρου·

—

Σὺ τότε, ζωογόνος πηγὴ φωτὸς καὶ κάλλους,
ἥλιος εἶσαι φέρων πλανήτας κινουμένους,
καὶ πᾶς σου δὲ πλανήτης ὑποπλανήτας ἄλλους,
ὡς πρὸς μητέρα ὄρνεις μικροὺς συσσωρευμένους.

—

Καὶ φέρεις λοιπόν, γίγα, ἐπὶ εὐρέων νώτων
καὶ γαίας καὶ θαλάσσας καὶ λόφους καὶ πεδία
καὶ μυριάδας ἴσως ἀστέων πολυκρότων·
πλὴν ποία των ἡ τύχη καὶ τίς ἡ ἱστορία;

—

Καὶ τὰ ἐν σοί, ὦ κόσμε, ὡς τὰ ἐνθάδε ῥέουν;
Γεννῶνται μυριάδες καὶ θνῄσκουν μυριάδες,
καὶ μυριάδες χαίρουν καὶ μυριάδες κλαίουν
καὶ νυμφικαὶ μαρμαίρουν καὶ νεκρικαὶ λαμπάδες;

—

Κ' ἐν ᾧ ὁ ὀφθαλμός μου, ὦ ἄστρον, σ' ἀτενίζει,
σὲ διαπρήσσουν ἴσως στρατεύματα καὶ στόλοι·
ὑπὸ τὰ βήματά των τὸ ἔδαφός σου τρίζει
καὶ μάχαι συγκροτοῦνται καὶ πίπτουν στρατοὶ ὅλοι.

—

Καὶ ὅμως τόσα ὄντα, βοὴ καὶ τύρβη τόση,
ἐντὸς στενῶν τὰ πάντα ἐγκλείονται ὁρίων.
Πέραν δὲ τούτων μένουν νεκρὰ καὶ σιωπῶσι
κ' εἰς ἓν σμικρὸν τὰ πάντα συγχέονται σημεῖον.

—

Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο, ποῦ στίλβει εἰς τὰ ὕψη
κι' οὐδέποτε ἢ θέσιν ἢ ὥραν δὲν ἀλλάσσει,

ἂν ἔλθῃ νὺξ κ' ἐκεῖνο δὲν ἔλθῃ, τί θὰ λείψῃ;
Εἷς κόκκος εἰς τὴν ἄμμον, ἓν φύλλον εἰς τὰ δάση!

—

Ὦ ἄστρον, ἀνατέλλεις αἰώνια καὶ δύεις,
κ' εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἄστρων ἡμεῖς σε παρορῶμεν,
Πιστῶς τὴν ὡρισμένην ὁδόν σου διανύεις,
καὶ εἶσαι ἢ δὲν εἶσαι ποτὲ δὲν ἐρωτῶμεν.

—

Ἡ νὺξ ὅταν ἐπέλθῃ, ὡςὰν δειλή τις κόρη,
ἔσχατον σὺ τῶν ἄστρων μὲ συστολὴν προκύπτεις·
γλυκοχαράζει μόλις, κι' ὀπίσω εἰς τὰ ὄρη
σὺ πρῶτον ἀπὸ ὅλα τὸ πρόςωπόν σου κρύπτεις.

—

Ἀνώνυμον σ' ἀφῆκεν ὁ Ἄργος ἀστρονόμος,
πλὴν σὺ ἐπανατέλλεις ἀείποτε ὡραῖον,
κ' εἰς τὸν γλαυκὸν αἰθέρα μαρμαίρεις, ἄστρον· ὅμως
θὰ ἔλθῃ νύξ, ὁπότε δὲν θ' ἀνατείλῃς πλέον.

† Ιωαννης Καρασουτσας

16. Ὁ πόντος.

Ὁ τοῦ πόντου διαβάτης βλέπει ἔκθαμβος τὸ λεῖον,
τὸ χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος ὠκεάνιον πεδίον.
Εἰς τὸ κέντρον μένων κύκλου, ὅςτις πάντοτε αὐξάνει,
πώποτε τὴν φεύγουσάν του περιφέρειαν δὲν φθάνει.
Τοῦ νοὸς ἐκεῖ δὲν ἔχει πέρας ἡ ταχυπορία
οὐδ' ὁρίζοντα ἐμπρός της ἀπαντᾷ ἡ φαντασία·
ἡ ψυχή του ἐλευθέρα
διατρέχει τὰς ἐκτάσεις ὑπὸ οὔριον ἀέρα.

Κύλιε τὰ κύματά σου, θάλασσα!... μυρίοι στόλοι
ἔρχονται, ὑπάγουν, τρέχουν, εἰς τὸν τράχηλόν σου ὅλοι.
Σείεσαι καὶ τῶν μελῶν σου τῶν βαρέων, τῶν μεγάλων,
καὶ ὁ εἷς κι' ὁ ἄλλος πόλος συναισθάνονται τὸν σάλον.
Θάλασσα! ὁ ἄμετρός σου καὶ ἀγήρατος βραχίων
ἐγκολποῦται τὴν γῆν ὅλην, ὡς ἡ μήτηρ τὸ παιδίον,
καὶ ἀτίθασσος, ἀγρία
μάχεσαι πρὸς τοὺς τυφῶντας, μάχεσαι πρὸς τὰ στοιχεῖα.

—

Τὴν γῆν ὅλην ἡ θρασύτης τοῦ ἀνθρώπου μεταλλάττει,
ἀλλ' εὑρίσκει δριά της τ' ἀναλλοίωτά σου κράτη.
Ὅτε ἤχησεν ἡ πρώτη ὥρα τῆς δημιουργίας,
νέα ἔρρευσας καὶ νέα ῥεύσεις μέχρι συντελείας.
Τὴν παλίρροιαν τῆς τύχης καὶ τὸ ἄστατόν της πνεῦμα
παριστᾷ τὸ ὑπ' ἀνέμων περιδίνητόν σου ῥεῦμα,
καὶ εἰς σὲ ἡ τοῦ ἀπείρου
ἔκτασις ἀντανακλᾶται, ὡς εἰς κάτοπτρον σαπφείρου.

† Αλεξανδρος Σουτσος

17. Τὰ Μετέωρα.

Ἐν Τρικκάλοις διατριβων δι' ἐργασίαν ἐθεώρησα προσῆκον, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἦλθον εἰς Θεσσαλίαν, νὰ μὴ ἀπέλθω ταύτης, πρὶν ἴδω τὰ *Μετέωρα*. Ἐπέβην λοιπὸν τοῦ σιδηροδρόμου φθινοπωρινήν τινα πρωΐαν καὶ ὥρμησα εἰς τὰ ἐκεῖ. Τῇ προτεραίᾳ εἶχε βρέξῃ, ἐντεῦθεν δὲ ὁ ἥλιος δὲν ἐφαίνετο ὅλος. Ἡ φύσις δὲν παρίσταται πάντοτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου εἶναι αἱ δίδουσαι τὴν ποικιλίαν εἰς τὸ σκηνογράφημα τῆς γῆς. Εἶναι ἡμέραι, καθ' ἃς αἱ χαράδραι, αἱ ἀκρώρειαι, αἱ διασφάγες καὶ οἱ βράχοι δὲν

φαίνονται ἀκριβῶς, καὶ εἶναι ἄλλαι, καθ' ἃς ὁ ἥλιος οὐχὶ παμφαής, οὐδ' ὅλος προβάλλων, ἀλλ' ὄπισθεν νεφῶν κρυπτόμενος, παρέχει εἰς τὸ σύμπαν φάσεις ἀναδεικνυούσας τὴν ποικιλίαν αὐτοῦ.

Ὑπάρχουσι τόποι, ὡς αἱ μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὰ *μουσεῖα* τῆς Ἰταλίας καὶ αἱ *πυραμίδες* τῆς Αἰγύπτου, τοὺς ὁποίους ὀφείλει τις νὰ ἐπισκερθῇ. Εἰς τούτους καταλέγονται καὶ οἱ ὑπὲρ τὴν *Καλαμπάκαν* βράχοι. Ἐφ' ὅσον ἐπλησιάζομεν, ἐπὶ τοσοῦτον τὸ σχῆμα τούτων εὐκρινέστερον διεωρᾶτο. Ἀλλὰ καὶ μακρόθεν ἡ μορφὴ αὐτῶν ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν, οὖσα διάφορος τῆς ἄλλης σειρᾶς τῶν βουνῶν. Κυρίως ὅμως τὸ αἴσθημα, ὅπερ προζενεῖ ἡ θέα αὐτῶν, τοὐλάχιστον ἐν τῇ πρώτῃ ὄψει, εἶναι τὸ τῆς περιεργίας· ἐρωτᾷ τις πῶς εὑρέθησαν οἱ βράχοι οὗτοι ἐνταῦθα. Εἶναι οἱονεὶ γρῖφοι τῆς Φύσεως. Εἰς μάλιστα αὐτῶν ἔχει χαραγάς, αἵτινες ἄπωθεν ὁμοιάζουσι παραδόξως πρὸς τὰ γλυφὰς τὰς ὑπαρχούσας ἐπὶ αἰγυπτιακῶν μνημείων, πρὸς ἃ οἱ βράχοι οὗτοι τοσοῦτον μᾶλλον ὁμοιάζουσιν, ὅσῳ ἔχουσι τὸ φαιὸν χρῶμα τοῦ γρανίτου. Φαίνονται οἱονεὶ ἄνθρακες προώρως ἐσβεσμένοι. Κατ' ἀρχὰς ἀπεπειράθην ν' ἀναβῶ τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ αὐτῶν διασφάγα πεζός· ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦ ἐδάφους τὸ ὀλισθηρόν, τὸ δὲ τῶν πρίνων καὶ τῶν ἐλελιφάσκων τὸ πλῆθος καθίστων μοι τὴν ἀνάβασιν ἐπίπονον καὶ ἐπικίνδυνον. Οὐδεὶς ἄλλος ζῶν ἐφαίνετο ἐν τῇ χαράδρᾳ ταύτῃ πλὴν ἐμοῦ καὶ τοῦ μύρμηκος, ὅστις φιλόπονος πάντοτε, εἶχε κατορθώσῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων τούτων κρημνῶν νὰ συστήσῃ συνοικισμόν. Ἐνίοτε ἠκούετο καὶ τὸ ᾄσμα πτηνοῦ φιλερήμου, τῇ ἀηδόνι ὁμοιάζοντος. Ἀλλ' ὅτε εἰς τὴν κορυφὴν ἀνέβην, ἡ θέα τῆς πέριξ φυσεώς με ἀπεζημίωσε διὰ τὸν κάματον τῆς ἀναβάσεως.

Εὐθὺς ἀπεκαλύφθη πρὸ ἐμοῦ ἐν πανοράματι ὅλη ἡ γῆ ἐκείνη ἐν τῇ παραδόξῳ καὶ ἰδιοτρόπῳ συστάσει αὐτῆς. Βράχοι ἀπόκρημνοι μυρίοι, πολυσχιδεῖς, ποικίλας ἔχοντες μορφὰς ἦσαν διεσπαρμένοι. Ἄλλοι ἐφαίνοντο ὡς κολοσσιαῖοι κῶνοι ὑπερμεγέθεις, ἄλλοι ὡς πυραμίδες· τινὲς μικρότεροι μονόλιθοι ἔκειντο περιέργως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀκριβῶς, ὡσεὶ χεὶρ ἀνθρώπου εἶχεν ἐπιθέσῃ αὐτοὺς ἐκεῖ· ἄλλοι προσωμοίαζον πρὸς μύκητας καὶ ἄλλοι ἐφαίνοντο οἱονεὶ ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους. Εἶχον γραμμὰς καὶ χαραγὰς ἰδιορρύθμους, αἵτινες παρίσταντο ὡς χειροποίητοι καὶ παρεκίνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ πιστεύσῃ, ὅτι γιγαντώδης τις χεὶρ ἔθεσε τὰς πέτρας ταύτας ἐκεῖ. Δύο δὲ ἐξεῖχον κυρίως μεταξὺ αὐτῶν, εἷς ἔχων τὴν μορφὴν κώνου ὑπερμεγέθους καὶ ὁ ἄλλος ἰδίου σχήματος, ὑπερφέρων τῶν ἄλλων, ἄβατος.

Διά τινος χάσματος τῶν βράχων διέβλεπον τότε τὸν οὐρανόν, οὗτινος τὸ διακρινόμενον τμῆμα εἶχε χροιὰν κυανῆν, ἀμυθήτως ὡραίαν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ ὄψις αὐτοῦ ἤρχισε νὰ σκοτάζηται, νέφη πολλὰ ἐπεφάνησαν καὶ ὑετοῦ ῥανίδες με παρεκίνησαν, φοβηθέντα τὴν βροχήν, νὰ προσλάβω ὑλοτόμον τινὰ ὡς ὁδηγόν.

Ἀλλὰ πλὴν τῆς παραδόξου ἐντυπώσεως, ἣν προζενεῖ ἡ μόρφωσις τῶν πετρωμάτων τούτων, ἔχει καὶ ἄλλο τι νὰ διαπορήσῃ ὁ θεατὴς ἐνταῦθα· εἶναι δὲ τοῦτο τῶν μοναστηρίων ἡ θέσις. Τί ἐζήτουν ἆρά γε οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες πρῶτοι συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ κατοικήσωσι τὰ ἀλλόκοτα ταῦτα ἐπάρματα τῆς γῆς; Ἐὰν ὁ ὁδίτης τῆς σήμερον πρὸ τῆς θέας τῶν ὄγκων τούτων ἰλιγγιᾷ καὶ ἀνερευνᾷ τὸν μυστηριώδη λόγον τῆς γεννήσεως αὐτῶν, ὁ ἀνὴρ τῆς πάλαι ἐποχῆς δὲν ἔθεσεν εἰς ἑαυτὸν τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ

θρησκευτικοῦ ζήλου ἐλαυνόμενος διεῖδεν ἐν τοῖς βράχοις πρόσφορον τόπον, ὅπως, τῆς τύρβης ἀπομακρυνόμενος, ζήσῃ ἐν ἐρημίᾳ καὶ μονώσει, μακρὰν τοῦ ἐγκοσμίου σάλου καὶ τῶν γηΐνων παθῶν. Πόσον δυνατὸς ἔπρεπε νὰ εἶναι τότε ὁ πρὸς τὴν μόνωσιν ἔρως ! Οἵα παράδοξος τῆς διανοίας τροπή ! Καὶ μεθ' οἵας τέχνης οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι μυρία ἐμπόδια ὑπερνικῶντες κατέστησαν τοὺς βράχους τούτους θεμέλια τῶν κατασκηνώσεων αὐτῶν ; Εἶναι μονή τις, ἧς οἱ τοῖχοι φαίνονται οἱονεὶ ὑπὸ τοῦ ἐδάφους ἐκφυόμενοι, ὡσεὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ μονολίθου ἐξεβλάστανον καὶ ἦσαν ἓν μετ' αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ὁ ἄνθρωπος ἡμιλλήθη πρὸς τὴν Φύσιν· ἐὰν αὕτη, παντοδύναμος, μηχανᾶται καὶ ἐξεργάζηται ποικίλα ἐκφεύγοντα πάντα γνωστὸν κανόνα καὶ ἀπαράμιλλα, ἐν τούτοις καὶ ὁ σκώληξ ἄνθρωπος, ὅτε ἠδυνήθη, ἐκάλεσε ταύτην εἰς ἀγῶνα καὶ ἐν τῇ ἥττῃ του δὲν ἐδείχθη μικρός.

. . . . Ὅ,τι ἰδίᾳ με ἐξέπληξε διελαύνοντα ἄλλοτε διὰ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας εἶναι, ὅτι πανταχοῦ, ἔνθα ἔβλεπον ἐπίκαιρον θέσιν στρατηγικήν, αὕτη ἦτο ἐστεμμένη καὶ ὑφ' ἑνὸς φρουρίου, καὶ πανταχοῦ, ἔνθα ἐτύγχανε τοποθεσία περικαλλὴς καὶ κατάφυτος, προσφυῶς κειμένη, ἐκεῖ ἦτο ἱδρυμένον καὶ ἓν μοναστήριον. Εἰς ἑνίας τῶν μονῶν ὑπερέκειτο θόλος ναοῦ τοῦ τελευταίου βυζαντιακοῦ ῥυθμοῦ, ἄλλαι ἦσαν ἐστερημέναι τούτου, φαινόμεναι οἰκήσεις ἁπλαῖ· πᾶσαι δ' ἦσαν πεπαλαιωμέναι καὶ σχεδὸν διαρρέουσαι. Τῶν μοναστηρίων τὴν ἐπίβασιν δὲν ἀπεπειράθην, μὴ διατρίψας μακρὸν εἰς Καλαμπάκαν. Εἰσῆλθον εἰς ἓν μόνον αὐτῶν, τὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, εἰς ὃ ἡ εἴσοδος εἶναι εὔκολος. Οἱ καλόγηροι εἶναι εὐγενεῖς καὶ φιλόφρονες, τὰ δὲ δωμάτια τοῦ μοναστηρίου καλῶς σχεδὸν ἠὐτρεπισμένα. Εἰκόνες τινὲς τοῦ ναοῦ ἀρχαιότεραι ἦσαν ἐπιτυχῶς ἐζωγραφημέναι· ἀλλαχοῦ ὁ τεχνίτης ἠρέσκετο εἰς τὴν ἀνάμιξιν ποικιλωτάτων σκηνῶν τοῦ Παραδείσου καὶ τῆς Κολάσεως.

Ἡ θέα ἐντεῦθεν τοῦ πεδίου εἶναι μαγευτική. Εἰ καὶ ἐπεσκέφθην τὴν Καλαμπάκαν οὐχὶ τὸ ἔαρ, ἐν τούτοις ἡ φύσις, λουσθεῖσα ὑπὸ τῆς βροχῆς, εἶχε περιβληθῇ χλωρὸν χιτῶνα. Μακρὰν ἐφαίνετο ἡ ἐριβῶλαξ πεδιὰς τῆς Θεσσαλίας ἐκτεινομένη δίκην θαλάσσης. Ἀπὸ τῆς κλεισωρείας τῆς Πίνδου κατέβαινεν ὁ Πηνειός, ὅστις δὲν ἦτο μὲν ἀργυροδίνης, ἀλλ' οὗ οἱ χάλικες ἔλαμπον ὡσεὶ ἐπάργυροι. Συκαμινέαι στοιχηδὸν τεταγμέναι ἢ διεσκεδασμέναι διέκοπτον εὐαρέστως τὸ χλωρὸν τοῦ πρασίνου ἐπιστρώματος τῆς γῆς. Πλὴν τῶν συκαμινεῶν, ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τοῦ μοναστηρίου πρὸς τὸ χαραδρῶδες μέρος ἦσαν δρῦς, πτελέαι, καστανέαι καὶ πρῖνοι, κισσὸς δ' ἁπλοῦτο καὶ περιέβαλε τοῦ μοναστηρίου τοὺς τοίχους. Μακρὰν ἐφαίνετο παραδόξως ἐκφυόμενον ἐπὶ τῶν βράχων ἐπὶ σκληροῦ γρανιτώδους ἐδάφους ἓν καὶ μόνον, μονώτατον δένδρον. Τὸ δ' ὅλον ἐπλαισιοῦτο ὑπὸ τῆς δασώδους καὶ πολυκρήμνου πλευρᾶς τῆς νεφελογείτονος Πίνδου.

Γ. Ε. Μ.

---

18. Ὁ Νιαγάρας.

(Ἀμερικανικὴ ἀνάμνησις).

Ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θαύματος τοῦ φυσικοῦ κόσμου, τοῦ καταῤῥάκτου τοῦ *Νιαγάρα*, οὗτινος ἡ φήμη ἐφελκύει πλείστους ὅσους περιηγητὰς εἰς ταύτην τὴν χώραν. Τὴν ὥραν καθ' ἣν γράφω, τὰ ὠτά μου κωφαίνονται ἐκ τῆς ἀγρίας αὐτοῦ βοῆς· μακρόθεν εἶναι ἀδύνατον νὰ λάβῃ τις καὶ τὴν

ἐλαχίστην περὶ αὐτοῦ ἰδέαν. Τὸ Ἰόνιον πέλαγος πολλάκις μυκᾶται πρὶν τύψῃ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀκαρνανίας, ἀλλὰ δὲν κατακρημνίζεται ἀπὸ τόσου ὕψους.

Θὰ γνωρίζῃς βεβαίως, ἀναγνῶστα, τὸ ἀκρωτήριον, ἀφ' οὗ ἡ Λεσβία Σαπφὼ ἐπήδησεν· ὑπόθες τώρα ὅλην ταύτην τὴν θάλασσαν κατακρημνιζομένην ἀπὸ τοῦ ὕψους τούτου· φαντάσθητι τοὺς ἀφρούς καὶ τὴν βοήν του!

Τὸν Νιαγάραν θεωροῦσιν οἱ Ἀμερικανοὶ ὡς τὸν ἐμβληματικὸν καταρράκτην τῆς δόξης των, ὅστις διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐδίδαξε τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν τὸ μεγαλείτερον τῆς ταπεινοφροσύνης μάθημα.

Ἀφ' ὅτου ὁ *Κολόμβος* ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικήν, παρῆλθον 180 ἔτη, πρὶν ὁ Νιαγάρας ἀνακαλυφθῇ· ἀναμφιβόλως οἱ αὐτόχθονές τον ἐγνώριζον, ἀλλ' ἐφοβοῦντο νά το διακοινώσωσιν, ἵνα μὴ προσελκύσωσι τοὺς ἐχθρούς των πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ὅτε πρῶτος ὁ γάλλος Ἰησουίτης *Χέννεπιν* εἶδε τὸν καταρράκτην, συνέσφιγξε τὰς παλάμας αὐτοῦ καὶ συνεχάρη ἑαυτόν, ὡσεὶ ἦτο νέος Κολόμβος.

Ὅλαι αἱ περιγραφαὶ τοῦ Νιαγάρα εἶναι μηδὲν ἐνώπιον ἑνὸς βλέμματος ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶς κατακρημνιζομένων τούτων ὑδάτων. Ἐν τούτοις ἐπιχειρῶ ἐν συνόψει τὴν δυσκολωτάτην ταύτην περιγραφήν.

Ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα διαιρεῖται ὑπὸ τῆς *Αἰγονήσου* εἰς δύο μέρη, τὸ πρὸς τὰ *Ἡνωμένα Κράτη*, πλάτους 900 ποδῶν καὶ ὕψους 163, καὶ τὸ πρὸς τὸν *Καναδᾶν*, ὅπερ καλεῖται ἐκ τοῦ σχήματός του *Πέταλον*, πλάτους 200 ποδῶν καὶ ὕψους 154.

Ἡ λέξις *Νιαγάρα* σημαίνει *βροντὴν ὑδάτων*. Ὑπελογίσθη δὲ ὅτι καθ' ἑκάστην ὥραν τὸ καταπῖπτον ὕδωρ ἔχει βάρος

100 ἑκατομμυρίων τόννων. Κατ' ἔτος δὲ τὰ βραχώδη ὕψη, ἀφ' ὧν καταπίπτει ἡ ποσότης αὕτη τοῦ ὕδατος, καταβιβρώσκονται ἕνα περίπου πόδα· οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακαλύψεώς του μέχρι σήμερον κατέφαγον μέγα μέρος αὐτοῦ.

Ὁ πάταγος τῶν ὑδάτων τὴν μὲν ἡμέραν ἀκούεται εἰς ἀπόστασιν 12 μιλίων, ἐν ὥρᾳ δὲ ἡσύχου νυκτὸς μέχρι 42 μιλίων!

Ὁ ποταμὸς πρὸ τοῦ καταρράκτου στολίζεται ὑπὸ 37 νησιδίων.

Ἐκ τῶν μᾶλλον περιέργων ἐνταῦθα εἶναι ἡ *Κρεμαστὴ Γέφυρα*, εὐγενὲς καὶ ἀξιοθαύμαστον ἔργον τοῦ ἀμερικανοῦ *Γ. Φ. Ρωέμπλην*, ἀρξαμένη τῷ 1852 καὶ περατωθεῖσα τῷ 1855· εἶναι κατεσκευασμένη ἅπασα ἐκ σιδήρου, ἰσχυροτάτη, καὶ δι' αὐτῆς συγκοινωνεῖ ὁ Καναδᾶς μετὰ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Διαιρεῖται εἰς δύο διαδρόμους, ἄνω καὶ κάτω. Ἐπὶ μὲν τοῦ ἄνω διαδρόμου διέρχονται δύο τῶν μεγαλειτέρων σιδηροδρόμων ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δονισμοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ κάτω διέρχεται δρόμος ἁμαξιτός. Πρὸς περάτωσιν αὐτῆς ἐδαπανήθησαν ἐπέκεινα τῶν 100 χιλιάδων λιρῶν *στερλινῶν*.

Αἱ πρὸς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας βάσεις τῆς Γεφύρας εἶναι ὕψους 88 ποδῶν, αἱ δὲ πρὸς τὸν Καναδᾶν 78, τὸ ὅλον αὐτῆς μῆκος ποδῶν 800 καὶ τὸ πλάτος 24· τὸ ἀνώτατον δὲ ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ὕψος ποδῶν 250. Ἐξασφαλίζουσιν αὐτὴν πρὸς τὴν ξηρὰν 4 σιδηροῖ κάλω, 10 δακτύλων διαμέτρου ἑκ σύρματος 4 χιλιάδων μιλίων· οἱ σιδηροῖ οὗτοι κάλω εἶναι δυνάμεως 12 χιλιάδων τόννων, τῆς δὲ γεφύρας τὸ βάρος εἶναι μόνον 8 χιλιάδων τόννων. Ἡ κομψότης καὶ ἡ ἰσχὺς συνηνώθησαν ἐνταῦθα θαυμασίως.

Εἰς τὴν βάσιν τοῦ *Πετάλου* ὑπὸ τὸν καταρράκτην ἐξέχει ὁ *Τραπεζοειδὴς Βράχος*, θέσις ἐπικινδυνωδεστάτη, ἀφ' ἧς

κατὰ τὰ 1818 ἀποσπασθεὶς κατέπεσεν ὄγκος 160 ποδῶν μήκους καὶ 40 πλάτους· κατὰ δὲ τὰ 1828 κατέπεσεν ἕτερος μετὰ κλονισμοῦ· ἐπ' ἴσης τῷ 1829 καὶ τῷ 1860 ὄγκος 200 ποδῶν μήκους καὶ 100 πάχους· ἐν μιᾷ τῶν περιπτώσεων τούτων ὀλίγα λεπτὰ πρὸ τῆς καταπτώσεώς του 40—50 ἄτομα ἵσταντο ἐπ' αὐτοῦ.

Ἱστάμενός τις παρὰ τὸ χεῖλός του δύναται νὰ ἴδῃ τὴν ἀτρόμητον *Παρθένον τῆς ὁμίχλης*, μικρὸν ἀτμόπλοιον, ὅπερ, διασχίζον τὰ ἀφρώδη ὕδατα ὑπὸ τὸ τόξον τῶν ὑδάτων τοῦ καταρράκτου, φέρει τοὺς περιηγητὰς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἕτερον καταρράκτην.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Τραπεζοειδοῦς Βράχου ὑπάρχει μουσεῖον γραφικῆς κατασκευῆς, ἐμπεριέχον συλλογὴν πτηνῶν, ἰχθύων, φυτῶν καὶ ἄλλων περιέργων ἀντικειμένων.

Ἐν τῷ χωριδίῳ τοῦ Νιαγάρα ὑπάρχουσι διάφορα ξενοδοχεῖα, ἔνθα τυγχάνει τις ὑποδοχῆς ἀρίστης καὶ πάσης ἀναπαύσεως.

Οἱ διερχόμενοι διὰ τῆς Γεφύρας ὑποχρεοῦνται, καταγράφοντες τὸ ὄνομά των εἰς τὸ βιβλίον τοῦ τελωνειακοῦ γραφείου, νὰ πληρόνωσιν $^1/_4$ τοῦ *ταλήρου* ἐτήσιον διόδιον.

Μαγευτικωτάτη εἶναι ἡ σκηνὴ τῆς θέας τοῦ καταρράκτου ὑπὸ τὸ σεληνιακὸν φῶς.

Εἶδον τὸ μέρος, ἔνθα ἐγένετο ἡ ἀξιομνημόνευτος μάχη τοῦ *Λώνδης Λέην*, τὸ *Ἀναβρυτήριον*, τὰ *Ὕψη τοῦ Κουήνστων* καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ στρατηγοῦ *Μπρώκ* ἀνέβην ἐπὶ τοῦ *Τεραπεινίου Πύργου*, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ ἴδῃ τὸν Νιαγάραν καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ ὡραιότητα· οἷον λαμπρὸν θέαμα! Ἐνετρύφησα εἰς τὸ μεγαλεῖόν του καὶ

ἐκ τοῦ μέρους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ Καναδᾶ. Ἀκολούθως ἐπιβιβασθέντες ἐν τῇ *Παρθένῳ τῆς Ὁμίχλης* διέβημεν ὑπὸ τὸ τόξον τῶν καταπιπτόντων ὑδάτων καὶ ἐβυθίσθημεν ἐν τῇ πυκνῇ ὁμίχλῃ, προχωροῦντες μέχρι τῶν προπόδων τοῦ Πετάλου. Τὸ ταξείδιον τοῦτο εἶναι διαστήματος δύο μιλίων καὶ εἶναι ἐκ τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων καὶ φοβερωτέρων.

Εἶδον δὲ τὸ μέρος, ἔνθα ὁ δεινὸς κολυμβητὴς *Σὰμ Πὰτζ* ἐξετέλεσεν ἐπιτυχῶς ἓν τοῦ πήδημα καὶ προυχώρησε ὑπὸ τὸν καταρράκτην μέχρι τοῦ Τραπεζοειδοῦς βράχου γυμνόπους καὶ παρενδεδυμένος κηρωτόν· ὁ ὁδηγός μου ἐξεπλήττετο ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ μου καὶ μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι ὀλίγοι εἶχον ἀποτολμήσῃ νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ σημείου ἐκείνου!....

Ὁ *Δίκενς* ἤκουσέ ποτε ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου τὸν πάταγον τὸν καταπιπτόντων ὑδάτων καὶ ἐφώνησε: *Ποῖαι εἶναι αἱ κραυγαὶ αὗται αἱ ἐξερχόμεναι τῶν βροντωδῶν ὑδάτων!* Ὁ διάσημος ἄγγλος μυθιστοριογράφος ἤκουσε μόνον κραυγάς· ἀλλ' ὁ λόρδος ποιητὴς *Μπόθερ* ἤκουσεν *ὁμήρεια ἄσματα ἐν τῇ ζωηροτέρᾳ οἰστρηλασίᾳ, καὶ τὴν ἀμερικανικὴν ζητωκραυγὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν*. Ἡ ποιήτρια *Σιγουρνέϋ* ἤκουσεν ἐν τῇ βοῇ αὐτοῦ τὴν προσευχὴν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐφώνησε: «*Σὺ ὁμιλεῖς μόνον περὶ Θεοῦ, ὅστις ἔρριψε σταγόνα ἐκ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρός, διατάττων τὴν ψυχήν, ἥτις ἀτενίζει πρὸς τὸ τρομακτικὸν τοῦτο μεγαλεῖόν Του, νὰ διαμείνῃ σιωπηλή, περιωρισμένη ἐν τῇ ταπεινότητι αὐτῆς νὰ ἐξίσταται ἐνώπιον Αὐτοῦ*» Ἕτερος ποιητής, ὁ *Μπρέϊναρδ*, παρέβαλε τὸν ἐξοχον τοῦτον καταρράκτην πρὸς *ἐλαφρὸν μόνον κῦμα, ὅπερ θρανόμενον ψιθυρίζει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ Δημιουργοῦ του*. Ὁ *Βώκιγκαμ* λέγει περὶ αὐτοῦ: «*Ἡμέραν*

καὶ νύκτα ἀκαταπαύστως τὰ κύματά σου διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς κηρύττουσι τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Ἰεχωβά.»

Καὶ ἀληθῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθανθῇ τις ἐν τῇ καρδίᾳ του αἴσθημα ἱερὸν καὶ βαθὺ πρὸς τὸν Δημιουργὸν τοσαύτης μεγαλειότητος. Δὲν ἠδυνήθην ἢ νὰ χαράξω καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ λευκώματος τοῦ ξενοδοχείου τὰ ἑξῆς ἑλληνιστί· ἄτινα τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀνέγνωσα ἀγγλιστὶ εἰς πολλὰς ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά:

«Νιαγάρα! Ὅτε τὸ ἀτμόπλοιον ἐκ τῶν καθαρῶν κρυσταλλωδῶν ὑδάτων τοῦ Αἰγαίου με ἔφερε πρὸ τὴν *Πάτμον*, ἔνθα ἠτένισα πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὁ *Ἰωάννης*, ἤκουσε *τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ ὡς τὸν ἦχον πολλῶν ὑδάτων*, τὸ μυστήριον ἐκεῖνό μοι ἦτο εἰσέτι ἀκατάληπτον· νῦν δὲ ἀκούων τὸν ἦχον τῶν ὑδάτων σου, ἐξίσταμαι καὶ τρέμω, ὡσεὶ ἦτο ἡ *φωνὴ Αὐτοῦ*.»

«Ἤκουσα πολλὰς θαλάσσας βρυχωμένας· ἤκουσα τὰ κραταιὰ τοῦ Ὠκεανοῦ κύματα ὠρυόμενα ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ λύσσῃ· ἀλλὰ πάντα ταῦτα εἶναι μηδὲν ἐνώπιον τῆς φωνῆς, ἣν τώρα ἀκούω! . . .

«Οἴμοι! Ἀνάγκη νά σε ἐγκαταλίπω, βασιλεῦ τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς τοῦ ὁποίου κεφαλῆς ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν ἐπιθέτει τὸ τρίχρουν διάδημα. Χαῖρε! Ἀλλ' ἐάν ποτε ἐπιστρέψω εἰς τὴν γενέθλιόν μου χώραν καὶ ἐπισκεφθῶ ἐκ νέου τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος, ἐν μέσῳ τῶν κλασικῶν αὐτῆς σκηνῶν θὰ ἐνθυμῶμαι μετὰ συγκινήσεως τὰς εὐαρέστους στιγμάς, ἃς τινας διῆλθον ἐπὶ τῆς ἀφριζούσης σου ὄχθης . . .»

Γ. Δ. Κ.

19. Γαλάτεια καὶ Ῥέννος.

(Ἐκ τῆς ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ *Σ. Ν. Βασιλειάδου*)

Γαλάτεια. Ἂς ἀκούσωμεν, *Ῥέννε*, τὰς περιπετείας σου· ἰδοὺ ἀληθῶς ὅ, τί μοι εἶναι ὅλως ἄγνωστον.

Ῥέννος. Ἐν τῇ θεσσαλικῇ Ἰωλκῷ ἐβασίλευεν εὐδαιμόνως ὁ Πελίας. Οὗτος ὁ Πελίας ἐρωτᾷ τὸ μαντεῖον τίνα πρέπει νὰ φοβῆται· τὸ δὲ μαντεῖον χρησμοδοτεῖ νὰ φοβῆται ἐκεῖνον, ὅστις θὰ προσήρχετο ἐνώπιόν του μονοσάνδαλος. Ἰδοὺ μετά τινα καιρὸν ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Αἴσονος Ἰάσων, ὅστις διαβαίνων τὸν πλημμυρήσαντα ποταμὸν *Ἄναυρον* ἔμεινε μονοσάνδαλος, καὶ οὕτω πρὸ τοῦ Πελίου ἐνεφανίσθη. Ὁ Πελίας, ἵνα προλάβῃ τὸν ἀπειλοῦντα κίνδυνον, ἐπέβαλε τότε τῷ Ἰάσονι νὰ μεταβῇ καὶ φέρῃ εἰς Ἰωλκὸν τὸ ἐν Κολχίδι χρυσοῦν δέρας, τὸ δέρας ἐκεῖνο τοῦ κριοῦ, ὅστις ἐκεῖ διέσωσε τὸν φεύγοντα τὸ μῖσος τῆς μητρυιᾶς του Φρίξον. Ὁ Ἰάσων ὑπήκουσεν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ προσεκάλεσε τοὺς περιφανεστέρους ἄνδρας τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες καὶ συνῆλθον ἐρασταὶ τοῦ κλέους καὶ τῶν ἀγώνων, οἱ ἄριστοι τῶν νεανιῶν πεντήκοντα ἐν οἷς, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Τελαμών, ὁ Πηλεύς, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Ἴδας καὶ ὁ Λυγκεύς, καὶ ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἀμφιάραος, ὁ Λαέρτης, καὶ ὁ Περικλύμενος καὶ ἄλλοι, ὡν οἱ πλεῖστοι υἱοὶ θεῶν καὶ ἡμιθέων. Τότε φεύγων τὴν πατρικὴν ἐγὼ κατάραν ἐξενιζόμην παρὰ τῷ Θησεῖ, τῷ λαμπρῷ βασιλεῖ τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ἠκολούθησα ἀσμενος τοῦτον. Ὁ υἱὸς τοῦ Φρίξου Ἄργος, φλεγόμενος ὑπὸ στοργῆς ὅπως ἐπανεύρῃ πιθανῶς τὸν φυγάδα πατέρα, κατεσκεύασεν ἰδίοις ἀναλώμασι τὸ μέγα πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐπέβημεν καὶ εἰς ὁ προλαμβάνων τῶν θεῶν τὸν φθόνον, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἄριστον

υἱϊκῆς στοργῆς οἰωνόν, ἐδωρήσατο τὸν ὄνομά του· οὕτω δὲ ἡ μακρὰ ναῦς ὠνομάσθη *Ἀργώ*. — Ἐκ ἡνοῦντο μακραὶ χειμῶνος νύκτες ἑκατόν, ἔτι δὲ καὶ ἐγὼ σιδήρεα εἶχον στήθη, θά μοι ἦτο πάλιν ἀδύνατον, νὰ ἀφηγηθῶ ὅ, τι εἶδον, ὅ, τι ἤκουσα, ὅ, τι ὑπέστημεν εἰς τὴν πλάνην ἐκείνην.

Γαλάτεια. Εἰπέ μας, εἰπέ μου, Ῥέννε, ὅ, τι ὡραῖον καὶ τολμηρότερον σήμερον, διὰ δὲ τὰ ἄλλα ἔχομεν ἄλλας νύκτας. Εἴμεθα πλήρεις σχολῆς καὶ γαλήνης. Οὐδὲν παρακωλύει τὰς διηγήσεις. — Πόσον με μαγεύουσι!

Ῥέννος. Παρελάβομεν μεθ' ἡμῶν τοὺς μάντεις *Ἴδμονα* καὶ *Μόψον* ὡς πρῳρεῖς, ἔτι δὲ τὸν Ὀρφέα, τὸν θεσπέσιον κιθαρῳδόν, ἵνα διὰ τοῦ μέλους του γλυκαίνῃ ἡμῶν τὰς θλίψεις καὶ τοὺς ἀγῶνας, κατευνάζῃ δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ πιθανῶς τραχείας ἔριδας. Εὐέλπιδες καὶ χαρμόσυνοι ἀπεχαιρετίσαμεν τὴν Ἰωλκόν, ἀλλὰ μακραὶ τρικυμίαι ἔρριψαν ἡμᾶς πρὸς τὸ *Σίγειον* τοῦ Ἰλίου, ὅπου εὕρομεν τὴν Ἡσιόνην, καλλίστην κόρην τοῦ βασιλέως Λαομέδοντος, δεδεμένην ἐπὶ στήλης παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἑτοίμην βορὰν φρικαλέου κήτους. Καὶ ἰδοὺ ἀνέδυσε βρυχώμενον....

Γαλάτεια. Αἴ!...

Ῥέννος. Ὁ ναύαρχος τῆς Ἀργοῦς Ἡρακλῆς ἐκπηδήσας ἐφόνευσε τὸ κῆτος καὶ ἔσωσε τὴν κόρην· ὁ δὲ Λαομέδων ὑπεσχέθη τῷ νικητῇ γέρας τὴν σωθεῖσαν Ἡσιόνην, ἣν ὁ υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης ἀφῆκε νὰ λάβῃ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Κολχίδος ἐπάνοδον. Ἡ Ἀργὼ ἀνεπέτασε καὶ πάλιν τὰς λευκὰς πτέρυγας καὶ μετὰ μικρὸν προσωρμίσθημεν εἰς Λῆμνον. Ἐκεῖθεν ἀνέβημεν πρὸς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, ὅπου, ἐνῷ ἀερόποδες ἔφευγον ἐπὶ τοῦ χρυσομάλλου κριοῦ ὁ *Φρίξος* καὶ ἡ *Ἕλλη*, ἡ

Ἕλλη ἐλιποθύμησε καὶ ἐκπεσοῦσα ἐπνίγη· οὕτω δὲ ὁ πόντος οὗτος ὠνομάσθη *Ἑλλήσποντος*.

Γαλάτεια. Ἡ πτωχή! Μᾶς διηγήθης τὴν ἱστορίαν αὐτῶν.

Ῥέννος. Κατεπλεύσαμεν ἐν τέλει εἰς Βιθυνίαν. Ἐκεῖ ἀνέμενεν ἡμᾶς ὁ γέρων μάντις *Φινεύς*, τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, διότι κατέδειξε πρότερον εἰς τὸν Φρίξον τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν Κολχίδα. Ἐκτὸς τῆς τυφλώσεως μεγάλα τερατώδη πτηνά, αἱ *Ἅρπυιαι*, μὲ πρόσωπον νεάνιδος καὶ ὄνυχας γυπός, ἥρπαζον τὴν τροφήν του ὁσάκις παρετίθετο, εἰς δὲ τὴν ὑπολειπομένην μετέδιδον δυσοσμίαν τοιαύτην, ὥστε ὁ Φινεὺς ἠδυνάτει νὰ ἐγγίσῃ τι· ὁ *Ζήτης* ὅμως καὶ ὁ *Κάλαϊς*, οἱ ἑταῖροι ἡμῶν, καὶ πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ καθορμήσαντες ἀπέκρουσαν τὰς Ἅρπυίας, ἤτοι τὴν *Ὠκυπέτειην*, *Ἀελλὼ* καὶ *Κελαινώ*, καταπνιγείσας ἢ καταφυγούσας τέλος εἰς τοὺς γενεθλίους βράχους ἐν Κρήτῃ. Τότε ὁ γέρων μάντις εὐγνωμονῶν, συνεβούλευσεν ἡμᾶς πῶς ἀσφαλέστερον νὰ φθάσωμεν εἰς Κολχίδα. Οὕτω δι' αὐτοῦ διήλθομεν τὰς *Συμπληγάδας*, πέτρας δύο, αἵτινες ἠνοίγοντο καὶ συνεκλείοντο μετὰ ταχύτητος καὶ σφοδρότητος φοβερᾶς· διότι ἀφικόμενοι ἐκεῖ ἀφήκαμεν περιστεράν, ἥτις διῆλθε τὰς πέτρας συρραγείσας καὶ πάλιν, συναρπασάσας ὅμως τῆς οὐρᾶς της μόνον ὀλίγα πτερά. Τούτου ἐπιτυχόντος, ὁ Φινεὺς προσεῖπε θαρρούντως νὰ διαπλεύσωμεν· ἐπεκλήθημεν τὴν Ἀθηνᾶν, ἡ δὲ Ἀργὼ πετασθεῖσα ὡς ῥιπὴ ἀνέμου ἐπὶ τῶν ὑδάτων, κατώρθωσε νὰ περάσῃ, μόνον τῶν ἐπὶ τῆς πρύμνης κοσμημάτων συναρπασθέντων ἀπὸ τὰς συρρηγνυμένας πέτρας. Ἔκτοτε ὅμως, ὡς εἴμαρτο, διελθόντος τοῦ πλοίου, αἱ πέτραι ἔστησαν ἀκίνητοι.

Γαλάτεια. Ἀκίνητοι, ὅπως ἐγὼ ἀκροωμένη τῆς ἱστορίας των. Ἀλλὰ σεῖς, οἱ Ἀργοναῦται; Ὤ, μὴ παύῃς!

Ῥέννος. Οἱ Ἀργοναῦται εὐωδώθημεν ἐν τέλει εἰς Αἶαν, μητρόπολιν τῶν *Κόλχων*. Ὅτε ὅμως ἀπῃτήθη τὸ χρυσοῦν τοῦ κριοῦ δέρας, ὅπερ ὁ Φρίξος θύσας τὸν κριὸν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ εἶχεν ἀφιερώσῃ εἰς τὸ ἐκεῖ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Ἄρεως, ὁ βασιλεὺς Αἰήτης ὀργισθεὶς ἐπέβαλε τῷ Ἰάσονι τὸν ἆθλον νὰ ζεύξῃ καὶ καλλιεργήσῃ μέρος γῆς διὰ πυριπνόων ἵππων, οὓς ἐδωρήσατο τῷ Αἰήτῃ ὁ Ἥφαιστος· νὰ σπείρῃ δὲ εἰς τὴν ἠροτριωμένην γῆν τοὺς ὀδόντας δράκοντος, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Κάδμος ποτέ, ἔτι καὶ τοὺς ἀναπηδήσοντας ἐνόπλους ἄνδρας νὰ θανατώσῃ ἅπαντας. Καὶ ταῦτα πάντα ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ. Τότε εἰς τὴν δεινὴν ἀμηχανίαν τοῦ Ἰάσονος ἐνεφανίσθη σώτειρα θεότης ἡ *Μήδεια*. Αὕτη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Αἰήτου, ἱέρεια ναοῦ ἰδίου παρὰ τὸν αἰγιαλόν, γλυκὺ φῶς περισῴζον τοὺς ξένους, οὓς ἄλλως οἱ νόμοι τοῦ Αἰήτου ἐσφαγίαζον τοῖς θεοῖς.

Γαλάτεια. Ἡ Μήδεια λοιπόν;

Ῥέννος. Ἡ Μήδεια τρωθεῖσα ἀπὸ τοῦ γλυκυτάτου κάλλους τοῦ Ἰάσονος, ἔλαβε πρῶτον παρ' αὐτοῦ ὅρκους ὅτι θέλει λάβῃ αὐτὴν σύζυγον φιλτάτην διὰ τοῦ βίου ἅπαντος, εἶτα δὲ ἔδωκεν αὐτῷ φάρμακα, δι' ὧν ἀλειφόμενος ἦτο ἀδιάτρωτος τὸ σῶμα καὶ ἀκαταγώνιστος. Συνεβούλευσεν ἔτι αὐτῷ νὰ θανατώσῃ τοὺς ἀναφυομένους δράκοντας ῥίπτων μέσῳ αὐτῶν λίθους καὶ οὕτως ἐκεῖνοι ὑπονοοῦντες ἀλλήλους, νὰ συσπαράσσωνται. Ἐν ἑορτῇ λαμπρᾷ, κατὰ τὸ τέμενος τοῦ Ἄρεως, ἐγένοντο ταῦτα· ὁ Ἰάσων ἐνίκησεν, ἀλλ' ὁ Αἰήτης καὶ πάλιν ἠρνεῖτο τὸ δέρας.

Γαλάτεια. Τότε;

Ῥέννος. Ἡ Μήδεια ἠγρύπνει. Τὸ χρυσοῦν δέρας ἐφυλάττετο εἰς φρούριον ἑπτὰ τειχῶν, μετὰ πύργων μεγίστων, μὲ

πύλας χαλκᾶς καὶ χρυσᾶς ἐπάλξεις, φρουρούσης τῆς φοβερᾶς *Ἑκάτης*· ἰδίᾳ δέ, ὑπὸ τὸ δένδρον ἐφ' οὗ τὸ δέρας ἐκρέματο, ἀκοίμητος παρέμενε δράκων. Ἡ Μήδεια, συνενοηθεῖσα μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν πρότερον, ἦλθε τὴν νύκτα πρὸ τῶν πρώτων φρουρῶν, ὡμίλησε κολχιστὶ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός της καὶ ἀνοιγεισῶν τῶν πυλῶν εἰσώρμησαν οἱ Ἀργοναῦται· διὰ γοήτρου τῆς Μηδείας ἔστησαν ἀκίνητοι ἥ τε Ἑκάτη καὶ ὁ δράκων, ὁ δὲ Ἰάσων ἀφείλετο οὕτω τὸ χρυσοῦν δέρας.

Γαλάτεια. Ἄ!

Ῥέννος. Οἱ Ἀργοναῦται φεύγομεν, φεύγομεν, φεύγομεν, ὁ Ἰάσων φέρει μεθύων ὑπὸ χαρᾶς τὸ δέρας· μετ' αὐτοῦ δὲ ἠκολούθει ἡ Μήδεια, ἥτις ἐν τούτοις προσαναβᾶσα εἰς τὰ πατρῷα ἀνάκτορα ὑφήρπασεν ἀπὸ τῆς κοίτης τὸν μικρὸν ἀδελφόν της *Ἄψυρτον*, τιμαλφὲς κειμήλιον καὶ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ἔρωτα τοῦ πατρός. Ἡ Ἀργὼ ἐκκινεῖ, ὡς σφοδρὰ ἀπόγειος αὔρα. Ὁ Αἰήτης, μαθὼν τὴν ἁρπαγὴν τοῦ δέρατος καὶ τὴν φυγὴν τῆς Μηδείας, ῥίπτεται ὄπισθέν μας μετὰ λύσσης καὶ μετὰ ὁλοκλήρου στόλου. Καὶ ἠγνόει εἰςέτι τὴν ἁρπαγὴν τοῦ Ἀψύρτου.

Πυγμαλίων. Ἀλλὰ διατί ἡ Μήδεια ἥρπασε μεθ' ἑαυτῆς τὸν ἀδελφόν της Ἄψυρτον;

Γαλάτεια. Πόσην στοργὴν θὰ ἠσθάνετο ἡ ταλαίπωρος διὰ τὸν μικρὸν ἀδελφόν!

Ῥέννος. Φεῦ! ἀγαπητέ μοι Πυγμαλίων! Ἡ ναῦς τοῦ Αἰήτου, προσπνεούσης καὶ τῆς δικαίας εὐχῆς τοῦ πατρός, προσήγγισε τὴν Ἀργώ. Τότε ἡ Μήδεια ἀναστᾶσα σφάζει τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν της Ἄψυρτον, καταμελίζει τὸ σῶμά του καὶ ῥίπτει ἑκάστοτε ἕν μέλος πρὸ τοῦ ἀπεγνω-

σμένου ἐντεῦθεν πατρὸς καὶ ἐν θρήνοις συναθροίζοντος τὰ μέλη τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ, ἔδωκε καιρὸν καὶ ἡ Ἀργώ, ἤτοι ὁ Ἰάσων, ἐσώθη ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰήτου.

Πυγμαλίων. Ὦ θεοί!

Ῥέννος. Εἰς τὴν σκηνὴν ἐκείνην, Πυγμαλίων, ἐνθυμοῦμαι, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀργοναυτῶν ὑγράνθησαν ἀπὸ οἶκτον καὶ φρίκην· εἷς μόνος ὀφθαλμὸς ἔμεινε στυγνὸς καὶ ἄδακρυς.

Γαλάτεια. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Μηδείας!

Πυγμαλίων. Πῶς, Γαλάτεια! Εἶναι δυνατὸν τὰ στήθη τὰ ἀναλυόμενα, ὡς κηρός, ἀπὸ ἔρωτος πρὸς ἕνα, εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωνται συνάμα τοσοῦτον σκληρὰ πρὸς πάντας, πρὸς πατέρα ἀκόμη καὶ ἀδελφούς!

Γαλάτεια. Ὦ Μήδεια, Μήδεια! . . .

Ῥέννος. Μέδουσα λέγε, ὦ Γαλάτεια. Διότι οἱ θεοὶ ὠργίσθησαν καὶ τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ Ἀψύρτου μετεβλήθη ἐνώπιόν μας εἰς ὄρη, τενάγη, καὶ τρικυμίας, καὶ ἐρήμους, καὶ τιτᾶνας, καὶ ὠκεανούς. Ἐπλανώμεθα ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ *Φάσιδος* ποταμοῦ πρὸς τὸν Καύκασον, ἀπὸ τῆς *Μαιώτιδος* λίμνης πρὸς ἔθνη ξένα καὶ ἄφωνα καὶ θηριώδη. Ἤλθομεν πρὸς τοὺς *Μακροβίους*, ζῶντας χιλιάδας ἐτῶν· ἤλθομεν πρὸς τοὺς *Κιμμερίους*, ζῶντας εἰς αἰώνιον σκότος, διότι τὰ περὶ αὐτοὺς ἀστερογείτονα ὄρη ἀποκρύπτουσι τὸν ἥλιον· ἐκεῖθεν προσαναβάντες μετεπέσαμεν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, προσωρμίσθημεν εἰς τὴν *Ἰερνίδα* νῆσον, ἐν φοβεραῖς τρικυμίαις, παρεπλεύσαμεν τὴν νῆσον τῆς Δήμητρος, ἐπλανώμεθα ἀγνοοῦντες ποῦ πλέομεν, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, πάντοθεν ἀποπεμπόμενοι ὡς ἐναγεῖς, ἀπὸ τοῦ Ἀψύρτου τὸν φόνον.

Γαλάτεια. Ῥέννε, καθ' ὅλους τοὺς κινδύνους τούτους ἠγάπα ὁ Ἰάσων εἰσέτι τὴν Μήδειαν;

Ῥέννος. Ἡ Μήδεια ἦτο μάγισσα· ἄλλως ὁ Ἰάσων ἦτο νεώτερος τοῦ Ῥέννου — Ἀλλ' ἤρχισα τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀργοναυτῶν, διότι ἀνεμνήσθην τὰς Σειρῆνας. Μετὰ τὴν νῆσον τῆς Κίρκης ἤλθομεν εἰς αὐτάς. Αἱ *Σειρῆνες* ἦσαν θυγατέρες τῆς Μελπομένης καὶ τοῦ Ἀχελῴου· παίζουσαι ἐν Σικελίᾳ ποτὲ μετὰ τῆς *Περσεφόνης* ἀφῆκαν αὐτὴν δειλῶς νὰ ἁρπασθῇ ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, ἡ δὲ Δήμητρα ὀργισθεῖσα μετεμόρφωσεν αὐτὰς εἰς τέρατα, τηρηθείσης μόνης τῆς παρθενικῆς αὐτῶν μορφῆς. Παρὰ τὰ *τυρρηνικὰ* παράλια τῆς Ἰταλίας, ἡ χαριεστάτη νῆσος ἐλέγετο *Ἀνθέμουσα*, ὅπου κατῴκησαν. Ἦσαν δὲ τρεῖς. Ἡ *Παρθενόπη* ἐκιθάριζεν, ἡ *Λευκωσία* ᾖδεν, ἡ δὲ *Λίγεια* ἐμελῴδει· τοιαύτη δ' ἀπετελεῖτο συναυλία καὶ μουσική, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων φθάνων ἐκεῖ ἠδύνατο νὰ ἀντιστῇ πρὸς τὰ γόητρα τῆς μολπῆς των, καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ πατρίδα, φίλους, γονεῖς, ἐκεῖ παρ' αὐταῖς κεχηνώς, καταλείπων τὸ πλοῖον αὐτοῦ εἰς τοὺς σκοπέλους καὶ τὴν ζωήν του εἰς πάντα θάνατον. Ἤλθομεν ἐκεῖ. Εἴδομεν κατακεκαλυμμένην τὴν νῆσον ἀπὸ λευκὰ ὀστᾶ ἀνθρώπων· λεπτὴ εὐώδης αὔρα ἔφερε μέχρις ἡμῶν τῆς οὐρανίας μουσικῆς των τοὺς πρώτους μελιχροὺς τόνους. Αἱ χεῖρες ἠτόνησαν, αἱ κῶπαι ἔπληττον τὴν γαληνιῶσαν θάλασσαν ὡς λιποθυμοι, εἶτα δὲ ἠγέρθημεν ἅπαντες ἔνθεοι προσορῶντες τὰς Σειρῆνας· καὶ πρῶτος ὁ νεαρὸς *Βοῦτος*, ἑταῖρος ἡμῶν, ἐμμανὴς ἀπὸ τοῦ μέλους των ἐρρίφθη πρὸς τὴν θάλασσαν, πλέων πρὸς αὐτάς. Οὐδεὶς παρεκώλυσεν αὐτόν· ἀλλ' ἀνελάβομεν τὰς κώπας ἐν μέθῃ μαγικῇ καὶ ἡ Ἀργὼ ἐφέρετο πετῶσα πρὸς τὴν ἄρρητον ἁρμονίαν τῶν Σειρήνων. Τὸ πᾶν ἐλησμονήθη, τὸν πᾶν ἀπώλετο. Τί ὁ μέλλων θάνατος ἀπέναντι τοῦ ἀκουομένου μέλους; Ἂς ἀπεθνήσκομεν! — Αἴφνης ἀπὸ τῆς πρώ-

ρας τῆς Ἀργοῦς ἠκούσθη ἄλλη μολπή, ἄλλη μελῳδία, ἄλλος τόνος οὐράνιος! Ἦτο ὁ *Ὀρφεύς*. Ὀπισθεν μέλος ἀπὸ τὰ χείλη του, ὁποῖοι τόνοι ἀπὸ τῆς λύρας του, ὁποία ἁρμονία ἦτο ἐκείνη, φίλοι μου! Οἱ Ἀργοναῦται ἐστράφησαν πρὸς τὸν Ὀρφέα, ὁ Ὀρφεὺς ὡς θεὸς ἠγωνίζετο πρὸς τὰς Σειρῆνας. Εἰς τὴν μεγίστην ἀνάτασιν τῆς φωνῆς τοῦ ἀθανάτου μωλῳδοῦ ἡ Ἀργὼ ὡμίλησεν, αἱ δὲ Σειρῆνες νικηθεῖσαι ἔπεσαν εἰς τὸ κῦμα καὶ ἀπέλπιδες ἐπνίγησαν. Ἐσώθημεν.

Γαλάτεια. Ἀλλ' ὁποῖον λοιπὸν ᾆσμα θεσπέσιον ἀνέμελψεν ὁ Ὀρφεύς; Ὤ, ἐὰν ἠκουον τὸ ᾆσμά του!

Ῥέννος. Ἡ μνήμη μου διέσωσε, Γαλάτεια, τὰ ἔπη του, ἀλλὰ τὸ μέλος του ποία ἀηδόνος γλῶσσα θὰ ἐτόλμα ν' ἀπεμιμεῖτο ποτέ;

Γαλάτεια. Ὤ, ἂς ἀκούσωμεν, Ῥέννε, τὰ ἔπη κἂν!

Ῥέννος. Ἰδοὺ αὐτά:

Παρῆλθον ἡμέραι καὶ χρόνοι μεγάλοι,
εἰς βάτους ἐπνίγη τὸ εὔβοτρυ κλῆμα,
ἡ κόμη γονέων σεπτῶν ἐλευκάνθη,
καὶ μείρακες ἤδη τὰ βρέφη θὰ εἶναι,
ἀφ' ὅτου τῆς ξένης ἡ ἅλμη μᾶς ζῇ.

Ὁ ναύτης μὲ μόχθους ἰθύνων τὸ σκάφος
ἐν μέσῳ λαιλάπων καὶ ἐν μέσῳ θηρίων,
ὁ πλάνης περῶν τῶν ἐρήμων τὰ πλάτη,
πρὸς τ' ἄστρα τὸ βλέμμα ποσάκις ἐγείρει
ποθῶν νὰ εἰκάσῃ τὴν πάτριον γῆν!....

Ὤ, πότε θὰ ῥίψῃ ἀγκύρας τὸ πλοῖον
ἐν μέσῳ λιμένος φιλτάτης πατρίδος;
Βοήθει τοὺς ἄνδρας ναυτίλους, Βορρᾶ.

Ἐκεῖ εἰς ἑκάστου καλύβην πατρῴαν,
ἐκεῖ εἰς ἑστίας φαιδρὰν λαμπηδόνα,
ἢ ὅπου τὸ κῦμα ἐκπνέει, τὴν δείλην
συνέρχεται ὅλος ὁ οἶκος εὐχέτης
καὶ κλαίει ἀπόντας γονεῖς, ἀδελφούς.

Ἄ, τίς ἑορτὴ καὶ φιλήματα ποῖα,
ὁπόταν τὸ φίλτατον ἔδαφος φθάσῃς,
ἐκεῖ ὅπου πρῶτον τὸν ἥλιον εἶδες
καὶ φθίνει τὸ στῆθος πιστῆς σου συνεύνου
κ' ὑγραίνεται τ' ὄμμα μητρὸς γηραιᾶς!...

20. Ὁ λιθοτόμος.

Ἔζη ποτὲ ἐν Ἰαπωνίᾳ πτωχός τις λιθοτόμος, ἁπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία του ἦτο τραχεῖα· εἰργάζετο πολύ, ἐκέρδιζεν ὀλίγον καὶ δὲν ἦτο εὐχαριστημένος.

— Ἄ! νὰ ἤξευρα τοὐλάχιστον, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα νὰ γείνω καὶ ἐγὼ πλούσιος, νὰ ἀναπαυθῶ ἀπὸ τοὺς κόπους, νὰ ἀνακλίνωμαι ἐπὶ παχείας ψιάθου καὶ νὰ σκεπάζωμαι μὲ μαλακὴν σινδόνα ἐκ μετάξης! Τὸ τοιοῦτον παράπονον, ὅπερ ἀνέπεμπε πρὸς τὸν Θεόν, Ἄγγελός τίς το ἀπεδέχθη καὶ «*Γενηθήτω σοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου*», εἶπε πρὸς αὐτόν. Καὶ ἀμέσως ὁ πτωχὸς ἔγεινε πλούσιος, ἀναπαυόμενος ἐπὶ παχείας ψιάθου καὶ σκεπαζόμενος μὲ μαλακὴν μεταξίνην σινδόνα. Κατά τινα ἡμέραν διήρχετο ὁ αὐτοκράτωρ καὶ προεπορεύοντο αὐτοῦ πεζοὶ καὶ ἔφιπποι στρατιῶται· εἵπετο δὲ μεγαλοπρεπὴς καὶ πομπώδης ἀκολουθία ἱππίων, διάφορα δὲ ἐπίσημα πρόσωπα περιεκύκλουν αὐτόν, κρατοῦντα ὑψηλὰ καὶ ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μέγα ἀλεξήλιον, ἀπαστράπτον ἐκ τοῦ χρυσίου.

— Τί μοι χρησιμεύει νὰ εἶμαι πλούσιος, ὑπεψιθύρισεν ὁ λιθοτόμος, ἀφ' οὗ δὲν ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ ἐξέρχωμαι ἐν συνοδίᾳ καὶ νὰ προφυλάττω τὴν κεφαλήν μου ὑπὸ χρυσοῦν ἀλεξήλιον ; Διὰ τί νὰ μὴ εἶμαι αὐτοκράτωρ ;

— *Γενηθήτω τὸ θέλημά σου*, εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ τῷ ὄντι ἐγένετο αὐτοκράτωρ, συνωδεύετο ὑπὸ πολυαρίθμου φρουρᾶς ἱππέων προπορευομένων καὶ ἀκολουθούντων, τέσσαρα δὲ ἐπιφανῆ πρόσωπα λαμπροστόλιστα ἐβάσταζον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του μέγα ἀλεξήλιον, ὅπερ ἐξήστραπτεν ἐκ τοῦ χρυσίου.

Ἀλλ' ὁ ἥλιος διὰ τῶν καυστικῶν αὐτοῦ ἀκτίνων ἐθέρμαινε καὶ κατεξήραινε τὰς πεδιάδας καὶ τὰς πλατείας, οἱ δρόμοι ἦσαν πλήρεις κονιορτοῦ, καὶ τὸ ἀνταύγασμα κατεπόνει τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἄ, ἄ ! Μέγα τῇ ἀληθείᾳ εὐτύχημα νὰ εἶναί τις αὐτοκράτωρ, καὶ ἡ μὲν θερμότης τῆς ἡμέρας νὰ τὸν καταβάλλῃ, ὁ δὲ ἥλιος νὰ ἀσκῇ ἐπ' αὐτοῦ ὅλην του τὴν δύναμιν ! Ἂν ἤμην καὶ ἐγὼ ἥλιος, τότε θὰ ἤμην εὐτυχής !

— *Ἰδού ! εἶσαι τόρα εὐχαριστημένος* ; ἠρώτησεν ὁ Ἄγγελος, ἀφ' οὗ μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς ἥλιον, ὁ ὁποῖος διέσπειρε τὰς ἀκτῖνάς του ἄνω καὶ κάτω, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, πανταχοῦ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν περὶ αὐτόν. Καὶ ἔκαιε τὰ δένδρα καὶ τὰ χόρτα τῆς γῆς, καὶ τὰ πρόσωπα τῶν βασιλέων καὶ τῶν πριγκήπων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἀλλ' ἤδη μικρά τις νεφέλη παρενετέθη μεταξὺ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς καὶ ἐσκίαζε τὰς ἀκτῖνάς του, ἐμποδίζουσα αὐτὰς νὰ κατέρχωνται ἐπὶ τῆς γῆς.

— Αἴ, αἴ ! Αὐτὸ δὰ εἶναι νοστιμώτατον ! ἀνεφώνησεν ὁ ἐκ λιθοτόμου γενόμενος ἥλιος· μικρὰ λοιπὸν νεφέλη εἶναι ἱκανὴ ν' ἀνθίσταται εἰς τὴν δύναμίν μου. Τότε θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ εἶναί τις νεφέλη !

— *Εἰσηκούσθη καὶ ἡ εὐχή σου αὕτη*, εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ παρευθὺς ἤρξατο ἡ μεταμόρφωσις καὶ ἡ νέα νεφέλη παρενετίθετο μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου, καὶ ἐτέρπετο παρεμποδίζουσα ἐπὶ τοσοῦτον τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, ὥστε ἔβλεπε τὴν γῆν ἀναπρασινίζουσαν ὑπὸ τὴν σκιάν της.

Μετ' ὀλίγον ἡ νεφέλη ἤρξατο νὰ ῥίπτῃ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ πεδιάδων παχείας σταγόνας βροχῆς καὶ *ὄμβρους* καὶ *ὑετοὺς* καὶ *σίφωνας*, ὥστε οἱ χείμαροι ὑπερεξεχείλιζον καὶ οἱ ποταμοὶ καταπλημμυρήσαντες ἐξηφάνιζον τὰς πεδιάδας. Τίποτε πλέον δὲν ἀνθίστατο εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς πλημμύρας. Εἷς μόνος ἀκίνητος βράχος ὑψοῦτο περιφρονῶν αὐτήν.

Μάτην τὰ ροχθοῦντα κύματα ἔτυπτον αὐτὸν μανιωδῶς. Ὁ βράχος ἔμενεν ἀκίνητος καὶ τὰ ἀφρίζοντα κύματα συνετρίβοντο πρὸ τῶν ποδῶν του.

— Εἷς βράχος λοιπόν μοι δίδει τὸν νόμον ! εἶπεν ἡ νεφέλη· ἤθελον ὑπερεπιθυμήσῃ νὰ ἤμην εἰς τὴν θέσιν του !

— *Καὶ τοῦτο γενηθήτω σοι*, εἶπεν ὁ Ἄγγελος.

Καὶ ἰδοὺ ἡ νεφέλη μετεμορφώθη εἰς βράχον κρημνώδη, ἀμετακίνητον, ἀναίσθητον εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ ἀδιάφορον πρὸς τοὺς χειμάρρους τῆς βροχῆς καὶ τὰς ἐφόδους τῶν θορυβούντων κυμάτων.

Ἀλλ' αἴφνης διακρίνει πλησίον του ἄνθρωπον πτωχόν, ἡμίγυμνον καὶ ὡπλισμένον διὰ σκαπάνης καὶ σφύρας, ὅστις διὰ πολλῶν κόπων, χάρις εἰς τὰ ἐργαλεῖά του, ἀποκόπτει ἀπ' αὐτοῦ ὀγκώδη τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἀκολούθως ἤρχισε νὰ πελεκᾷ.

— Τί εἶναι τοῦτο ; ἀνεβόησεν ὁ βράχος. Εἷς ἄνθρωπος

λοιπὸν θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν ν' ἀποσπᾷ τεμάχια λίθων ἐκ τῶν κόλπων μου; Θὰ εἶμαι λοιπὸν ἀσθενέστερος αὐτοῦ; Τότε ἀπολύτως πρέπει νὰ μεταμορφωθῶ εἰς ἄνθρωπον ὅμοιον αὐτῷ!

—*Ἂς γείνῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου εἶπεν, ὁ Ἄγγελος.*

Καὶ ἐγένετο πάλιν ὁ πλούσιος, ὁ βασιλεύς, ὁ ἥλιος, ἡ νεφέλη, ὁ βράχος, ὅ,τι πρότερον ἦτο, πτωχὸς λιθοτόμος, ἁπλοῦς ἐργάτης τῶν λατομείων. Ἡ ἐργασία του ἦτο τραχεῖα, εἰργάζετο πολὺ καὶ ἐκέρδιζεν ὀλίγον, ἀλλ' ἔκτοτε ἦτο εὐχαριστημένος ἐκ τῆς τύχης του.

---

21. Μᾶρκος Ἄκκιος Πλαῦτος.

Ὁ *Μᾶρκος Ἄκκιος Πλαῦτος*, ὁ γενόμενος ἀρχηγέτης τῆς ρωμαϊκῆς κωμῳδίας, ὁ συγγράψας ὑπὲρ τὰς 130 κωμῳδίας, ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ὑπηρέτης ἀρτοποιοῦ τινος, *Κοϊντιλιανοῦ* καλουμένου, ἐν Ῥώμῃ. Κατήγετο δ' ἐκ *Σαρσίνης*, πόλεως τῆς βορείου *Ὀμβρικῆς*, ἐξ εὐτελεστάτης οἰκογενείας· καὶ δεκατετραέτης γενόμενος κατῆλθεν εἰς Ῥώμην πρὸς εὕρεσιν τύχης. Ἐκεῖ λοιπὸν προσεκολλήθη παρὰ τῷ Κοϊντιλιανῷ ἀλλάξας, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τῶν δούλων, τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀποκληθεὶς *Ἀσίνιος*, ὄνομα, ὅπερ κατόπιν ἔν τινι τῶν κωμῳδιῶν αὐτοῦ, τῇ *Ὀνικῇ*, ἀπηθανάτισε διὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν εὐφυΐας καὶ χάριτος.

Μετὰ μακρὰς ἐν τῷ ἀρτοποιείῳ καὶ ἐν τῷ μύλῳ τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ σκληροτάτας δοκιμασίας ὁ νεαρὸς Ἀσίνιος ἀπεχώρησεν ἢ μᾶλλον ἀπεδιώχθη ὑπὸ τοῦ καταστηματάρχου καὶ ἐξελθὼν περιεφέρετο ἀνὰ τὰς ἀγυιὰς τῆς Ῥώμης ζητῶν νέον κύριον καὶ νέαν τύχην. Ἀκριβῶς δὲ εἰς τὴν ἐκ-

δίωξιν αὐτοῦ ταύτην ὀφείλει τὴν μετέπειτα δόξαν του ἐν τῇ κωμῳδίᾳ. Ἡμέραν τινὰ ὁ Κοϊντιλιανὸς ἐπιστρέψας ἀπὸ τοῦ κυνηγεσίου, ἐν ᾧ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἔθυε τῷ Βάκχῳ, οἰνοβαρὴς καὶ δύστροπος, ὡς ἦτο πάντοτε, ἤρξατο ὑβρίζων τὸν δυστυχῆ Ἀσίνιον.

— Κτῆνος ἀργόν, τί ἐπὶ τοσαύτην ὥραν ἔκαμνες; Ἀπὸ πρωΐας ἀλέθεις καὶ ἐν τούτοις δὲν ἐπλήρωσες ἀκόμη τὸν σάκκον ἀλεύρου.

Ὁ Ἀσίνιος οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἀπομάξας τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου ἐξηκολούθει τὴν δίκην κτήνους ἐπίπονον ὑπηρεσίαν. Ἐν τούτοις ἡ ὑπομονὴ καὶ σιγὴ τοῦ μέλλοντος ποιητοῦ ἀντὶ νὰ καταπραΰνῃ τὸν ὠργισμένον γέροντα, ἐξήγειρεν ἔτι μᾶλλον τὸ πάθος αὐτοῦ, ὑφ' οὗ παρασυρθεὶς καὶ αὖθις ἀνέκραξε·

— Τί ἔκαμες ἐπὶ τοσαύτην ὥραν, ὀκνηρέ; πῶς; δὲν ἀποκρίνεσαι; Ἐξ ἅπαντος, κατὰ τὴν συνήθειάν σου, ἀφεὶς τὴν ἐργασίαν σου, ὡς μοι διηγοῦνται οἱ συνυπηρέται σου, ἔχασκες στὰς πρὸ τῆς θύρας τοῦ καταστήματος καὶ ἐθεᾶσο τοὺς διαβάτας περιγελῶν καὶ σκώπτων τοὺς λόγους αὐτῶν καὶ διηγούμενος κατόπιν τοῖς συναδέλφοις σου μυρία ἄστοχα ὀνειροπολήματα καὶ μέλλουσαν δόξαν, ὅτι θέλεις δῆλα δὴ παρακαθήσῃ ἡμέραν τινὰ εἰς τραπέζας *ὑπάτων* καὶ ὅτι θέλεις συνομιλῇ μετὰ *γερουσιαστῶν καὶ βουλευτῶν*. Δὲν ἐντρέπεσαι σὺ ὁ Ἀσίνιος, ὁ φερώνυμος καὶ συνώνυμος τοῦ ὄνου μου, νὰ τολμᾷς καὶ νὰ φαντάζησαι τοιαῦτα παράβολα σχέδια; Ἄθλιε, νὰ ἀφήσῃς τὰ τοιαῦτα καὶ νὰ ἐργάζησαι κερδαίνων οὕτω τὸν ἄρτον σου, ἄλλως μὰ τόν . . . Ἀλλὰ δέν μοι λέγεις τί εἶναι αὐτά, τίνος εἶναι οἱ πάπυροι οὗτοι καὶ ἡ γραφίς;

— Εἶναι ἰδικά μου, κύριε!

— Καὶ ποῖος ἔγραψεν αὐτά ;

— Ἐγώ, αὐθέντα !

— Πῶς ! καὶ γνωρίζεις τὴν γραφήν, ἄθλιε ! Τίς οἶδε, τί ἀνοησίας θὰ ἔχῃς γράψῃ ! Ἐν ᾧ ἐγὼ σὲ πληρόνω νὰ ἐργάζησαι εἰς τὸν μύλον μου, σὺ τοὐναντίον κατατρίβεις τὸν καιρόν σου εἰς τὸ νὰ γράφῃς . . . Βεβαίως αὐτό σε κωλύει ἀπὸ τῆς ἐργασίας σου . . .

Καὶ ἁρπάσας τοὺς παπύρους καὶ τὴν γραφίδα προυχώρει πρὸς τὴν ἑστίαν.

— Εἰς τὸ πῦρ, εἰς τὸ πῦρ λοιπόν ! . . .

Ὁ Ἀσίνιος βλέπων τὰ ἔργα, ἅπερ ἤθελον δοξάσῃ αὐτόν, μονονουχὶ ἐξαφανιζόμενα, κύψας πρὸ τοῦ πάτρωνος αὐτοῦ ἱκέτευε νὰ μὴ καύσῃ αὐτά, λέγων·

— Μὴ καύσῃς, πρὸς θεῶν, αὐθέντα, τὰ ἔργα μου.

— Ἰδοὺ πείθομαι, δὲν κατακαίω αὐτά, ἀλλά σοι λέγω ὅτι τοιοῦτον ὑπηρέτην δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω ἐπὶ πλέον.

Εἶπε· καὶ ῥίψας πρὸς τὴν θύραν τοῦ μύλου τὰ ἔργα τοῦ Ἀσινίου ἔκραξεν·

— Ἔξελθε λοιπόν, φύγε ἐντεῦθεν, οὐαὶ δέ σοι, ἐὰν πατήσῃς τὸν πόδα εἰς τὸν μύλον μου.

— Ποτέ, κύριε, ποτέ . . .

Καὶ λαβὼν τὰ χειρόγραφα ἀνεχώρει, ὅτε μετά τινα βήματα στὰς ἐτίναssεν ἀπό τε τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τρίβωνος αὐτοῦ τὸ ἐμπεπασμένον ἄλευρον, σκεπτόμενος συγχρόνως καθ' ἑαυτὸν ποίαν ὁδὸν ν' ἀκολουθήσῃ καὶ ὑποτονθορύζων·

— Ἔχει καλῶς· ὅσον μὲν διὰ νὰ κοιμηθῶ, μοὶ ἀρκεῖ σπιθαμὴ γῆς ὁπουδήποτε, ἀλλὰ τί ἆρά γε νὰ δειπνήσω, τί νὰ γευματίσω μὴ ἔχων οὐδ' ὀβολόν ; Ὦ, ἀθλιότης, ἀθλιότης· πολὺ ὀλίγον, θεοί, μὲ ὑπερασπίζετε. Ἐν τούτοις πρὸς τί σκέπτομαι οὕτω ; μήτοι δὲν ἔχω δύο στιβαροὺς βραχίονας, δύο ἐπιφθόνους θησαυρούς, τὴν νεότητα καὶ τὴν ποίησιν ; . . .

Καὶ προσβλέψας πέριξ ἐξηκολούθησεν·

— Ἀλλὰ τίς ἆρά γε εἶναι ὁ ἐρχόμενος, ὃν περιστοιχίζουσι τόσοι σεμνοὶ καὶ καλοὶ νέοι μετ' ἄκρου σεβασμοῦ ; Ὦ, εἶναι ὁ *Κάτων* ! ἀνεγνώρισα αὐτὸν ἐκ τῆς πυρρᾶς κόμης καὶ τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν . . . . Χαῖρε, ὦ Κάτων !

— Ἀντίχαιρε, ὦ δοῦλε.

— Δὲν εἶμαι δοῦλος, ἀλλ' υἱὸς ἀπελευθέρου καὶ ῥωμαῖος πολίτης.

— Χαῖρε λοιπόν, υἱὲ ἀπελευθέρου καὶ ῥωμαῖε πολῖτα.

— Ὁ ῥωμαῖος πολίτης πεινᾷ, Κάτων· δὸς αὐτῷ ἄρτον, εἶπεν ὁ Ἀσίνιος ἀκολουθῶν τὸν Κάτωνα.

— Ὁ ῥωμαῖος πολίτης κερδαίνει τὸν ἄρτον διὰ τῆς ἐργασίας.

— Εἰργαζόμην μέχρι τοῦδε παρὰ τῷ ἀρτοποιῷ, ἀλλ' ἀπεπέμφθην.

— Μετάβηθι παρ' ἄλλῳ.

— Ἀλλ', ὦ Κάτων, δέν μοι ἀρέσκει τὸ ἐπάγγελμα.

— Τότε λοιπὸν ἔκλεξον ἄλλο.

— Τοῦτο ἀκριβῶς ἔπραξα καὶ ἐγώ, ὦ Κάτων, προλαβὼν τὴν συμβουλήν σου, καὶ ἰδοὺ μία κωμῳδία, ἣν σήμερον τὴν πρωΐαν ἀπεπεράτωσα.

— Πῶς ; κωμῳδία ! εἶπεν ὁ Κάτων παρατηρῶν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν νεανίαν.

— Σύ, ὦ Κάτων, φαίνεται κρίνεις τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς περιβολῆς, καὶ ὅμως πικρὸς πολλάκις φλοιὸς περιβάλλει γλυκύτατον καρπόν, καὶ ἔστιν ὅτε παχεῖα σὰρξ περιβάλλει σκληρότατον πυρῆνα.

Αἱ λέξεις αὗται, μετά τινος ἐγωισμοῦ προφερθεῖσαι, διήγειραν τὴν περιεργείαν τοῦ Κάτωνος.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεσαι, νεανία; εἶπεν ἐκτυλίσσων τὸν πάπυρον.

— Ὁ μὲν ἀρτοποιός με ἀπεκάλει *Ἀσίνιον* (*Ὄνειον*)...

Γέλως ὁμηρικὸς τῶν περικυκλούντων τὸν Κάτωνα νεανιῶν διέκοψε τοὺς λόγους τοῦ Ἀσινίου, ἐν τούτοις ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος ἀθορύβως· — ὁ δὲ πατήρ μού με ὠνόμαζε *Μᾶρκον Ἄκκιον Πλαῦτον*.

Ὁ Κάτων ἤρχισε νὰ ἀποβάλλῃ τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα καὶ ν' ἀναγινώσκῃ μέρος τῆς προσενεχθείσης αὐτῷ κωμῳδίας ἢ μᾶλλον τραγῳδίας *τῶν Αἰχμαλώτων* — ἔργου, ὅπερ μεγίστην ἐνεποίησεν αὐτῷ αἴσθησιν, ἰδίως διὰ τὸν χαρακτῆρα δούλου τινὸς γενναίως θυσιασθέντος ὑπὲρ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Τοσοῦτον δ' ἐνεθουσιάσθη, ὥστε λέγουσιν ὅτι ἀποδυθεὶς τὸν μανδύαν ἐκάλυψε δι' αὐτοῦ φιλοφρόνως λίαν τοὺς ψυχροὺς ὤμους τοῦ Ἀσινίου καὶ ἀσπασθεὶς αὐτὸν εἰς τὸ μέτωπον εἶπε προτείνας τὴν δεξιάν·

— Μᾶρκε Ἄκκιε Πλαῦτε, τοὐντεῦθεν θὰ εἶσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν μου· ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐν ᾧ θὰ εὕρῃς τὴν φιλοξενίαν καὶ περιποίησιν, ὡς ἁρμόζει εἰς μέλλοντα μέγαν τῆς πατρίδος ποιητήν.

Στραφεὶς δ' εἶτα πρὸς τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν·

— Πολῖται Ῥωμαῖοι, εἶπεν, ἀσπάσθητε μετὰ σεβασμοῦ τὸν νέον τῆς Ῥώμης ποιητήν.

Οἱ πάντες ἐχαιρέτισαν σεβασμίως τὸν Πλαῦτον.

Ὁ Κάτων ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ, προεπορεύθη καὶ συνεβάδιζον συνομιλοῦντες ὡς δύο ἀρχαιότατοι καὶ διὰ μακροῦ μὴ ἰδόντες ἀλλήλους φίλοι.

— Ἰδοὺ ἡ μεγαλοφυία καὶ ἡ ἀρετὴ συμβαδίζουσιν, εἶπε τῶν ἀκολούθων τις.

— Ἀλλ' ἡ μεγαλοφυία, ὑπέλαβεν ἀκούσας ὁ Πλαῦτος, ἔστρεφε νυχθημερὸν μύλον διὰ ν' ἀποζῇ.

— Καὶ ἡ ἀρετή, εἶπεν ὁ Κάτων, ἴσως θέλει μετανοήσῃ ποτέ, διότι δὲν ἔστρεφε καὶ αὐτὴ τὸν μύλον ἰσοβίως.

Λέγων ταῦτα ὁ Κάτων προεμάντευε τρόπον τινὰ τὴν ἑαυτοῦ τύχην· διότι πράγματι δεκάκις κατὰ τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ βίον ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

. . . . . .

Παρῆλθον ἡμέραι τινὲς ἀπὸ τῆς φιλοξενίας αὐτοῦ παρὰ τῷ Κάτωνι καὶ ὁ Πλαῦτος διὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ κατώρθωσε νὰ ἀνεβιβασθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς μία τῶν κωμῳδιῶν αὐτοῦ, ὁ πολὺς *Ἀμφιτρύων*, ὅστις ἐγράφη ἐν τῷ θορύβῳ τοῦ ἀρτοποιείου τοῦ Κεϊντιλιανοῦ μεταξὺ τοῦ μύλου καὶ τῆς δουλείας, τῶν ὕβρεων καὶ τῶν ἀπειλῶν τοῦ βαναύσου καὶ δυσκόλου γεροντίου.

Ὁ ῥωμαϊκὸς λαὸς ἐνθουσιώδης ἐν τῷ *Ἀμφιτρύωνι* ἐχαιρέτισε τὸν μέγαν δραματικὸν ποιητὴν τῆς Ῥώμης τὸν Μᾶρκον Ἄκκιον Πλαῦτον, στεφανώσας αὐτὸν στεφάνῳ δοξης καὶ τιμῆς.

Ἔκτοτε ὁ δοῦλος ἐγένετο διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ κύριος τοῦ ῥωμαϊκοῦ λαοῦ!

Τ. Ε. Ε.

---

22. Τυφλὸς καὶ παραλυτικός.

Ἐπὶ τῆς χώρας τῆς αὐτῆς
ὁ εἷς τυφλὸς ἐκ γενετῆς,
ὁ ἄλλος παραλυτικὸς
καὶ πάσχοντες κακοὶ κακῶς
γυμνῆτες δύο καὶ πτωχοὶ
βίον διῆγον δυστυχῆ.

—

Ὁ μὲν οἰμώζων καὶ θρηνῶν
καὶ τοὺς ὁδίτας προσφωνῶν
εἰς χόρτου ἔκειτο στρωμνὴν
εἰς τὴν πλατεῖαν τὴν κοινήν·
ὁ δὲ τὴν ῥάβδον του κρατῶν·
ἐφέρετο βραδυπατῶν.

—

Τοῦ παραλύτου τὰς κραυγὰς
ἀκούσας καὶ τὰς οἰμωγάς,
πρὸ τὸν κατάκοιτον ἐλθὼν
καὶ τὰ δεινά του συμπαθῶν,
τοιαῦτα εἶπεν ὁ τυφλὸς
ἐμφρόνως καὶ κοινωφελῶς.

—

«Κ' οἱ δύο πάσχομεν ἡμεῖς
ὑπὸ κακῆς καταδρομῆς·
συμπράξωμεν λοιπὸν κοινῶς
πρὸς ἀγαθὸν τοῦ καθενός.
Τοιαύτη σύμπραξις καλὴ
καὶ ἀμφοτέρους ὠφελεῖ.

—

Ἐγὼ θὰ φέρω σὲ αὐτὸν
ἐπὶ τῶν ὤμων σηκωτόν.

Σὺ ἄνωθεν θὰ ὁδηγῇς
τὸ βῆμά μου ἐπὶ τῆς γῆς.
Σὺ θὰ βαδίζῃς δι' ἐμοῦ·
ἐγὼ θὰ βλέπω διὰ σοῦ».

—

Ἂν ἀλλήλοις βοηθῶμεν
εἰς ἡμέρας δυστυχίας,
τοῦ κακοῦ θὰ αἰσθανθῶμεν
μικροτέρας τὰς πικρίας.

† Αλ. Κατακουζηνός

23. Ὁ Ἄθως.

Κρυσταλλωμένε Ἄθωνα! τὸ ὕψος σου θαυμάζω,
καὶ βλέπων σὲ τὴν δεξιὰν τοῦ Πλάστου σου δοξάζω.
Τὸ φῶς λαμβάνει τ' οὐρανοῦ ἡ κορυφή σου πρώτη,
καὶ εἰς τοῦ Ἅδου φθάνουσιν οἱ πόδες σου τὰ σκότη.

—

Διάδημ' ἀδαμάντινον τὴν κορυφήν σου στέφει,
τὰ δάση ἔχεις ζώνην σου καὶ κόμην σου τὰ νέφη·
Ἡ ἀστραπὴ τὸ βλέμμα σου, ὁ χείμαρρος φωνή σου,
καὶ ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἡ βροντερὰ πνοή σου.

—

Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος,
σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
προσφέρῃ τὸν αὐχένα σου 'ς τὸν αἰμοβόρον χρόνον·
νὰ τρέχῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἡ κόνις τῶν αἰώνων.

—

Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε τὸ μέγα μέτωπόν σου·
ἀσπάζεται ἡ θάλασσα τὰς ἄκρας τῶν ποδῶν σου·

Ὦ φύσις! πόσα τέκνα σου χωρὶς ψυχὴν κ' αἰσθήσεις
αἰῶνας ζῶσι, καθὼς σύ, ὦ αἰωνία φύσις!

—

Κ' ἐν ᾧ τῶν μυστηρίων σου τὸ αἴνιγμα εὑρίσκει
τῆς γῆς αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος... Πῶς ζῇ! Πῶς ἀποθνήσκει!

† ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

24. Ὁ Ἀρχιμήδης.

(Ἐκ τῶν τοῦ Φάστωνος Τισσαντιέ).

Οἱ Συρακούσιοι προσβληθέντες (214—212 π. Χ.) ὑπὸ τοῦ διασήμου στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων *Μαρκέλλου* κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐφοβήθησαν, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀντίσχωσιν εἰς τοιαύτην βίαν καὶ δύναμιν, μετὰ φρίκης δὲ ἀνελογίζοντο τὴν ἐπικειμένην ἅλωσιν τῆς πόλεως, λησμονήσαντες ὅτι ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς ὑπῆρχεν ὁ μέγας πολίτης *Ἀρχιμήδης*, γεωμέτρης ἔχων μεγαλοφυΐαν ἔξοχον καὶ διακαῆ φιλοπατρίαν.

Ὁ Ἀρχιμήδης ἐπυρπόλησε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν, τὸν στόλον τῶν Ῥωμαίων συγκεντρώσας τὴν ἡλιακὴν θερμότητα διὰ καυστικῶν κατόπτρων. Τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πολὺ ἐθεωρήθη ὡς μῦθος. Πειράματα ὅμως θετικὰ ἀπέδειξαν, ὅτι ἐὰν ὁ μέγας μηχανικὸς μετεχειρίσθη κάτοπτρα ἐπίπεδα, δυνατὰ εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τούτων ἱστορικῶν λεγόμενα. Ὁ δὲ διάσημος γάλλος φυσικὸς *Βυφφών*, ἐξακριβώσας τὸ 1747 τὸ σπουδαῖον τοῦτο πείραμα, ἐπεβεβαίωσε τ' ἀποτελέσματα τοῦ κατόπτρου τοῦ Ἀρχιμήδους. Διὰ συστήματος 168 ἐπιπέδων κινητῶν κατόπτρων, ταὐτοχρόνως κινουμένων, ἀνέφλεξε ξύλον καὶ ἔτηξε μολυβδον εἰς 150 ποδῶν ἀπόστασιν.

Τοσοῦτον δὲ τρόμον ἐνέπνευσεν ὁ Ἀρχιμήδης εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ὥστε, κατὰ τὸν Πλούταρχον, *ὁ Μάρκελλος βλέπων τοὺς Ῥωμαίους τόσον περιφόβους γενομένους, ὥστε ἐὰν ἦ σχοινίον ἢ ξύλον ὑπεράνω τοῦ τείχους ὀλίγον προτεινόμενον ἤθελε φανῇ, νομίζοντες ὅτι ὁ Ἀρχιμήδης μηχανήν τινα ἐξ ἅπαντος κινεῖ κατ' αὐτῶν, ἀπετρέποντο καὶ ἔφευγον, ἀπέσχε πάσης μάχης καὶ προσβολῆς.* Καὶ πιστεύομεν ὅσα ἡ Ἱστορία ἀναφέρει περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ὑπερασπιστοῦ τῆς πατρίδος του ἀναμιμνησκόμενοι τὰς ὀφειλομένας αὐτῷ ἀναμφισβητήτους ἀνακαλύψεις, τὰς μαρτυρούσας τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός. Τῷ ὄντι ὁ Ἀρχιμήδης διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὑπερτερεῖ τοὺς μεγίστους μαθηματικοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ πάντων τῶν αἰώνων.

Εἰς τὸν Ἀρχιμήδην ὀφείλονται πλεῖσται ὅσαι καὶ σπουδαιόταται μαθηματικαὶ καὶ φυσικαὶ ἐφευρέσεις. Αὐτὸς ἐπενόησε καὶ τὴν *ἕλικα ἢ κοχλίαν τοῦ Ἀρχιμήδους* καὶ εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν *Ἱέρων* παρήγγειλε τὴν κατασκευὴν πλοίου μεγίστου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἦτο ἔργον καταπληκτικόν.

Ὁ Ἀρχιμήδης δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του. Οἱ Ῥωμαῖοι παρὰ τὴν ἐρρωμένην ἄμυναν τοῦ Ἀρχιμήδους, ἐγένοντο ἐπὶ τέλους κύριοι τῶν Συρακουσῶν ἐξ αἰφνιδίας ἐφόδου, ὁ δὲ Ἀρχιμήδης παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Μαρκέλλου ἐθανατώθη ὑπὸ ῥωμαίου στρατιώτου. Κατὰ τὸν ῥωμαῖον ἱστορικὸν *Τίτον Λίβιον*, ὁ γεωμέτρης κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ἐκάθητο εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐσκέπτετο θεωρῶν τὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα εἶχε χαράξῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου, Ῥωμαῖος δὲ στρατιώτης ἀπέκτεινεν αὐτὸν διὰ τοῦ ξίφους.

25. Διονύσιος Παπῖνος.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀτμομηχανῆς εἶναι ἱστορία τῶν κόπων καὶ τῶν προσπαθειῶν πολλῶν μεγάλων ἐφευρετῶν. Καὶ ὄντως· πόσαι χεῖρες εἰργάσθησαν τὸν σίδηρον, πόσοι ἐγκέφαλοι ἐμελέτησαν τὰς ἀλληλοδιαδόχους τελειοποιήσεις, πόσοι ἔξοχοι ἐργάται διηυκόλυναν διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν τὰς ἐφευρέσεις τῶν μεγάλων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς μηχανοποιῶν!

Μεταξὺ αὐτῶν ἐκλέγομεν τοὺς ἄνδρας, οἵτινες ἠγωνίσθησαν καὶ ἔπαθον· καὶ πρῶτον ἕνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ βίου του ἀναφέρομεν τὸν *Διονύσιον Παπῖνον*, ἔνδοξον τῆς Γαλλίας τέκνον.

Ὁ Παπῖνος, υἱὸς ἰατροῦ, γεννηθεὶς ἐν *Βλουὰ* τῇ 22 Αὐγούστου 1647, ἔμαθεν ἐν Παρισίοις τὴν ἰατρικήν· ἀλλ' ἔχων ἔκτακτον κλίσιν πρὸς τὰς πραγματικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν ἐφηρμοσμένην μηχανικήν, ἐγκατέλιπε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ καὶ ἀφιερώθη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς ἀγαπητὰς αὐτοῦ μελέτας. Τὰς πρώτας αὐτοῦ δοκιμὰς κατέστησε γνωστὰς δημοσιεύσας πραγματείαν, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ *Ἀκαδημίᾳ* τῶν Ἐπιστημῶν.

Τὸ μέλλον παρουσιάζετο εἰς τὸν νέον φυσικὸν ὑπὸ αἰσιωτάτους οἰωνούς. Οἱ ἐν Παρισίοις ἐπιστήμονες εἶχον αὐτὸν περὶ πολλοῦ, πάντες ὑπεδέχοντο αὐτὸν εὐνοϊκῶς, ἀλλ' ἐν τούτοις κατέλιπεν αἴφνης τοὺς Παρισίους καὶ μετέβη εἰς Λονδῖνον ἄνευ λόγου τινὸς γνωστοῦ δικαιολογοῦντος τὴν αἰφνιδίαν αὐτοῦ ἀναχώρησιν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ διαμένων συνειργάσθη μετὰ διασήμου ἄγγλου ἐπιστήμονος, μεθ' οὗ ἐπεχείρησε πλείστας ἐρεύνας ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ζέοντος ὕδατος καὶ τῷ 1681 ἀνεδείχθη μέλος τῆς ἐν Λονδίνῳ Βασιλικῆς Ἑταιρείας.

Ἐκ Λονδίνου μετέβη εἰς Βενετίαν· καίτοι δὲ μεγάλης αὐτόθι ἀπέλαυε φήμης, αἱ οἰκονομικαὶ αὐτοῦ περιστάσεις ἦσαν λίαν ἀκροσφαλεῖς, ὥστε μετ' οὐ πολὺ μετανοήσας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν.

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ διαμονὴν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐπενόησε τὴν πρώτην μηχανήν, ἥτις ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀνακάλυψιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητηρίου δυνάμεως.

Ἀλλ' ἡ νέα μηχανή, κακῶς κατασκευασθεῖσα, παρήγαγε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Παπῖνος μεγάλως ἐθορυβήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης, εἰς χρηματικὴν δὲ εὑρισκόμενος ἀμηχανίαν, ἐνεθυμήθη τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν τῆς Γαλλίας· ἦτο *Διαμαρτυρόμενος*. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, ἀπαρνούμενος τὸ δόγμα του, ὡς συνεβούλευον αὐτῷ οἱ φίλοι του, ἀλλ' αἰσχυνόμενος νὰ γείνῃ ἐξωμότης, κατεδίκασεν ἑαυτὸν ἄνευ διστασμοῦ εἰς αἰωνίαν ἐξορίαν. Ὁ *Ἐκλέκτωρ* (ἡγεμὼν) *τῆς Ἔσσης* προέτεινεν αὐτῷ τότε ἕδραν τῶν μαθηματικῶν ἐν *Μαρβούργῳ*. Ὁ Παπῖνος ἐδέχθη αὐτὴν καὶ μετέβη εἰς Γερμανίαν, ἔνθα ἐξηκολούθησε τὰ πειράματά του, νέας ἀλλεπαλλήλως κατασκευάζων μηχανάς.

Αἱ μηχαναὶ ὅμως αὗται βεβαίως ἦσαν ἀτελεῖς καὶ κατὰ πολλὰ ἐλαττωματικαὶ οὐδ' ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ Παπίνου. Πικραὶ ἐπικρίσεις καὶ ἀντιρρήσεις πολλαὶ ἀνεχαίτισαν τὰς ἐργασίας τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ. Τῷ 1707 ἐδημοσίευσεν ἐν Φραγκφούρτῃ νέον πόνημα, ἐν ᾧ περιγράφει νέον σύστημα ἀτμομηχανῆς, ἣν κατασκευάσας ἐφήρμοσεν εἰς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐπιτυχῶς ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ *Φούλδα*.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑπῆρχε διαφωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐπιστήμων τινῶν προσώπων τοῦ Μαρβούργου, ὁ Παπῖνος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδείξῃ εἰς Λονδῖνον τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀτμόπλοιον.

Ἐν ᾧ ὅμως ὁ ἐφευρέτης ἡτοιμάζετο νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ πλοίου του μετὰ τῆς οἰκογενείας του, μανθάνει, ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως *Μοῦνδεν*, δι' ἧς ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς *Βρέμην* καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λονδῖνον, ἀπηγόρευον τὸν διάπλουν του. «Κινδυνεύω», λέγει, «μετὰ τόσους κόπους καὶ δαπάνας, ἃς πρὸς κατασκευὴν τοῦ πλοίου τούτου κατέβαλον, ν' ἀναγκασθῶ νὰ παραιτήσω αὐτό, καὶ νὰ στερήσω τὸ κοινὸν τῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα ἠδυνάμην θείᾳ συνάρσει νὰ παράσχω αὐτῷ διὰ τοῦ μέσου τούτου. Θὰ παρηγορηθῶ ὅμως βλέπων, ὅτι δὲν εἶναι σφάλμα ἐμόν, καθ' ὅτι οὐδέποτε ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ ὅτι τοιοῦτος σκοπὸς ἔμελλε νὰ ναυαγήσῃ δι' ἔλλειψιν ἀδείας».

Μετά τινων ἡμερῶν ματαίας ἐνεργείας ἀπελπίσας ὁ Παπῖνος ἠθέλησε νὰ διαπλεύσῃ ἄνευ ἀδείας. Τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου 1707 ἐπιβιβάσας ἐπὶ τοῦ πλοίου του ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, συνιστάμενα εἰς ὀλίγα ἐνδύματα καὶ εὐτελῆ οἰκιακὰ σκεύη, πρὸς δὲ καὶ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἀνεχώρησε καὶ ἔπλευσεν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ κύριος τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ἀνέμων. Ἐντὸς μικροῦ φθάνει παρὰ τὸ *Λὸχ* εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ ποταμοῦ *Βέζερ*. Ἀλλ' ἐκεῖ ἄρχεται ἡ δικαιοδοσία τῶν λεμβούχων. Οὗτοι γνωστοποιοῦσιν ἀμέσως τὴν ἄφιξίν του εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, ὅστις τρέχει καὶ ὑπὸ περιεργίας κινούμενος ἐπισκέπτεται τὸ πλοῖον τοῦ Διονυσίου Παπίνου ζητῶν νὰ ἐξηγηθῇ εἰς αὐτὸν ἡ παράδοξος *μικρὰ μηχανή, διὰ τῆς ὁποίας τὰ πλοῖα κινοῦνται ἄνευ ἱστῶν καὶ ἱστίων*, ἀλλά, δειλὸς ὢν καὶ προφυλακτικὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀποσύρεται ταχέως μὴ τολμῶν νὰ προστατεύσῃ τὸν ἐφευρέτην. Τὴν ἐπαύριον ὁ Παπῖνος βλέπει ἐρχομένους πολυαρίθμους λεμβούχους τοῦ σωματείου, οἵτινες ἀγγέλλουσιν αὐτῷ, ὅτι τὸ πλοῖόν του, καθὸ ἄνευ ἀδείας πλεῦσαν, ἀνήκει τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτοὺς δυνάμει τῶν προνομίων των καὶ ὅτι θ' ἀνασύρωσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ θὰ πωλήσωσι τὰ συντρίμματά του. Ὁ Παπῖνος ἔξω ἑαυτοῦ, διαμαρτύρεται, ἀλλ' εἶναι εἰς ἐναντίον πολλῶν.

Μάτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν κατοίκων τῶν προαστείων τοῦ *Λόχ* οἱ λεμβοῦχοι, ἵνα μὴ στερηθῶσι τὴν λείαν των ἐπιπίπτουσιν ἐπὶ τὸ πλοῖον καὶ συντρίβουσιν αὐτὸ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀτυχοῦς γέροντος!

Οὕτως ἐξετελέσθη ἡ βάρβαρος αὕτη πρᾶξις, ἥτις ἀναβαλοῦσα ἐπὶ μίαν ἑκατονταετηρίδα τὴν ἀτμοπλοΐαν, μετέβαλεν ἴσως τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν.

Μετά τινα χρόνον εὑρίσκομεν τὸν Παπῖνον ἐν Λονδίνῳ ἀδύνατον καὶ πάσχοντα. Οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ φίλοι του εἶχον ἀποθάνῃ, τὰ δὲ νέα μέλη τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρείας μόλις τὸν ἐγνώριζον. Ὁ γέρων ἐνθυμεῖται εἰσέτι τὴν πατρίδα του· ἀλλ' ὁ ἐκεῖ ἐπικρατῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θρησκευτικὸς φανατισμὸς τὸν ἠνάγκασε ν' ἀπέχῃ τῆς Γαλλίας. Ἐπὶ πολλὺν χρόνον ὁ ἐφευρέτης ἔζησεν ἐξ εὐτελοῦς μισθοῦ, ὃν ἐχορήγει εἰς αὐτὸν ἡ Βασιλικὴ Ἑταιρεία, οὐδέποτε δὲ ἠδυνήθη ἕνεκα τῆς πενίας του νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ πειράματά του ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. «Ἀναγκάζομαι τόρα», λέγει ἔν τινι ἐπιστολῇ, «νὰ καταθέσω τὰς μηχανάς μου εἰς γωνίαν τῆς πτωχικῆς μου οἰκίας».

Ὁ Παπῖνος ἔφθασεν εἰς ἔσχατον γῆρας, ἀλλὰ τοσοῦτον

μᾶλλον ἐνδεής, καθόσον εἶχε πολυμελῆ οἰκογένειαν. Ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου του δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστή.

---

26. Ἰωάννης Φίτς.

Ἡ Ἀμερικὴ διὰ τοὺς μεγίστους ποταμοὺς αὐτῆς, οἵτινες καθιστῶσιν εὔκολον τὴν μετακόμισιν, ἐφαίνετο μᾶλλον τῆς Γαλλίας πρόσφορος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πυροκινήτων πλοίων. Καὶ τῷ ὄντι ἐκεῖ ἀνεφάνησαν ἐκ νέου μετὰ τὴν πρὸ χρόνων ἤδη λησμονηθεῖσαν ἀπόπειραν τοῦ Διονυσίου Παπίνου.

Τῷ 1784 ὁ ἀμερικανὸς μηχανοποιὸς *Ἰωάννης Φίτς* παρουσίασεν εἰς τὸν στατηγὸν *Βασιγκτῶνα* πρωτότυπον πλοίου ἔχοντος κώπας ἐκ τῶν συνήθων, ἃς ἐκίνει ὁ ἀτμός. Ὁ μηχανισμὸς οὗτος κατεσκευάσθη μετ' οὐ πολὺ εἰς μεγάλας διαστάσεις, ὁ δ' ἐφευρέτης ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃ δημοσίᾳ τὴν πρώτην δοκιμήν, ἥτις ἐγένετο οὐ μακρὰν τῆς *Φιλαδελφείας* ἐπὶ τοῦ ποτομοῦ *Δελαουὰρ* κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1787. Ὁ Βάσιγκτων καὶ ὁ Βενιαμὶν *Φραγκλῖνος* κατανοήσαντες ὅτι νέα ἀφετηρία ἠνοίγετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς προόδου, ἐθεώρησαν καλὸν νὰ συμμετάσχωσι τῆς δοκιμῆς μετά τινων μελῶν τοῦ συνεδρίου καὶ ἐπέβησαν τοῦ πλοίου τοῦ Ἰωάννου Φίτς. Ὅτε τὸ πλοιάριον τοῦτο ἐκινήθη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοῦ, πάντες ἔμειναν ἄφωνοι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως. Αἱ κῶπαι ἐκεῖναι αἱ ἄνευ κωπηλατῶν κινούμεναι, ὁ ἐκ τοῦ μακροῦ σωλῆνος ἀναθρώσκων καπνός, ἐφαίνοντο θαύματα, ἡ δὲ ἔκπληξις ἐκορυφώθη, ὅτε τὸ πλοῖον ἀνέπλευσε τὸν ποταμόν, χωροῦν μετὰ ταχύτητος $5\frac{1}{2}$ μιλίων τὴν ὥραν ἐναντίον ῥεύματος.

Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης. Ἑταιρεία, ἧς προίστατο ὁ Φραγκλῖνος, συνέστη ἐν *Φιλαδελφείᾳ* πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως. Τῷ 1788 ὁ Φὶτς ἔλαβε παρὰ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως προνόμιον ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς ἀκτοπλοίας εἰς πέντε πολιτείας, συγχρόνως δὲ ἐθνικὸς ἔρανος παρέσχεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς κατασκευὴν μεγάλης μηχανῆς. Ὁ Φὶτς ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ τακτικὴν ὑπηρεσίαν μετακομίσεως μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ *Τρέτον*, ἤτοι εἰς διάστημα 6—8 χιλιομέτρων, ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ μεγάλην ἀτμομηχανήν, ἀπήντησε προσκόμματα σχεδὸν ἀνυπέρβλητα. Συνεργάτας εἶχε σιδηρουργοὺς καὶ κλειθροποιοὺς ἀδεξίους, ὥστε, καίτοι πολλὰς κατέβαλε προσπαθείας καὶ δαπάνας, ἡ μηχανὴ κατεσκευάσθη κακῶς καὶ παρέσχεν ἀποτελέσματα ἀτελῆ. Τὸ νέον ἀτμόπλοιον ἔπλευσε πολὺ χειρότερον τοῦ πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντος. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως πτοήσῃ οὐχὶ τὸν Φίτς, ἀλλὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸν κεφαλαιούχους· οὗτοι μετὰ φρίκης ἔβλεπον δαπανώμενα τὰ χρήματα, τὴν δ' ἐφεύρεσιν ὀπισθοδρομοῦσαν μᾶλλον ἢ προοδεύουσαν. Ἀλλ' ὅμως χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν νοημόνων τινῶν ἀνδρῶν, ὁ Φὶτς ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του, ὑποσχεθεὶς νὰ μεταποιήσῃ τὴν μηχανὴν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸ πλοῖον ταχύτητα 8 μιλίων τὴν ὥραν.

Ἓν ἔτος μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ὁ ἐφευρέτης ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτήν. Τὸ ἀτμόπλοιον ἐδοκιμάσθη ἐπισήμως ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀναχωρήσεως εἶχε καταμετρηθῆ ἓν μίλιον, ἐκανονίσθησαν δὲ καὶ τὰ ὡρολόγια· τὸ πλοῖον ἐξετέλεσεν ἀκριβῶς τὸν πλοῦν. Μετ' ὀλίγον ἐγένετο δοκιμὴ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πλήθους, τῇ προστασίᾳ τοῦ διοικητοῦ τῆς *Πενσυλβανίας*, ὅστις ἀνεπέτασεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Ἰωάννου Φίτς.

Μετὰ τὴν τοιαύτην ἐπιτυχίαν τίς θὰ το πιστεύσῃ; ὁ μηχανικὸς ἔπαυσεν αἴρνης ὑποστηριζόμενος καὶ ἐπιδοκιμαζόμενος. Ἐξ ἀνεξηγήτου μωρίας οὐδεὶς ἐπίστευεν εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως· ὁ Φὶτς ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς ἄνθρωπος ἄμοιρος πρακτικοῦ νοῦ, δυσπιστίαν δ' ἐνέπνεεν ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτοῦ, λέγοντος ὅτι τὸ *πλοῖόν του θὰ διαπλεύσῃ ποτὲ τὸν Ἀτλαντικόν.*

Ἐν τούτοις ὁ Φὶτς τῇ συνδρομῇ ἑνὸς τῶν πιστοτέρων φίλων του, τοῦ ἰατροῦ *Θόρντων*, ἐτελειοποίει ἀδιαλείπτως τὸ σύστημά του. Τῇ 11ῃ Μαΐου 1790 τὸ ἀτμόπλοιον ἔπλευσεν ἀπὸ Φιλαδελφείας εἰς *Βούρλιγκτον* μετὰ ταχύτητος ἑπτὰ μιλίων τὴν ὥραν. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἴσχυσε νὰ πείσῃ τοὺς δυσπιστοῦντας. Ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν ἐκ τῶν γενομένων δαπανῶν οὐδὲν εἶχε προκύψῃ κέρδος. Οἱ μέτοχοι τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνόμισαν ὅτι δὲν ὤφειλον νὰ βοηθήσωσι τοῦ λοιποῦ τὸν ἀτυχῆ Ἰωάννην Φίτς. Μάτην ὁ ἐφευρέτης ἐν τῇ ἀπογνώσει του ἀνέκραζεν, ὅτι μιᾶς ἔτι ἐδεῖτο θυσίας, ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ὥριμον καὶ ἡ ἐπιτυχία βεβαία, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἀτμόπλοια ἤθελον διαπλεύσῃ τὸν Ἀτλαντικόν. Πάντες ἐχλεύαζον καὶ ἀπεκάλουν αὐτὸν φρενοβλαβῆ. Ὁ Φὶτς οὕτω παραγνωρισθεὶς καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ἀπεφάσισε νὰ καταλίπῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλίαν.

Ἐν ἔτει 1792 ὁ ἀμερικανὸς μηχανικὸς ἀπεβιβάσθη εἰς *Δοριάν*. Καίτοι εἶχε συστατικὸν τοῦ ἐν Φιλαδελφείᾳ προξένου τῆς Γαλλίας, ὁ Φὶτς ἐνεφανίζετο ἐπὶ σκηνῆς ἥκιστα προσφόρου εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις, καθόσον αἱ ταραχαὶ τοῦ πολέμου ἐπλήρουν αὐτήν. Ἐν τούτοις εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Φὶτς ἔλαμψεν ἀμυδρά τις ἐλπὶς ἀκτίς. Ἐν

Φιλαδελφείᾳ εἶχε γνωρίσει τὸν γάλλον *Βρισσώ*, μέλος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅστις ἔγεινε φίλος καὶ προστάτης αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ προστάτης οὗτος ἐκαρατομήθη τῇ 31ῃ Ὀκτωβρίου 1793. Ὁ ἐφευρέτης, ἔρημος καὶ ἄνευ πόρων, ἐπέστρεψεν εἰς *Δοριάν*, εἰς τοιαύτην δὲ περιῆλθε δεινὴν ἀνέχειαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπαιτήσῃ τὸν ναῦλόν του παρὰ τοῦ Προξένου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Ὁ Φὶτς εἶχεν ἀφιερώσῃ τὸν βίον του εἰς τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς ἰδέας· ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτήσῃ αὐτήν, ἐθεώρησεν ὅτι ἡ ζωή του οὐδένα εἶχε λόγον, ἔκτοτε δ' ἔγεινε κατηφής. Ἐσπέραν τινά, ἀπαυδήσας ἤδη, ἠκολούθησε μόνος του τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Δελαουάρ, θεωρήσας δὲ ἀπό τινος βράχου τὸ θέατρον τοῦτο τῆς παρελθούσης δόξης του, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐπνίγη.

Εὐτυχέστερος τοῦ Παπίνου καὶ τοῦ Φὶτς ὑπῆρξεν ὁ Ἀμερικανὸς *Ῥοβέρτος Φούλτων* (1765-1815), ὅστις συνεχίσας ἐπιτυχῶς τὰς ἀποπείρας ἐκείνων καὶ τελειοποιήσας αὐτὰς κατεσκεύασε τὸ ἀτμοκίνητον πλοῖον *Κλερμὸν* (1807). Ἔκτοτε προσετέθη εἰς τὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ τὸ ἀτμόπλοιον, οὗτινος καθ' ἑκάστην νέαι γίνονται βελτιώσεις.

27. Ἁπλοῖ στρατιῶται.

Οἱ ἁπλοῖ τῆς ἐπιστήμης στρατιῶται εὑρίσκονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἀπειραρίθμου στρατοῦ τῶν ἐργατῶν, οἵτινες κινοῦσι τὰς μηχανὰς ἐν τοῖς τεχνουργείοις καὶ θερμαίνουσι τὰς καμίνους καὶ μιγνύουσι καὶ συνδυάζουσι τὰ προϊόντα ἐν τοῖς ἐργοστασίοις καὶ ἐξάγουσι τὰ μέταλλα καὶ τοὺς ἄνθρακας ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς. Οἱ ἄσημοι οὗτοι ἐργάται συντελοῦ-

σιν εἰς τὴν πρόοδον καὶ εἰς τὸν πολιτισμόν. Καὶ δὲν ἐπιτελοῦσι μὲν ἐφευρέσεις, ἀλλὰ πολλάκις συνάγουσι τὰ στοιχεῖα αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκουσι καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀνυψοῦνται διὰ τῆς θυσίας καὶ ἀναδεικνύονται διὰ τοῦ μαρτυρίου.

Μόνη ἡ ἱστορία τῶν μεταλλευτῶν παρέχει ἡμῖν ἀνεξάντλητα παραδείγματα θάρρους καὶ αὐταπαρνήσεως. Αἱ μᾶλλον πρόσφατοι καταστροφαὶ παρουσιάζουσιν ἀναρίθμητα θύματα. Ἐκλέξωμεν τυχαίως μεταξὺ τῶν τρομερῶν δραμάτων τῶν ἀνθρακωρυχείων.

Τῇ 11ῃ Ἀπριλίου 1877 ἔγεινεν εἴς τι φρέαρ τῆς κομητείας τοῦ *Γλαμοργάν*, ἑνὸς τῶν πλουσιωτέρων σιδηροφόρων καὶ ἀνθρακοφόρων διαμερισμάτων τῆς *Οὐαλλίας*, μία τῶν καταστροφῶν ἐκείνων, αἵτινες συχνότατα συμβαίνουσιν ἐν τοῖς μεταλλείοις. Οἱ ἐργάται ἡτοιμάζοντο ν' ἀνέλθωσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ὅτε ἠκούσθη φοβερὸς κρότος. Συνεπείᾳ ἐνσταλάξεων τὰ ὕδατα τοῦ πλησίον ῥέοντος ποταμοῦ *Ῥόνδου* εἰσέρρευσαν εἰς τὰς σήραγγας τοῦ ἀνθρακωρυχείου καὶ ἐπλήρωσαν αὐτὰς μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Οἱ μεταλλευταὶ ἔδραμσν ἐν σπουδῇ εἰς τὰς κοφίνους, ἀλλὰ μετρήσαντες ἑαυτούς, εἶδον ὅτι 14 ἐξ αὐτῶν ἔλειπον. Ἄνεμος σφοδρὸς ἐξήρχετο τοῦ ἀνθρακωρυχείου, τὰ δὲ ὑπόγεια φοβερῶς ἀντήχουν. Οὐδεμία ὑπῆρχε κατα τὸ φαινόμενον ἐλπὶς νὰ σωθῶσιν οἱ 14 δυστυχεῖς, οὓς τὰ ὕδατα βεβαίως εἶχον πνίξῃ εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς. Ἐν τούτοις ἐργάται τινὲς ἠθέλησαν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ σώσωσι τὰ πτώματα, καθῆκον ἱερόν, τὸ ὁποῖον οἱ μεταλλευταὶ οὐδέποτε παραμελοῦσι καὶ μετὰ κινδύνου ἔτι τῆς ζωῆς των.

Ἐν ᾧ ἐσκέπτοντο περὶ τῶν ληπτέων μέτρων ὅπως εἰσδύσωσιν εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, ἤκουσαν κτυπήματα ἀλλεπάλ-

ληλα, καὶ ταχέως ἀνεγνώρισαν, ὅτι τινὲς τῶν μεταλλευτῶν ἦσαν κεκλεισμένοι ὑποκάτω στρώματος ἄνθρακος δέκα περίπου μέτρων πάχους. Ἵνα καθησυχάσωσι τοὺς ἀτυχεῖς συντρόφους των, οἱ σῶσται ἀποκρίνονται πρῶτον αὐτοῖς κτυποῦντες σφοδρῶς τὸ ἔδαφος, ἔπειτα ἐπιχειροῦσι νὰ ὀρύξωσι σήραγγα προσκλινῆ, ὅπως παράσχωσιν εἰς αὐτοὺς ἀέρα καὶ φῶς. Μετὰ εἰκοσιτετράωρον ἐργασίαν μικρὸν μόνον ὑπολείπεται στρῶμα ἄνθρακος. Μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων ὁ *Οὐίλλιαμ Μόργαν* διακρίνεται, σκάπτει δὲ τοσοῦτον θαρραλεώτερον, καθόσον προχωροῦσι πρὸς τὸ τέρμα. Διὰ τελευταίου κτυπήματος καταρρίπτει τὸ διάφραγμα τοῦ γαιάνθρακος, ὅπερ ἐχώριζεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κεκλεισμένων συντρόφων του. ἀλλ' αἰφνιδία ἔκρηξις ῥίπτει χαμαὶ νεκρὸν τὸν γενναῖον ἐργάτην καθ' ἣν στιγμὴν ἔσωζε τοὺς ἄλλους. Ἐντὸς μικροῦ ἄλλα κτυπήματα ἀκούονται, ἄλλοι μεταλλευταὶ εἶναι κεκλεισμένοι εἰς μέρος τοῦ ἀνθρακωρυχείου ἀπώτερον.

Ἵνα σώσωσι καὶ τούτους ἀνάγκη νὰ σκάψωσιν ἐκ νέου. Ὁ θάνατος τοῦ Οὐίλλιαμ Μόργαν δὲν ἀναχαιτίζει τοὺς ἄλλους, ἐργάζονται δὲ ἀδιακόπως. Αἱ ἡμέραι παρέρχονται, ἡ δὲ ἐργασία προχωρεῖ βραδέως. Δύο ὧρες, ὁ Ἰσαὰκ *Πρόϊτ*, καὶ ὁ Ἄππιος *Ντὸτ* ἐξακολουθοῦσιν ἐργαζόμενοι μετὰ μεγίστης καρτερίας, μετὰ 9 δὲ ἡμερῶν ἐργασίαν ἀνοίγουσιν ἐν τῷ βράχῳ ὀπήν, διὰ τῆς ὁποίας κατορθοῦσι νὰ σώσωσιν ἐν μέσῳ φοβεροῦ σίφωνος ὕδατος πέντε μεταλλευτάς, ζῶντας ἔτι.

Οἱ πέντε οὗτοι ἄνδρες, σωθέντες ἀπὸ τοῦ θανάτου διὰ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν δύο συνεργατῶν των, εἶχον ζήσῃ 9 ἡμέρας ἐν τῷ ὕδατι βεβυθισμένοι ἐν αὐτῷ μέχρι ὀσφύος, ἀναπνέοντες ἀέρα πεπιεσμένον καὶ οὐδεμίαν ἔχοντες τροφήν. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ παιδίον· καίτοι ἦσαν ἐξησθενημένοι, δὲν

ἔπαυσαν κρατοῦντες αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, ἵνα μὴ πνιγῇ ἐν τῷ ἀδειαλείπτως ὑψουμένῳ ὕδατι.

Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, θέλουσα νὰ τιμήσῃ τὴν γενναιότητα τοῦ Ἰσσὰκ Πράϊτ καὶ τοῦ Ἀππίου Ντότ, ἀπένειμεν εἰς τοὺς δύο τούτου ἐργάτας τιμητικὸν μετάλλιον.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον παράδειγμα.

Τῇ 17ῃ Ἀπριλίου 1879 περὶ τὴν 7 $\frac{1}{2}$ ὥραν τῆς πρωΐας ἔκρηξις ***ἀτμίδος*** συνέβη εἴς τι φρέαρ ἐν Βελγίῳ.

Τοῦ φρέατος τούτου χρησιμεύοντος πρὸς ἐκμετάλευσιν ***ἀτμιδούχων*** στρωμάτων, πᾶσαι αἱ συνήθεις προφυλάξεις εἶχον ληφθῇ. Τὴν πρωΐαν ὑπὲρ τοὺς 200 ἐργάται εἶχον καταβῇ. Περὶ τὴν 7$\frac{1}{2}$ παρετηρήθη ὅτι τὸ φρέαρ τῆς ἐξαγωγῆς ἀνθράκων ἀνέδιδεν ἀέρα ὀσμῆς δυςώδους· πάραυτα ἐστάλη πρὸς τὸν μηχανικὸν τοῦ φρέατος ἄνθρωπος, ὅπως τῷ ἀναγγείλῃ τὸ ἀσύνηθες τοῦτο γεγονός, καθότι τὸ φρέαρ ἔπρεπε νὰ ***καταπίῃ***, δηλαδὴ νὰ χρησιμεύῃ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος.

Πρὶν λάβωσι καιρὸν νὰ ἐξακριβώσωσι τὸ πρᾶγμα, τὸ δωμάτιον τοῦ καθαρισμοῦ καὶ τὸ τοῦ μηχανικοῦ ἐπληρώθησαν ἀτμίδος, τὸ μῖγμα ἔγεινεν ἐκρήξιμον καὶ ἀνεφλέχθη εἰς τὴν θερμάστραν τοῦ μηχανικοῦ, προξενῆσαν ἐκπυρσοκρότησιν σφοδράν. Ὁ μηχανικὸς ἐφονεύθη, 8 ἄνδρες ἐκάησαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ὡς καὶ δύο γυναῖκες ἐκ τῶν τοὺς λύχνους ἐπιμελουμένων.

Ἅμα δὲ μεγάλη φλὸξ ἀνέθορε διὰ τοῦ φρέατος μέχρι τοῦ ξυλώματος, τὸ ὁποῖον ἀνεφλέχθη, ὁ δὲ μέγιστος οὗτος λαμπτὴρ ἔχων 3,60 μέτρων διάμετρον, ἐξηκολούθησε καίων ἐπὶ 2 ὥρας χωρὶς νὰ διαδοθῇ τὸ πῦρ εἰς τὰς σήραγγας, ὅπου οὐδεμία εἶχε συμβῇ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔκρηξις. Περὶ τὴν 9 $\frac{1}{2}$ τὸ πῦρ κατεσβέσθη καὶ ἠκούσθη ὑπόγειος ἐκπυρσοκρότησις ἐπαναληφθεῖσα κατὰ διαλείμματα $\frac{1}{4}$ μέχρι τῆς 11 $\frac{1}{2}$, ὅτε συνέβη ἡ τελευταία καὶ σφοδροτέρα πασῶν.

Τι δὲ εἶχε συμβῇ εἰς τὰ μέρη, ὅπου εἰργάζοντο; Ἦσαν ἀπρόσιτα, ἡ καιομένη ξυλεία κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ φρέατος τοῦ ἀερισμοῦ, οὗ ὁ ἀνεμιστὴρ εἶχε παύσῃ κινούμενος, καὶ ἐπὶ τοῦ φρέατος τῆς ἐξαγωγῆς. Πᾶσα κατεβλήθη προσπάθεια εἰς τὸ φρέαρ τοῦ ἀερισμοῦ, ὅπου ἦσαν αἱ κλίμακες, ἵνα σώσωσι τὸ προσωπικόν, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰς 3 $\frac{1}{2}$ ἔγεινε προσιτόν· 87 ἐργάται ἐσώθησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι νομίσαντες ὅτι τὸ ῥεῦμα τοῦ ἀέρος εἶχεν ἀνατραπῇ, καὶ φοβηθέντες μὴ τεθῇ πάλιν εἰς κίνησιν ὁ ἀνεμιστήρ, ὅπερ ἤθελεν ἐπαναφέρῃ ὅλα τὰ δηλητηριώδη ἀέρια εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, κατέβησαν εἰς τὰ κατώτερα στρώματα καὶ πιθανῶς ἀπέθανον ὅλοι ἕνεκα τῶν γενομένων ἀλλεπαλλήλων ἐκρήξεων. Τῇ 4ῃ Μαΐου ἐπίσημος τελετὴ ἐγένετο ἐν τῷ τόπῳ τοῦ δυστυχήματος, καθ' ἣν ἐδοθη εἰς 11 ἄνδρας τὸ παράσημον τοῦ *Λεοπόλδου* πρὸς ἀμοιβὴν τῆς αὐταπαρνήσεως αὐτῶν.

Πανταχοῦ εὑρίσκομεν τοιούτους μάρτυρας τοῦ καθήκοντος. Ἡ κατασκευὴ των ***χημικῶν*** προϊόντων, πολλακις ἐπικινδύνων, καὶ ἡ ἔκρηξις τῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν δεκατίζουσιν ἐπίσης τοὺς ἁπλοῦς τούτους τῆς Ἐπιστήμης ἐργάτας.

Ὅθεν καθῆκον ἔχομεν νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην ἐκείνων, οἵτινες, καίτοι ταπεινοί, πίπτουσιν ὑπερηφάνως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς.

Καὶ δὲν συγκαταριθμοῦνται μὲν μετὰ τῶν ἐπὶ μεγαλοφυΐᾳ διακριθέντων ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐξισοῦνται πολλάκις πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς φιλοπονίας αὐτῶν καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως.

28. Οἱ μάρτυρες τῆς Ἐπιστήμης.

Ὅταν τὸ φῶς τῆς γνώσεως τοὺς πάντας θὰ φωτίσῃ,
καὶ ἀδελφότης τοὺς λαοὺς συσφίγξῃ ἐν σοφίᾳ,
ὅταν εἰςδύσ' ἡ πρόοδος παντοῦ, καὶ οὐδεμία
ψυχὴ ἀνεξερεύνητος ὑπάρξῃ ἐν τῇ φύσει,

—

ὦ! τότε κ' οἱ ἐρατεινοὶ θεοὶ τῶν Ὀλυμπίων,
οἱ ἀναζῶντες σήμερον λαμπρῶς εἰς τοὺς ἀστέρας,
θὰ ἐξωσθῶσι τῶν χρυσῶν αὐτῶν καταφυγίων
καὶ τέλεον θ' ἀπαρνηθῇ ὁ κόσμος τὰς χιμαίρας.

—

Κ' εἰς οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀξίους καὶ τῆς φήμης
θ' ἀναβιβάσ' ἡ ποίησις καὶ θὰ καταστερίσῃ
ἐκείνους, ὅσοι πρὸς θεοὺς καὶ ἡμιθέους ἴσοι,
ἐπάλαισαν καὶ ἤθλησαν ὑπὲρ τῆς Ἐπιστήμης.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Α' ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

1. Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Λουκ. ε', 1—11).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑστὼς ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην. Οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυνον τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· «Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν». Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· «Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον». Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθεῖν καὶ συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, «Ἔξελθε

ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε». Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον. Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· «Μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσει ζωγρῶν». Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

---

2. Διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ.

(Λουκ. Γ', 31—37)

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν».

---

3. Ὁ Ἰησοῦς ἀνιστᾷ τὸν νεανίσκον τῆς Ναΐν.

(Λουκ. Ζ', 11—17).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἦν χήρα. Καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος εὐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· «Μὴ κλαῖε». Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν) καὶ εἶπε· «Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι». Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι «Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.»

---

4. Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως.

(Λουκ. η', 5—15)

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· «Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι, ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα». Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· «Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;» Ὁ δὲ εἶπεν· «Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες, μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες, μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή. Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούον-

τες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μή, πιστεύσαντες, σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἵ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον. Καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἵ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν, οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ». Ταῦτα λέγων ἐφώνει· «Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω».

---

5. Παραβολὴ πλουσίου καὶ Λαζάρου.

(Λουκ. ΙΣ' 19–31)

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν, ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων, τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ Ἅιδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν

μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ. Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς Προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν Προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται».

---

6. Τίς ἐστιν ὁ πλησίον.

(Λουκ. Ι, 25–37).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· «Διδάσκαλε, τί ποιήσας, ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω»; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις»; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Εἶπε δὲ αὐτῷ· «Ὀρθῶς ἀπεκρίθης. Τοῦτο ποίει καὶ ζήσει». Ὁ δέ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Καὶ τίς ἐστί

μου πλησίον; » Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· « Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν· ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. Ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια, ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγώ, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; » Ὁ δὲ εἶπεν· « Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ ». Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· « Πορεύου καὶ σὺ καὶ ποίει ὁμοίως ».

7. Ὁ ἄφρων πλούσιος.

(Λουκ. ιβ', 16—21).

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· « Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί ποιήσω· ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· « Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω ».

8. Ἡ ἴασις τοῦ τυφλοῦ.

(Λουκ. ιη', 35—43).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐγένετο ἐν τῷ ἐγγίζειν τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο· « Τί εἴη τοῦτο; » Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται· καὶ ἐβόησε, λέγων· « Ἰησοῦ, υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με ». Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· « Υἱὲ Δαβίδ, ἐλέησόν με ». Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· « Τί σοι θέλεις ποιήσω; » Ὁ δὲ εἶπε· « Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω ». Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· « Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε ». Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

9. Ὁ Τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος.

(Λουκ. ιη' 10—14).

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· « Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος Τελώνης· ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτόν, ταῦτα προσηύχετο· « Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες,

ἄδικοι, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ Σαββάτου καὶ ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι». Καὶ ὁ Τελώνης μακρόθεν ἑστώς, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων· «Ὁ Θεός, ἱλασθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ». Λέγω ὑμῖν· «Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται».

---

10. Ἡ παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου.

(Λουκ. ιε', 11—32).

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· «Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μου τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι; Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῷ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ. Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν· θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· «Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν». Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· «Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη».

---

11. Ἡ Δευτέρα Παρουσία[1].

(Ματθ. ιε', 31—46).

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων· καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ

1. Ἡ περικοπὴ αὕτη ἀναγινώσκεται τῇ Κυριακῇ τῆς Ἀπόκρεω.

οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοί, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον».

12. Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου.

(Ματθ. ϛ', 14—21).

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί. Ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νῖψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γὰρ ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν».

13. Α΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν.

(Ἰωάνν. α΄, 44—52)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· «Ἀκολούθει μοι». Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· «Ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ Νόμῳ καὶ οἱ Προφῆται, εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ». Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· «Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι;» Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· «Ἔρχου καὶ ἴδε».

Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· «Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι». Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· «Πόθεν με γινώσκεις;» Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε». Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· «Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ». Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ὅτι εἶπόν σοι· εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει». Καὶ λέγει αὐτῷ· «Ἀμήν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου».

---

14. Β΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν.

(Μάρκ. β΄, 1—13).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναούμ, καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν καὶ καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον· καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην, ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· «Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου».

Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· «Τί οὗτος λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰμὴ εἷς ὁ Θεός;» Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτω διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· «Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίας ὑμῶν! τί ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ ἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας (λέγει τῷ παραλυτικῷ): Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου». Καὶ ἠγέρθη εὐθέως καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας «ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν».

---

15. Γ΄ Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν[1].

(Μάρκ. η΄, 34—38).

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ

1. Ἡ αὐτὴ περικοπὴ ἀναγινώσκεται καὶ κατὰ τὴν Κυριακὴν τὴν μετὰ τὴν Ὕψωσιν τοῦ Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου).

καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με, καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν Ἀγγέλων τῶν ἁγίων». Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει».

---

16. Δ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν.

(Μαρκ. θ', 17—32)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· «Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν». Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· «Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με». Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· «Πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;» Ὁ δὲ εἶπε· «Παιδιόθεν, καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα,

ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς». Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τό, «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· «Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ». Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· «Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν». Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, «Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;» Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· «Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ». Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, «Ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθείς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται».

---

17. Ε' Κυριακῆς τῶν νηστειῶν.

(Μάρκ. ι', 32—45)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· «Ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐμ-

παίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται».

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· «Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα, ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν». Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· «Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;» Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· «Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου».

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· «Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι;» Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· «Δυνάμεθα». Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· «Τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται» Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτούς, λέγει αὐτοῖς· «Οἴδατε, ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δ' ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

---

18. Κυριακῆς τῶν Βαΐων.

(Ἰωάνν. ιβ', 1—19).

Πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ

νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· «Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;» Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· «Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε».

Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν· ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον ἐκ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολύς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἔκραζον· «Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ» Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον· «Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου». Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμ-

μένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

---

19. Κυριακῆς τοῦ Πάσχα.

(Ἰωάνν. α', 1—18)

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων· «Οὗτος

ἦν, ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

---

20. Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.

(Ἰωάνν. κ', 19—31).

Οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν Σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· «Εἰρήνη ὑμῖν». Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· «Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς». Καὶ τοῦτο εἰπών, ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· Ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται».

Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· «Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον». Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· «Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω». Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· «Εἰρήνη ὑμῖν».

Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· «Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός». Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου». Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· «Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες». Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

---

21. Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων.

(Μάρκ. ιε', 43 ΙΖ', 1—8)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ κατέθηκεν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Καὶ διαγενομένου τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς Σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· «Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;» καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· «Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν». Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

---

22. Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς.

(Ἰωάν. ζ', 37—53 η', 12—13)

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· «Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος». Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· «Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Προφήτης». Ἄλλοι ἔλεγον· «Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός». Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· «Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ Γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;» Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς

δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· «Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;» Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· «Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος». Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· «Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι». Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· «Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ;» Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· «Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι Προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται».

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε λέγων· «Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

23. Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων.

(Ματθ. ι', 32—34 37—39. ιθ' 27—30)

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· «Πᾶς, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ ἔστι μου ἄξιος».

Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· «Ἰδοὺ ἡμεῖς

ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;» Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές με ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι».

24. Κυριακῆς τῶν Πατέρων Ζ' Συνόδου.

(Ματθ. ε' 14—20)

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· «Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. Οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς Προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἕν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Β' ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ

1. Κυριακῆς τοῦ Πάσχα.

(Πράξ. α' 1—9).

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον[1] ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς Ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη. Οἷς παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός, ἣν ἠκούσατέ μου. Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ;» «Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὓς ὁ Πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου γῆς».

Σημ. Ἡ περικοπὴ αὕτη ἀναγινώσκεται καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς θείας *Ἀναλήψεως* μετὰ τῆς ἑξῆς προσθήκης (Αὐτόθι, 9—13):

Καὶ ταῦτα εἰπών, βλεπόντων αὐτὸν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ

1. Ὁ συγγραφεὺς τῶν *Πράξεων τῶν Ἀποστόλων* Εὐαγγελιστὴς *Λουκᾶς* ἐννοεῖ διὰ τῆς φράσεως ταύτης τὸ *Εὐαγγέλιόν* του, ὅπερ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν αὐτὸν *Θεόφιλον*.

ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον· «Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται πάλιν, ὃν τρόπον ἐθεασάμεθα αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν». Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλήμ, Σαββάτου ἔχον ὁδόν.

2. Δευτέρας τῆς Διακαινησίμου.

(Πράξ. α', 12—26).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὑπέστρεψαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἰερουσαλήμ, Σαββάτου ἔχον ὁδόν· Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν). «Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβίδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν· ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακο-

νίας ταύτης. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας, ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων». Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσῆν, τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ προσευξάμενοι εἶπον· «Σύ, Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, ὃν ἐξελέξω λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τόπον τὸν ἴδιον». Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα Ἀποστόλων.

---

3. Τρίτης τῆς Διακαινησίμου.

(Πράξ. β', 14—22)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σταθεὶς Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· «Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς, ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτό ἐστι εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ. *Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις* (λέγει ὁ Θεός), *ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται καὶ αἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. Καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ*

σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται».

---

4. Παρασκευῆς τῆς Διακαινησίμου.

(Πράξ. γ', 1—9)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, τὴν λεγομένην Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· «Βλέψον εἰς ἡμᾶς». Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. Εἶπε δὲ Πέτρος· «Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειραι καὶ περιπάτει». Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά· καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει· καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

---

5. Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.

(Πράξ. ε', 12—21)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις διὰ τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά.

(Καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο, πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν)· ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε· «Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης».

---

6. Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων.

(Πραξ. Γ', 1—8)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· «Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν». Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολὺς δὲ ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

---

7. Δευτέρας τῆς Γ' ἑβδομάδος τοῦ Πάσχα[1].

(Πραξ. Γ', 8—15. ζ' 1—6. 47—60)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Στέφανος πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δέ τινες ἐκ τῆς Συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι, ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας, λέγοντας ὅτι «Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν». Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον. Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· «Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος,

---

1. Ἡ ἀνωτέρω περικοπὴ ἀναγινώσκεται καὶ τῇ 27 Δεκεμβρίου, μνήμη τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου.

οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη, ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς». Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον Ἀγγέλου. Εἶπε δὲ ὁ Ἀρχιερεύς· «Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει;» Ὁ δὲ ἔφη· «Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαρράν. Κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός. Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ' οὐχ ὁ Ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ Προφήτης λέγει· *Ὁ οὐρανός μου θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν Προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε· οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς Ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε*» Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο τὰς καρδίας αὐτῶν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν· «Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ Ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ». Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου». Θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· «Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην». Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

---

8. Πέμπτης τῆς Γ' ἑβδομάδος τοῦ Πάσχα.

(Πραξ. η', 26—40).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ἄγγελος Κυρίου ἐλάλησε πρὸς τὸν Φίλιππον, λέγων· «Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος». Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς Γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ, ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν. Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· «Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ». Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν καὶ εἶπεν· «Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;» Ὁ εἶπε· «Πῶς γὰρ ἄν δυναίμην, ἐάν μή τις ὁδηγήσῃ με;» Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς Γραφῆς, ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· «*Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ*

ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἤρθη, τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ».

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε· «Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ Προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ ἑτέρου τινός;» Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· «Ἰδοὺ ὕδωρ τί κωλύει με βαπτισθῆναι;» Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· «Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν». Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· «Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν». Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον καὶ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

---

9. Παρασκευῆς τῆς Γ′ ἑβδομάδος τοῦ Πάσχα.

(Πράξ. η′, 40. θ′, 1—19).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Φίλιππος εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν. Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ Ἀρχιερεῖ, ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἰερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;». Εἶπε δέ· «Τίς εἶ, Κύριε;». Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· «Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρον λακτίζειν». Τρέμων τε καὶ θαμβῶν, εἶπε· «Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;» Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· «Ἀνάστηθι, καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν». Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱστήκεισαν ἐννεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτόν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ, ὀνόματι Ἀνανίας καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Κύριος ἐν ὁράματι· «Ἀνανία». Ὁ δὲ εἶπεν· «Ἰδοὺ ἐγῶ, Κύριε». Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα, ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα ὅπως ἀναβλέψῃ». Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας· «Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς Ἁγίοις σου ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά Σου». Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· «Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ. Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐ-

τὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν». Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· «Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς Πνεύματος Ἁγίου». Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη· καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν

---

10. Σαββάτου τῆς Γ' ἑβδομάδος.

(Πράξ. θ', 19—32)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐγένετο ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· «Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἰερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς;» Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχεε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἰερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν. Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοί, κατήγαγον εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. Αἱ μὲν οὖν Ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

---

11. Τετάρτης Κυριακῆς (τοῦ Παραλύτου).

(Πράξ. θ', (32—43).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐγένετο Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς Ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν. Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα, Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· «Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρῶσον σεαυτῷ». Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σάρρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτήν, ἔθηκαν ἐν τῷ ὑπερῴῳ. Ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν

αὐτῇ. ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντας μὴ ἀποκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον· καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· «Ταβιθά, ἀνάστηθι». Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισεν. Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς Ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

---

12. Τετάρτης τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.

(Πράξ. ιδ', 6—18).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, κατέφυγον οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστραις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει. Οὗτος ἤκουσε τοῦ Παύλου λαλοῦντος ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· «Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός»

Καὶ ἥλλετο καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λυκαονιστὶ λέγοντες· «Οἱ θεοί, ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις, κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς». Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν Δία· τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες καὶ λέγοντες· « Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν». Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

---

13. Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος.

(Πράξ. ια', 19 κ. ἑξ.)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, διασπαρέντες οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰμὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἕλληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν Ἀν-

τιοχείας. Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὑρὼν αὐτόν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.

Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις, κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων Προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύματος λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς, ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

---

14. Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πατέρων.

(Πράξ. κ', 16 κ. ἑξ.)

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἔκρινεν ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· «Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ

Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ, καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε: «Μακάριόν ἐστι δι-, δόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν». Καὶ ταῦτα εἰπὼν θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

---

15. Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς.

(Πράξ. β', 1 καὶ ἑξ.)

Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥςπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον, οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ

ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· «Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ».

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΑΡΧΑΙΑ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

1. Ἵππος καὶ ἱπποκόμος.

Κριθὴν τὴν τοῦ ἵππου ἱπποκόμος κλέπτων καὶ πωλῶν τὸν ἵππον ἔτριβε καὶ ἐκτένιζε πάσας ἡμέρας. Ἔφη δὲ ὁ ἵππος· «Εἰ θέλεις καλὸν εἶναί με, τὴν κριθὴν τὴν τρέφουσαν μὴ πώλει».

2. Δρυοτόμοι καὶ δρῦς.

Δρυοτόμοι δρῦν ἔσχιζον ἐξ αὐτῆς σφῆνας ποιοῦντες. Ἡ δὲ ἔφη· «Οὐ τοσοῦτον τὸν κόψαντά με πέλεκυν μέμφομαι, ὅσον τοὺς ἐξ ἐμοῦ φυέντας σφῆνας».

3. Ἔριφος καὶ λύκος.

Ἔριφος ἐπί τινος δώματος ἑστώς, ἐπειδὴ λύκον παριόντα εἶδεν, ἐλοιδόρει καὶ ἔσκωπτεν. Ὁ δὲ λύκος ἔφη· «Ὦ οὗτος, οὐ σὺ μὲ λοιδορεῖς ἀλλ' ὁ τόπος».

4. Βόες καὶ ἄξων.

Βόες ἄμαξαν εἵλκον· τοῦ δ' ἄξονος τρίζοντος, ἐπιστραφέντες ἔφασαν οὕτω πρὸς αὐτόν· «Ὦ οὗτος, ἡμῶν τὸ ὅλον βάρος φερόντων, σὺ τί κέκραγας;»

5. Γεωργὸς καὶ ὄφις.

Γεωργὸς χειμῶνος ὥρᾳ ὄφιν εὑρὼν ὑπὸ κρύους πεπηγότα, τοῦτον ἐλεήσας καὶ λαβὼν ὑπὸ κόλπον ἔθετο. Θερμανθεὶς δ' ἐκεῖνος καὶ ἀναλαβὼν τὴν ἰδίαν φύσιν, ἔπληξε τὸν εὐεργέτην.

6. Λύκος καὶ ἀμνός.

Λύκος ἀμνὸν ἐδίωκεν· ὁ δὲ εἰς ναὸν κατέφυγεν. Προσκαλουμένου δὲ αὐτὸν τοῦ λύκου καὶ λέγοντος ὅτι θύσει ὁ ἱερεύς, ἐὰν καταλάβῃ, τῷ θεῷ, ἐκεῖνος ἔφη· «Ἀλλ' αἱρετώτερόν μοί ἐστι θεοῦ θυσίαν γενέσθαι ἢ ὑπὸ σοῦ διαφθαρῆναι».

7. Λύχνος.

Μεθύων λύχνος ἐλαίῳ καὶ φαίνων ἐκαυχᾶτο ὡς ὑπὲρ ἥλιον λάμπει. Ἀνέμου δὲ πνεύσαντος, εὐθὺς ἐσβέσθη. Τὸ δεύτερον δ' ἅπτων τις εἶπεν αὐτῷ· «Φαῖνε, λύχνε, καὶ σίγα· τῶν ἀστέρων τὸ φέγγος οὔποτ' ἐκλείπει».

8. Γυνὴ καὶ ὄρνις.

Γυνή τις χήρα ὄρνιν εἶχε καθ' ἡμέραν ᾠὸν αὐτῇ τίκτουσαν. Νομίσασα δέ, ὡς, ἐὰν πλείους τῇ ὄρνιθι κριθὰς παραβάλῃ, δὶς τέξεται τῆς ἡμέρας, τοῦτο πεποίηκεν. Ἡ δ' ὄρνις πιμελὴς γενομένη, οὐδ' ἅπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο.

9. Ποιμὴν καὶ κύων.

Μάνδρας εἴσω πρόβατα ποιμὴν εἰσάγων λύκον ἐμελλε συγκλῄσαι εἰ μὴ κύων ἰδὼν τοῦτον εἶπε πρὸς τὸν ποιμένα· «Πῶς τὰ πρόβατα σῶσαι θέλων τόνδε τὸν λύκον συνεισάγεις τῇ ποίμνῃ;»

10. Πῆραι δύο.

Ἀνθρώπων ἕκαστος δύο πήρας φέρει, τὴν μὲν ἔμπροσθεν, τὴν δὲ ὄπισθεν, γέμει δὲ κακῶν ἑκατέρα· ἀλλ' ἡ μὲν ἔμπροσθεν ἀλλοτρίων, ἡ δὲ ὄπισθεν τῶν αὐτοῦ τοῦ φέροντος. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν ἑαυτῶν κακὰ οὐχ ὁρῶσι, τὰ δὲ ἀλλότρια πάνυ ἀκριβῶς θεῶνται.

11. Κόραξ νοσῶν.

Κόραξ νοσῶν ἔφη τῇ μητρὶ κλαιούσῃ· «Μὴ θρήνει, μῆτερ, ἀλλ' εὔχου τοῖς θεοῖς νόσου με ἀπαλλάξαι». Ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη· «Καί τίς σε, τέκνον, τῶν θεῶν ἐλεήσει; τίνος γὰρ ὑπὸ σοῦ βωμὸς οὐκ ἐσυλήθη»;

12. Ὄνος καὶ λεοντῆ.

Ὄνος δορὰν λέοντος ἐπενδυθεὶς λέων ἐνομίζετο πᾶσι. Καὶ φυγὴ μὲν ἦν ἀνθρώπων, φυγὴ δὲ ποιμνίων. Ὡς δὲ ἀνέμου πνεύσαντος, ἡ δορὰ περιῃρέθη καὶ γυμνὸς ὁ ὄνος ἦν, τότε πάντες ἐπιδραμόντες ξύλοις καὶ ῥοπάλοις αὐτὸν ἔπαιον.

13. Κοιλία καὶ πόδες.

Κοιλία καὶ πόδες περὶ δυνάμεως ἤριζον. Παρ' ἕκαστα δὲ τῶν ποδῶν λεγόντων ὅτι προέχουσι τῇ ἰσχύϊ τοσοῦτον, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν γαστέρα βαστάζειν, ἐκείνη ἀπεκρίνατο· «Ὦ οὗτοι, ἐὰν μὴ ἐγὼ τροφὴν προσλάβωμαι, οὐδ' ὑμεῖς βαστάζειν δυνήσεσθε».

14. Αἴξ καὶ αἰπόλος.

Αἶγα ἀποστᾶσαν ἀγέλης ἐπανάγειν αἰπόλος ἐπειρᾶτο πρὸς τὰς λοιπάς. Ὡς δὲ φωναῖς καὶ συριγμοῖς χρώμενος οὐδὲν μᾶλλον ἤνυε, λίθον ἀφεὶς καὶ τοῦ κέρως τυχών, ἐδεῖτο τῷ δεσπότῃ μὴ κατειπεῖν. Ἡ δέ, «Ἀνούστατε», εἶπεν, «αἰπόλων, τὸ κέρας κεκράξεται, κἂν ἐγὼ σιωπήσω».

15. Ἀλώπηξ καὶ λέων.

Ἀλώπηξ θεασαμένη ἐγκάθειρκτον λέοντα καὶ τούτου στᾶσα ἐγγύς, δεινῶς αὐτὸν ὕβριζεν. Ὁ δὲ λέων ἔφη πρὸς αὐτήν· «Οὐ σύ με ὑβρίζεις, ἀλλ' ἡ προσπεσοῦσά μοι ἀτυχία».

16. Ἄρκτος καὶ ἀλώπηξ.

Ἄρκτος τίς ποτε μεγάλως ἐκαυχᾶτο ὡς φιλανθρωπότατον πάντων ἐστὶ τῶν ζῴων· φασὶ γὰρ ἄρκτον νεκρὸν μηδὲν βιβρώσκειν. Ἡ δὲ ἀλώπηξ ἀκούσασα τοῦτο ἐμειδίασε καὶ πρὸς σὐτὴν ἀντέφη· «Εἴθε τοὺς νεκροὺς ἤσθιες καὶ μὴ τοὺς ζῶντας».

17. Ὄνος ἅλας βαστάζων.

Ὄνος ἅλας βαστάζων ποταμὸν διῄει· ὀλισθὼν δέ, ὡς κατέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ, ἐκτακέντων τῶν ἁλῶν κουφότερος ἐξανέστη· εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ, ἐπειδὴ ὕστερόν ποτε σπόγγους ἐμπεφορτισμένος ποταμὸν διέβαινεν, ᾠήθη, ἐὰν πάλιν πέσῃ, ἐλαφρότερος ἐξανασταθήσεσθαι· καὶ δὴ ἑκὼν ὤλισθεν. Συνέβη δ' αὐτῷ, τῶν σπόγγων ἀνασπασάντων τὸ ὕδωρ, μὴ δυναμένῳ ἐξανίστασθαι, ἐνταῦθα ἀποπνιγῆναι.

18. Ἄνθρωπος καὶ λέων.

Εἰς ἔριν ἀλλήλοις ἀνήρ τε καὶ λέων προῆλθον καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ τὸ τῶν ἀνθρώπων κρεῖττον ἀπέφαινε γένος, ὁ δὲ τοῖς λέουσιν ἐδίδου τὸ πλέον. Ἀμιλλωμένων δὲ περὶ τοῦ κρείττονος, πίστιν ὁ ἀνὴρ ἐξ εἰκόνος ἐλάμβανεν, ἐν ᾗ λέων ἐγέγλυπτο ἐξ ἀνδρὸς ἁλισκόμενος. Καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὁ λέων· «Εἰ καὶ παρ' ἡμῖν ἦσαν οἱ γλύφοντες, πλείους ἂν εἶδες ἐαλωκότας ἐκ λεόντων ἀνθρώπους ἢ παρ' ἀνθρώπων λέοντας».

19. Βοηλάτης καὶ Ἡρακλῆς.

Βοηλάτης ἐκ κώμης ἄμαξαν ἄγων, καὶ ταύτης ἐμπεσούσης εἰς φάραγγα κοιλώδη, δέον βοηθεῖν, ἀργὸς ἵστατο τῷ Ἡρακλεῖ προσευχόμενος· ἐκεῖνον γὰρ ἐκ πάντων ἀσπαζόμενος ἐτίμα. Ὁ δὲ θεὸς ἐπιστὰς εἶπε· «Τῶν τροχῶν ἅπτου καὶ τοὺς βόας νύττε καὶ τότε τῷ θεῷ εὔχου, ὅταν καὐτός τι ποιῇς· μὴ μέντοι μάτην εὔχου».

20. Γέρων καὶ Θάνατος.

Γέρων ποτὲ ξύλα κόψας καὶ ταῦτα φέρων πολλὴν ὁδὸν ἐβάδιζε. Διὰ δὲ τὸν κόπον ἀποθέμενος τὸ φορτίον τὸν Θάνατον ἐπεκαλεῖτο. Τοῦ δὲ Θανάτου φανέντος καὶ πυθομένου δι' ἣν αἰτίαν αὐτὸν παρακαλεῖ, δειλιάσας ὁ γέρων ἔφη· «Ἵνα τὸ φορτίον ἄρῃς».

21. Βουκόλος.

Βουκόλος βόσκων ἀγέλην ταύρων ἀπώλεσε μόσχον· περιελθὼν δὲ καὶ μὴ εὑρών, ηὔξατο τῷ Διί, ἐὰν τὸν κλέπτην εὕρῃ, ἔριφον αὐτῷ θῦσαι. Ἐλθὼν δὲ εἴς τινα δρυμὸν καὶ θεασάμενος λέοντα κατεσθίοντα τὸν μό-

σχον, περίφοβος γενόμενος, ἐπάρας πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας εἶπε· «Δέσποτα Ζεῦ, πάλαι μέν σοι ηὐξάμην ἔριφον θῦσαι, ἐὰν τὸν κλέπτην εὕρω· νῦν δὲ ταῦρον θύσω, ἐὰν τὰς κλέπτου χεῖρας ἐκφύγω».

22. Λέων καὶ λαγώς.

Λέων ἐπιτυχὼν λαγῷ κοιμωμένῳ, τοῦτον ἔμελλε καταφαγεῖν· μεταξὺ δὲ θεασάμενος ἔλαφον παριοῦσαν, ἀφεὶς τὸν λαγὼν ἐκείνην ἐδίωκεν. Ὁ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψόφων ἐξαναστὰς ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπὶ πολὺ διώξας τὴν ἔλαφον, ἐπειδὴ καταλαβεῖν οὐκ ἠδυνήθη, ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸν λαγών· εὑρὼν δὲ καὶ τοῦτον πεφευγότα ἔφη· «Ἀλλ' ἔγωγε δίκαια πέπονθα, ὅτι, ἀφεὶς τὴν ἐν χερσὶ βοράν, ἐλπίδα μείζονα προέκρινα».

23. Κύνες καὶ ἀλώπηξ.

Λέοντος δορὰν κύνες εὑρόντες, διεσπάραττον ταύτην. Τούτους δ' ἀλώπηξ ἰδοῦσα ἔφη· «Εἰ οὗτος ὁ λέων τοῖς ζῶσι συνῆν, εἴδετε ἂν τοὺς αὐτοῦ ὄνυχας ἰσχυροτέρους τῶν ὑμετέρων ὀδόντων».

24. Κύων.

Λάθρα κύων ἔδακνε. Τούτῳ δὲ ὁ δεσπότης κώδωνα ἐκρέμασεν, ὥστε πρόδηλον εἶναι τοῖς πᾶσιν. Οὗτος δὲ τὸν κώδωνα σείων, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἠλαζονεύετο. Γραῦς δ' εἶπεν αὐτῷ· «Κύων, τί φαντάζει; οὐ δι' ἀρετὴν τοῦτον φορεῖς, ἀλλὰ δι' ἔλεγχον τῆς κεκρυμμένης σου κακίας».

25. Κύων καὶ λαγωός.

Κύων λαγωὸν διώξας ἐκράτησε· καὶ ποτὲ μὲν ἔδακνε, ποτὲ δὲ σαίνων προσέχαιρεν καὶ ἐφίλει. Καὶ ὁ λαγωὸς εἶπεν· «Εἰ μὲν φίλος εἶ, τί δάκνεις; εἰ δ' ἐχθρός, τί σαίνεις οὐράν;»

26. Λέοντες καὶ λαγωοί.

Δημηγορούντων τῶν δασυπόδων καὶ τὸ ἴσον ἀξιούντων πάντας ἔχειν, οἱ λέοντες ἔφασαν· «Οἱ λόγοι ὑμῶν ὦ δασύποδες, ὀνύχων τε καὶ ὀδόντων, οἷων ἡμεῖς ἐχόμεν, δέονται».

27. Πίθηκος καὶ κάμηλος.

Ἐν συνόδῳ τῶν ἀλόγων ζῴων πίθηκος ἀναστὰς ὠρχεῖτο. Σφόδρα δὲ αὐτοῦ εὐδοκιμοῦντος καὶ ὑπὸ πάντων ἐπισημαινομένου, κάμηλος φθονήσασα ἠβουλήθη τῶν αὐτῶν ἐφικέσθαι. Διόπερ ἐξαναστᾶσα ἐπειρᾶτο καὶ αὐτὴ ὀρχεῖσθαι· πολλὰ δὲ αὐτῆς ἄτοπα ποιησάσης, τὰ ζῷα ἀγανακτήσαντα, ῥοπάλοις αὐτὴν παίοντα ἐξήλασαν.

28. Ποταμοὶ καὶ θάλασσα.

Ποταμοὶ συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν θάλασσαν κατηγοροῦντο λέγοντες αὐτῇ· «Διὰ τί ἡμᾶς εἰσερχομένους ἐν τοῖς σοῖς ὕδασι καὶ ὑπάρχοντας ποτίμους καὶ γλυκεῖς ἀπεργάζει ἁλμυροὺς καὶ ἀπότους;» Ἡ δὲ θάλασσα ἰδοῦσα, ὅτι αὐτῆς κατημέμφονται, λέγει πρὸς αὐτούς· «Μὴ ἔρχεσθε καὶ μὴ γίνεσθε ἁλμυροί».

29. Πρόβατον κειρόμενον.

Πρόβατον ἀφυῶς κειρόμενον πρὸς τοὺς κείροντας ἔφη· «Εἰ μὲν ἔρια ζητεῖτε, ἀνωτέρω τέμνετε· εἰ δὲ κρέως ἐπιθυμεῖτε, ἅπαξ με καταθύσατε, τοῦ κατὰ μικρὸν βασανίζειν ἀπαλλάξαντες».

30. Σελήνη καὶ μήτηρ.

Σελήνη ποτὲ ἐδεῖτο τῆς ἑαυτῆς μητρός, ὅπως αὐτῇ χιτώνιον ὑφήνῃ σύμμετρον. Ἡ δ' εἶπε· «Καὶ πῶς σύμμετρον ὑφήνω; νῦν μὲν γὰρ ὁρῶ σε πανσέληνον, αὖθις δὲ μηνοειδῆ, ποτὲ δὲ ἀμφίκυρτον».

31. Ἀλώπηξ καὶ βάτος.

Ἀλώπηξ φραγμὸν ἀναβαίνουσα, ἐπειδὴ ὀλισθάνειν ἔμελλε βάτου ἐπελάβετο. Ξανθεῖσα δὲ τὸ πέλμα καὶ δεινῶς διατεθεῖσα ᾐτιᾶτο αὐτήν, ὅτι καταφυγοῦσα ἐπ' αὐτὴν ὡς ἐπὶ βοηθὸν χείρονι αὐτῇ ἐχρήσατο. Καὶ ἡ βάτος ὑπολαβοῦσα εἶπεν· «Ἀλλ' ἐσφάλης τῶν φρενῶν, ὦ αὖτη, ἐμοῦ ἐπιλαβέσθαι βουληθεῖσα, ἢ πάντων ἐπιλαμβάνεσθαι εἴωθα».

32. Δέλφαξ καὶ πρόβατα.

Ἔν τινι ποίμνῃ δέλφαξ εἰσελθὼν ἐνέμετο. Καὶ δή ποτε τοῦ ποιμένος συλλαμβάνοντος αὐτόν, ἐκεκράγει τε καὶ ἀντέτεινε· τῶν δὲ προβάτων αὐτὸν αἰτιωμένων ἐπὶ τῷ βοᾶν καὶ λεγόντων «Ἡμᾶς μὲν συνεχῶς συλλαμβάνει, καὶ οὐ κράζομεν», ἔφη πρὸς ταῦτα· «Ἀλλ' οὐχ ὁμοία τῇ ὑμετέρᾳ ἡ ἐμὴ σύλληψις· ὑμᾶς γὰρ ἢ διὰ τὰ ἔρια ἀγρεύει ἢ διὰ τὸ γάλα· ἐμὲ δὲ διὰ τὸ κρέας».

33. Ἐλάτη καὶ βάτος.

Ἐλάτη καυχωμένη τῇ βάτῳ ἔλεγεν· «Ἐν οὐδενὶ οὐδὲν χρησιμεύεις, ὅτε ἐγὼ ἐν στέγεσί που χρησιμεύω καὶ οἴκοις». Ἡ δὲ βάτος ἔφη· «Ὦ ἐλεεινή, μνησθεῖσα τῶν πελέκεων καὶ πριόνων τῶν κοπτόντων σε, βάτος ἂν εἶχες θελήσειν γενέσθαι, οὐκ ἐλάτη».

34. Ἔλαφος καὶ ἄμπελος.

Ἔλαφος κυνηγοὺς φεύγουσα, ὑπ' ἀμπέλῳ ἐκρύβη. Παρελθόντων δ' ὀλίγον ἐκείνων, ἡ ἔλαφος, τελέως ἤδη λαθεῖν δόξασα, τῶν τῆς ἀμπέλου φύλλων ἐσθίειν ἤρξατο. Τούτων δὲ σειομένων, οἱ κυνηγοὶ ἐπιστρέφοντες καί, ὅπερ ἦν ἀληθές, νομίσαντες τῶν ζῴων ὑπὸ τοῖς φύλλοις τι κρύπτεσθαι, βέλεσιν ἀνεῖλον τὴν ἔλαφον. Ἡ δὲ θνήσκουσα τοιαῦτ' ἔλεγε· «Δίκαια πέπονθα· οὐ γὰρ ἔδει τὴν σώσασάν με λυμαίνεσθαι».

35. Ἔριφος καὶ λύκος.

Ἔριφος ὑστερήσας ἀπὸ ποίμνης ὑπὸ λύκου κατεδιώκετο· ἐπιστρέψας δὲ ὁ ἔριφος λέγει τῷ λύκῳ· «Πέπεισμαι, λύκε, ὅτι σὸν βρῶμά εἰμι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἀδόξως ἀποθάνω, αὔλησον ὅπως ὀρχήσωμαι». Αὐλοῦντος δὲ τοῦ λύκου καὶ τοῦ ἐρίφου ὀρχουμένου, οἱ κύνες ἀκούσαντες καὶ ἐξελθόντες τὸν λύκον ἐδίωκον. Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς λέγει τῷ ἐρίφῳ· «Ταῦτα ἐμοὶ καλῶς γίνεται· ἔδει γάρ με, μακελλάριον ὄντα, αὐλητὴν μὴ μιμεῖσθαι».

36. Κάμηλος.

Ὅτε πρῶτον κάμηλος ὤφθη, οἱ ἄνθρωποι φοβηθέντες καὶ τὸ μέγεθος καταπλαγέντες ἔφευγον. Ὡς δὲ χρόνου προϊόντος συνεῖδον αὐτῆς τὸ πρᾷον, ἐθάρρησαν μέχρι τοῦ προσελθεῖν. Αἰσθόμενοι δὲ κατὰ μικρὸν τὸ ζῷον ὡς χολὴν οὐκ ἔχει, εἰς τοσοῦτον καταφρονήσεως ἦλθον, ὥστε καὶ χαλινοὺς αὐτῇ περιθέντες παισὶν ἐλαύνειν δεδώκασιν.

Β΄ ΠΟΙΚΙΛΑ

1. Ἐκ τοῦ «Ἀνθολογίου» Στοβαίου.

1. Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθείς, ἐν τίνι ἔχει τοὺς θησαυρούς, δείξας τοὺς φίλους εἶπεν· «Ἐν τούτοις».

2. Ἐπεὶ Ἀλεξάνδρῳ Ἀντίπατρος πολλὰ κατὰ τῆς μητρὸς ἔγραψεν, «Ἀγνοεῖς», ἔφη, «Ἀντίπατρε, ὅτι μητρὸς ἓν δάκρυον πολλὰς διαβολῶν ἐπιστολὰς ἀπαλείφει».

3. Διογένης θεασάμενός ποτε μειράκιον ἄσωτον τὰ πατρῷα δαπανῆσαν καὶ ἐλαίαν καὶ ἄρτον ἐσθίον καὶ ὕδωρ πῖνον ἔφη· «Εἰ οὕτω κατὰ γνώμην ἠρίστας, οὐκ ἂν οὕτω κατ' ἀνάγκην ἐδείπνεις».

4. Καλλίμαχος ἀκούσας παρά τινος, ὅτι ὁ δεῖνα ἐπ' ἐμοῦ τάδε κακά σε ἐλοιδόρει, εἶπεν· «Εἴπερ μὴ σὺ ἡδέως ἤκουες, οὐκ ἂν ἐκεῖνος ἔλεγεν».

5. Εὐκλείδης ὁ Σωκρατικὸς ἀκούσας τοῦ ἀδελφοῦ λέγοντος, «Ἀπολοίμην, εἰ μή σε τιμωρησαίμην», «Ἐγὼ δέ», εἶπεν, «εἰ μή σε φιλεῖν ἡμᾶς πείσαιμι».

6. Σόλων ἐπετίμα τινὶ κυβεύοντι· τοῦ δὲ λέγοντος περὶ μικροῦ παίζειν, «Ἀλλὰ τὸ ἔθος οὐ μικρόν», ἔφη.

7. Ἀντίγονος, ἐπεὶ νεανίσκος ἀνδρείου πατρός, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης, ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφοράς, «Ἀλλ ἐγώ» εἶπεν, «ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας μισθὸν δίδωμι».

8. Πελοπίδας, ἀνδρείου στρατιώτου διαβληθέντος αὐτῷ ὡς βλασφημήσαντος αὐτόν, «Ἐγὼ τὰ μὲν ἔργα», ἔφη, «αὐτοῦ ὁρῶ, τὸν δὲ λόγον οὐκ ἤκουσα».

9. Δημόκριτος ἔφη, ὡς «ὁ γαμβροῦ μὲν ἐπιτυχὼν εὗρεν υἱόν, ὁ δ' ἀποτυχὼν ἀπώλεσε καὶ θυγατέρα».

10. Πυθιὰς ἡ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου θυγάτηρ ἐρωτηθεῖσα ποῖον κάλλιστον χρῶμα, ἔφη· «Τὸ διὰ τὴν αἰδῶ τοῖς ἐλευθέροις ἐπιγιγνόμενον».

11. Ἡ Φίλωνος γυνὴ ἐρωτηθεῖσα διά τί μόνη τῶν ἄλλων ἐν συνόδῳ οὐ φορεῖ χρυσοῦν κόσμον, ἔφη· «Αὐτάρκης κόσμος μοί ἐστιν ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετή».

12. Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἐρωτηθείς, πόσον ἀπέχει τὸ ψεῦδος τοῦ ἀληθοῦς, «Ὅσον», ἔφη, «οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὤτων».

13. Σωκράτης ἐν γήρᾳ κιθαρίζων παρὰ Κόνῳ τῷ κιθαρωδῷ ἐτύγχανε· καί τινος εἰπόντος, «Κιθαρίζεις τηλικοῦτος ὤν;» «Κρεῖττον», εἶπεν, «ὀψιμαθῆ εἶναι, ἢ ἀμαθῆ».

14. Ζήνων, πρὸς τοὺς ἀπολογουμένους ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἀσωτίας καὶ λέγοντας ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀναλίσκειν, ἔλεγεν· «Ἦ που καὶ τοῖς μαγείροις συγγνώσεσθε, ἐὰν ἁλμυρὰ λέγωσι πεποιηκέναι τὰ ὄψα, ὅτι πλῆθος ἁλῶν αὐτοῖς ὑπῆρχεν ; »

15. Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ, Καρέωνος ὄντος λάλου καὶ σχολάζειν αὐτῷ βουλομένου, διττοὺς ᾔτησε μισθούς. Τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυθομένου, «Ἕνα μέν», ἔφη, «ἵνα λέγειν μάθῃς, τὸν δ' ἕτερον ἵνα σιγᾶν».

16. Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς δυοῖν αὐτοῦ τὴν θυγατέρα μνηστευομένων, τοῦ μὲν πλουσίου καὶ ἀπαιδεύτου, τοῦ δὲ πένητος καὶ φιλοσόφου, τούτῳ αὐτὴν ἐξέδωκεν εἰπών, ὅτι «ἀμείνων ἐστὶ τοῦ ὄντος ὁ δυνάμενος γενέσθαι πλούσιος».

17. Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἑκατὸν τάλαντα τῷ Φωκίωνι πέμψαντος, ἠρώτησε τοὺς κομίσαντας, τί δὴ πολλῶν ὄντων Ἀθηναίων αὐτῷ μόνῳ ταῦτα δίδωσιν· εἰπόντων δ' ἐκείνων ὅτι αὐτὸν μόνον ἡγεῖται καλὸν κἀγαθόν, «Οὐκοῦν», ἔφη, «ἐασάτω με καὶ δοκεῖν καὶ εἶναι τοιοῦτον».

18. Ἡ Φωκίωνος γυνὴ πρὸς τὴν ἐπιδεικνυμένην αὐτῇ τὸν κόσμον χρυσοῦν ὄντα καὶ διάλιθον, «Ἐμοὶ δ'», ἔφη, «κόσμος ὑπέρλαμπρός ἐστι Φωκίων πένης ὢν καὶ εἰκοστὸν ἤδη ἔτος τοῦτο Ἀθηναίων στρατηγῶν».

19. Θεανὼ ἐρωτηθεῖσα τί πρέπον εἴη γυναικί, «Τὸ τῷ ἰδίῳ», ἔφη, «ἀρέσκειν ἀνδρί».

---

2. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου «Ἠθικῶν».

1. Πλάτων δούλῳ λίχνῳ καὶ βδελυρῷ θυμωθείς, τὸν τῆς ἀδελφῆς υἱὸν Σπεύσιππον καλέσας, «Τοῦτον», ἔφη, «ἀπελθών, κόλασον, ἐγὼ γὰρ πάνυ θυμοῦμαι».

2. Στίλπων ὁ Μεγαρεὺς φιλόσοφος ἀξιομνημόνευτον δοκεῖ ποιήσασθαι ἀπόκρισιν, ὅτε Δημήτριος ἐξανδραποδισάμενος τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατέβαλε καὶ τὸν Στίλπωνα ἤρετο μή τι ἀπολωλεκὼς εἴη. Καὶ ὅς· «Οὐ δῆτα», εἶπε· «πόλεμος γὰρ οὐ λαφυραγωγεῖ ἀρετήν».

3. Σωκράτης ἔλεγε τοὺς μὲν φαύλους ζῆν τοῦ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἕνεκα, τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἐσθίειν καὶ πίνειν ἕνεκα τοῦ ζῆν.

4. Βίας ὁ παλαιὸς Ἀμάσιδι κελευσθεὶς τὸ χρηστότατον ὁμοῦ καὶ φαυλότατον ἀποπέμψαι κρέας τοῦ ἱερείου, τὴν γλῶτταν ἐξελὼν ἀπέπεμψεν, ὡς καὶ βλάβας καὶ ὠφελείας ἔχοντος μεγίστας.

5. Πλάτων, ὁσάκις ἀσχημονοῦσιν ἀνθρώποις παρεγένετο, πρὸς αὑτὸν εἰώθει λέγειν· «Μή που ἄρα κἀγὼ τοιοῦτος;»

6. Ταῖς Λυσάνδρου θυγατράσιν ὁ τύραννος (Διονύσιος) ὁ Σικελικὸς ἱμάτια καὶ πλόκια τῶν πολυτελῶν

ἔπεμψεν· ὁ δὲ Λύσανδρος οὐκ ἔλαβεν, εἰπών· «Ταῦτα τὰ κόσμια καταισχυνεῖ μου μᾶλλον ἢ κοσμήσει τὰς θυγατέρας».

7. Τοῦ Σεριφίου πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα εἰπόντος ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἔσχηκε δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν, «Ἀληθῆ λέγεις», εἶπεν· «ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὢν ἐγενόμην ἔνδοξος οὔτε σὺ Ἀθηναῖος».

8. Διογένης ἐρωτηθεὶς ὅπως ἄν τις ἀμύνοιτο τὸν ἐχθρόν, «Αὐτός», ἔφη, «καλὸς κἀγαθὸς γενόμενος».

9. Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος, Μεγαβύζου παρακαθίσαντος αὐτῷ καὶ περὶ γραμμῆς τε καὶ σκιᾶς βουλομένου λαλεῖν, «Ὁρᾷς», ἔφη, «τὰ παιδάρια ταυτὶ τὰ τὴν μηλίδα τρίβοντα; πάνυ σοι προσεῖχε τὸν νοῦν σιωπῶντι καὶ τὴν πορφύραν ἐθαύμαζε καὶ τὰ χρυσία· νῦν δέ σου καταγελᾷ περὶ ὧν οὐ μεμάθηκας ἀρξαμένου λαλεῖν».

10. Ἐλθεῖν Δημάρατον εἰς Μακεδονίαν ἐκ Κορίνθου λέγουσι καθ' ὃν χρόνον ἐν διαφορᾷ πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ὁ Φίλιππος ἦν· ἀσπασαμένου δ' αὐτὸν τοῦ Φιλίππου καὶ πυθομένου πῶς πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν ὁμονοίας οἱ Ἕλληνες, εἰπεῖν τὸν Δημάρατον, εὖνουν ὄντα καὶ συνήθη· «Πάνυ γοῦν, ὦ Φίλιππε, καλόν ἐστί σοι πυνθάνεσθαι μὲν περὶ τῆς Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων ὁμοφροσύνης, τὴν δὲ οἰκίαν περιορᾷν τὴν σεαυτοῦ τοσαύτης στάσεως καὶ διχονοίας γέμουσαν».

11. Ὁ Λυσίμαχος ἐν Γέταις συσχεθεὶς δίψῃ καὶ παραδοὺς ἑαυτὸν μετὰ τοῦ στρατεύματος αἰχμάλωτον, εἶτα πιὼν ὕδωρ ψυχρόν, «Ὦ θεοί», εἶπεν, «ὡς βραχείας ἡδονῆς ἕνεκα μεγάλην εὐδαιμονίαν ἀπεβαλόμην».

12. Σωκράτης ἐρωτήσαντος αὐτὸν Γοργίου ἣν ἔχει περὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως ὑπόληψιν καὶ εἰ νομίζει τοῦτον εὐδαίμονα εἶναι, «Οὐκ οἶδα», ἔφη, «πῶς ἀρετῆς

καὶ παιδείας ἔχει, ὡς τῆς εὐδαιμονίας ἐν τούτοις, οὐκ ἐν τοῖς τυχηροῖς ἀγαθοῖς κειμένης».

13. Πρεσβύτιδος πενιχρᾶς ἀξιούσης ὑπὸ Φιλίππου κριθῆναι καὶ πολλάκις ἐνοχλούσης, ἔφη μὴ σχολάζειν· ἡ δὲ πρεσβῦτις ἐκκραγοῦσα, «Καὶ μὴ βασίλευε», εἶπεν. Ὁ δὲ θαυμάσας τὸ ῥηθὲν οὐ μόνον ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων εὐθὺς διήκουσε.

14. Παρθένος πενιχρὰ ἐρωτηθεῖσα τίνα δίδωσι τῷ μνηστῆρι προῖκα, «Τὴν πάτριον», ἔφη, «σωφροσύνην».

15. Προσαγαγόντα τις τὸν υἱὸν θεασαμένη ἐπύθετο, τί πράττει ἡ πατρίς. Εἰπόντος δὲ «Πάντες ἀπολώλασι», κεραμίδα ἄρασα ἐπαφῆκεν αὐτῷ καὶ ἀνεῖλεν εἰποῦσα· «Σὲ οὖν κακάγγελον ἔπεμψαν ἡμῖν;»

16. Σεμνυνομένης γυναικός τινος Ἰωνικῆς ἐπί τινι τῶν ἑαυτῆς ὑφασμάτων ὄντι πολυτελεῖ, Λάκαινα ἐπιδείξασα τοὺς τέσσαρας υἱοὺς ὄντας κοσμιωτάτους· «Τοιαῦτα», ἔφη, «δεῖν εἶναι τὰ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γυναικὸς ἔργα καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπαίρεσθαι καὶ μεγαλαυχεῖν».

17. Λάκαινά τις ἀκούσασα τὸν υἱὸν σεσωσμένον καὶ πεφευγότα ἐκ τῶν πολεμίων γράφει αὐτῷ· «Κακὴ φήμη σου κατακέχυται· ἢ ταύτην ἔκνιψαι ἢ μὴ ἴσθι».

18. Γοργὼ ἡ βασιλέως Κλεομένους θυγάτηρ Ἀριστογόρου τοῦ Μιλησίου παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ὑπὲρ Ἰώνων καὶ ὑπισχνουμένου χρημάτων πλῆθος καί, ὅσῳ ἀντέλεγε, πλείονα προστιθέντος, «Καταφθαρεῖ σε, ὦ πάτερ», ἔφη, «τὸ ξενύλλιον, ἐὰν μὴ τάχιον αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκβάλῃς».

---

3. Ἐκ τῆς Αἰλιανοῦ «Ποικίλης Ἱστορίας».

1. Ἐπαμινώνδας ἕνα εἶχε τρίβωνα καὶ αὐτὸν ῥυπῶντα· εἴ ποτε δὲ αὐτὸν ἔδωκεν εἰς γναφεῖον, αὐτὸς ὑπέμενεν οἴκοι δι' ἀπορίαν ἑτέρου. Ἐν δὴ τούτοις τῆς περιουσίας ὤν, τῶν Περσῶν βασιλέως πέμψαντος αὐτῷ χρυσίον, οὐ προσήκατο.

2. Προείλοντο τοῦ Φωκίωνος Ἀθηναῖοι τὸν Δημάδην στρατηγεῖν. Ὁ δὲ προτιμηθεὶς καὶ μέγα φρονῶν, προσελθὼν τῷ Φωκίωνι, «Χρῆσόν μου», ἔφη, «τὴν ῥυπαρὰν χλαμύδα, ἣν εἰώθεις φορεῖν παρὰ τὴν στρατηγίαν» Καὶ ὅς, «Οὐδέπω», εἶπεν, «οὐδενὸς ῥυπαροῦ σὺ ἀπορήσεις, ἔστ' ἂν ᾖς τοιοῦτος».

3. Ὁρῶν ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς ἤγαγεν αὐτὸν εἴς τινα τόπον, ἔνθα ἀνέκειτο πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον καὶ προσέταξε τὴν Ἀττικὴν ἐνταῦθα ἀναζητεῖν. Ὡς δ' εὗρε, προσέταξε τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἰδίους διαθρῆσαι. Τοῦ δ' εἰπόντος. «Ἀλλ' οὐδαμοῦ γεγεγραμμένοι εἰσίν»,—«Ἐπὶ τούτοις», εἶπε, «μέγα φρονεῖς, οἵπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσιν;»

4. Λεωκόριον Ἀθήνησιν ἐκαλεῖτο τὸ τέμενος τῶν Λεὼ θυγατέρων, Πραξιθέας καὶ Θεόπης καὶ Εὐβούλης. Ταύτας δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἀναιρεθῆναι λόγος ἔχει, ἐπιδόντος αὐτὰς τοῦ Λεὼ εἰς τὸν χρησμὸν τὸν Δελφικόν. Ἔλεγε γὰρ μὴ ἂν ἄλλως σωθῆναι τὴν πόλιν, εἰ μὴ ἐκεῖναι σφαγιασθεῖεν.

5. Ὀλυμπιὰς ἡ Ἀλεξάνδρου πυθομένη ὅτι πολὺν χρόνον ὁ παῖς αὐτῆς ἄταφος μένει, βαρὺ ἀναστένουσα καὶ θρηνοῦσα εὖ μάλα λιγέως, «Ὦ τέκνον» εἶπεν, «ἀλλὰ σὺ

μὲν οὐρανοῦ μετασχεῖν βουλόμενος καὶ τοῦτο σπεύδων, νῦν οὐδὲ τῶν κοινῶν δήπου καὶ ἴσων πᾶσιν ἀνθρώποις μετασχεῖν ἔχεις, γῆς τε ἅμα καὶ ταφῆς», καὶ τὰς ἑαυτῆς τύχας οἰκτίρασα καὶ τὸ τοῦ παιδὸς τετυφωμένον ἐλέγξασα.

6. Ἐκκλησίας οὔσης Ἀθηναίοις παρελθὼν ὁ Δημάδης ἐψηφίσατο θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρισκαιδέκατον. Τῆς δ' ἀσεβείας ὁ δῆμος τὸ ὑπερβάλλον μὴ ἐνεγκὼν ζημίαν ἐτιμήσατο τῷ Δημάδῃ ταλάντων ἑκατόν, ὅτι θνητὸν αὐτὸν δὴ τὸν Ἀλέξανδρον ὄντα ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις.

7. Φωκίων ὁ Φώκου πολλάκις στρατηγήσας κατεγνώσθη θανάτῳ καὶ ἦν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καὶ ἔμελλε πιεῖσθαι τὸ κώνειον. Ἐπεὶ δὲ ὤρεξεν ὁ δήμιος τὴν κύλικα οἱ προσήκοντες ἤροντο, εἴ τι λέγοι πρὸς τὸν υἱόν. Ὁ δέ, «Ἐπισκήπτω αὐτῷ μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακεῖν ὑπὲρ τῆς παρ' αὐτῶν φιλοτησίας, ἧς νῦν πίνω».

Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμόνιος γέρων ἤδη ὢν ἀνυπόδητος καὶ ἀχίτων πολλάκις προῆει τὸν τρίβωνα περιβαλλόμενος αὐτὸν καὶ ταῦτα ἑωθινὸς ἐν ὥρᾳ χειμερίῳ. Ἠτιάσατο δέ τις αὐτὸν ὡς νεανικώτερα τῆς ἡλικίας ἐπιχειροῦντα· ὁ δέ, «Ἀλλ' οἵ γε νέοι», φησί, «τῶν πολιτῶν ὥςπερ πῶλοι πρὸς τὸν τέλειον ἀποβλέπουσιν ἐμέ».

9. Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἔλεγε πολλά, τὴν ἀμαθίαν καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν τῶν Μεγαρέων διαβάλλων, καὶ ὅτι ἐβούλετο Μεγαρέως ἀνδρὸς κριὸς εἶναι μᾶλλον ἢ υἱός. Ἠνίττετο δὲ ὅτι τῶν ῥεμμάτων ποιοῦνται πρόνοιαν οἱ Μεγαρεῖς, τῶν παίδων δὲ οὐχί.

10. Θεμιστοκλῆς πρὸς Εὐρυβιάδην τὸν Λακεδαιμόνιον ἔλεγέ τι ὑπεναντίον, καὶ ὃς ἀνέτεινεν αὐτῷ τὴν βακτηρίαν. Ὁ δέ, «Πάταξον μέν, ἄκουσον δέ». Ἦδει δὲ ὅτι ἃ μέλλει λέγειν τῷ κοινῷ λυσιτελεῖ.

4. Ἐκ τῶν τοῦ Διογένους Λαερτίου Ἀποφθεγμάτων.

1. Κλεάνθης εἰς ὄστρακα καὶ βοῶν ὠμοπλάτας ἔγραφεν ἅπερ ἤκουε παρὰ Ζήνωνος τοῦ φιλοσόφου ἀπορίᾳ κερμάτων, ὥστε πρίασθαι χαρτία. Διεβοήθη δὲ καὶ ἐπὶ φιλοπονίᾳ· πένης γὰρ ὢν νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει, μεθ' ἡμέραν δ' ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο.

2. Ἀνάχαρσις ἐρωτηθεὶς πῶς οὐκ ἂν γένοιτό τις φιλοπότης, «Εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν», εἶπεν, «ἔχει τὰς τῶν μεθυόντων ἀσχημοσύνας». Ὀνειδιζόμενος δὲ ὑπὸ Ἀττικοῦ, ὅτι Σκύθης ἐστίν, ἔφη· «Ἀλλ' ἐμοῦ μὲν ὄνειδος ἡ πατρίς, σὺ δὲ τῆς πατρίδος».

3. Ζήνων ἔλεγε δεῖν τοὺς νέους κοσμιότητι χρῆσθαι καὶ ἐν πορείᾳ καὶ σχήματι καὶ περιβολῇ.

4. Ζήνων δοῦλον ἐπὶ κλοπῇ ἐμαστίγου· τοῦ δὲ εἰπόντος, «Εἵμαρτό μοι κλέψαι»,—«Καὶ δαρῆναι», ἔφη.

5. Ἀριστοτέλης ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι πονηρῷ ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην ἔδωκεν, «Οὐ τὸν τρόπον», ἔφη, «ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα».

6. Ἀρίστιππος δεόμενός ποτε Διονυσίου περὶ φίλου καὶ οὐκ ἐπιτυγχάνων, εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσεν. Ἐπισκώψαντος δέ τινος «Οὐκ ἐγώ», ἔφη «αἴτιος, ἀλλὰ Διονύσιος, ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων».

7. Κλεόβουλος ἔλεγε τὸν φίλον δεῖν εὐεργετεῖν, ὅπως ᾖ μᾶλλον φίλος, τὸν δ' ἐχθρὸν φίλον ποιεῖν· φυλάττεσθαι γὰρ τῶν μὲν φίλων τὸν ψόγον, τῶν δ' ἐχθρῶν τὴν ἐπιβουλήν.

8. Μειρακίου περιεργότερον παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐρωτῶντος ζήτημά τι, Ζήνων προσήγαγε πρὸς κάτοπτρον καὶ ἐκέλευσεν ἐμβλέψαι. Ἔπειτ' ἠρώτησεν, εἰ δοκοίη αὐτῷ ἁρμόττοντα εἶναι ὄψει τοιαῦτα ζητήματα.

---

5. Ἐκ τῆς Ἀπολλοδώρου Βιβλιοθήκης.

1. Προμηθεύς.

Προμηθεύς, Ἰαπετοῦ υἱός, ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους πλάσας ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ πῦρ λάθρᾳ Διὸς ἐν νάρθηκι κρύψας. Ὡς δὲ ᾔσθετο ὁ Ζεύς, ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τὸ σῶμα αὐτοῦ τῷ Καυκάσῳ ὄρει προσηλῶσαι· τοῦτο δὲ Σκυθικὸν ὄρος ἐστίν. Ἐν δὲ τούτῳ προσηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐδέδετο. Καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἀετὸς ἐπιπετόμενος αὐτοῦ τοὺς λοβοὺς τῶν ἡπάτων ἐνέμετο, αὐξανομένων διὰ νυκτός. Καὶ Προμηθεὺς μὲν πυρὸς κλαπέντος δίκην ἔτινε ταύτην, μέχρι Ἡρακλῆς αὐτὸν ἔλυσε.

2. Ὀρφεύς.

Ὀρφεύς, Καλλιόπης Μούσης καὶ Οἰάγρου υἱός, ᾄδων ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα. Ἀποθανούσης δ' Εὐρυδίκης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, δηχθείσης ὑπ' ὄφεως, κατῆλθεν εἰς Ἅιδου καὶ Πλούτωνα ἔπεισεν ἀναπέμψαι αὐτήν. Ὁ δὲ ὑπέσχετο τοῦτο ποιήσειν, ἂν μὴ πορευόμενος Ὀρφεὺς ἐπιστραφῇ, πρὶν εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν παραγενέσθαι. Ὁ δὲ ἀπιστῶν ἐπιστραφεὶς ἐθεάσατο τὴν γυναῖκα· ἡ δὲ πάλιν ὑπέστρεψε.

3. Νιόβη.

Ταντάλου ἐγένετο Πέλοψ υἱὸς καὶ Νιόβη θυγάτηρ. Αὕτη δ' ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τὰς ἴσας,

εὐπρεπείᾳ διαφερούσας. Ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει τῶν τέκνων μέγα φρυαττομένη πλειονάκις ἐκαυχᾶτο καὶ τῆς Λητοῦς ἑαυτὴν εὐτεκνοτέραν ἀπεφαίνετο. Εἴθ' ἡ μὲν Λητὼ χολωσαμένη προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλλωνι κατατοξεῦσαι τοὺς υἱοὺς τῆς Νιόβης, τῇ δὲ Ἀρτέμιδι τὰς θυγατέρας. Τούτων δὲ ὑπακουσάντων τῇ μητρὶ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν κατατοξευσάντων τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, συνέβη ταύτην ὑφ' ἕνα καιρὸν ὀξέως ἅμα εὐτεκνον καὶ ἄτεκνον γενέσθαι. Νιόβη δὲ Θήβας ἀπολιποῦσα πρὸς τὸν πατέρα Τάνταλον ἦκεν εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας· κἀκεῖ Διὶ εὐξαμένη τὴν μορφὴν εἰς λίθον μετέβαλε καὶ χεῖται δάκρυα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

4. Φαέθων.

Φαέθων ὁ Ἡλίου υἱός, παῖς τὴν ἡλικίαν ὤν, ἔπεισε τὸν πατέρα μίαν ἡμέραν παραχωρῆσαι τοῦ τεθρίππου. Συγχωρηθέντος δὲ αὐτῷ τούτου, ὁ μὲν Φαέθων ἐλαύνων τὸ τέθριππον οὐκ ἠδύνατο κρατεῖν τῶν ἡνίων, οἱ δὲ ἵπποι καταφρονήσαντες τοῦ παιδὸς ἐξηνέχθησαν τοῦ συνήθους δρόμου· καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸν οὐρανὸν πλανώμενοι ἐξεπύρωσαν τοῦτον καὶ ἐποίησαν τὸν νῦν Γαλαξίαν καλούμενον κύκλον· μετὰ δὲ ταῦτα πολλὴν τῆς οἰκουμένης κατέκαιον χώραν.

Διὸ καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἐκεραύνωσε μὲν τὸν Φαέθοντα, ἀποκατέστησε δὲ τὸν Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν. Τοῦ δὲ Φαέθοντος πεσόντος πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ νῦν Πάδου καλουμένου ποταμοῦ, τὸ δὲ παλαιὸν Ἠριδανοῦ προσαγορευομένου, ἐθρήνησαν μὲν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ τὴν τελευτήν, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης μετεσχηματίσθησαν

τὴν φύσιν γενόμεναι αἴγειροι. Αὗται δὲ κατ' ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν δάκρυον ἀφιᾶσι· καὶ τοῦτο πηγνύμενον ἀποτελεῖν φασι τὸ καλούμενον ἤλεκτρον.

5. Περσεύς.

Περσεὺς παραγενόμενος εἰς Αἰθιοπίαν, ἧς ἐβασίλευε Κηφεύς, εὗρε τὴν τούτου θυγατέρα Ἀνδρομέδαν παρακειμένην βορᾶν θαλασσίῳ κήτει. Κασσιέπεια γὰρ ἡ Κηφέως γυνὴ Νηριίσιν ἤρισε περὶ κάλλους καὶ πασῶν εἶναι κρείσσων ηὔχησεν· ὅθεν αἱ Νηριίδες ἐμήνισαν καὶ Ποσειδῶν αὐταῖς συνοργισθεὶς πλήμμυράν τε ἐπὶ τὴν χώραν ἔπεμψε καὶ κῆτος. Ἄμμωνος δὲ χρήσαντος τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς συμφορᾶς, ἐὰν ἡ Κασσιεπείας θυγάτηρ Ἀνδρομέδα προτεθῇ τῷ κήτει βορά, τοῦτο ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰθιόπων ἔπραξε καὶ προσέδησε τὴν θυγατέρα πέτρᾳ. Ταύτην θεασάμενος ὁ Περσεὺς ἀναιρήσειν ὑπέσχετο Κηφεῖ τὸ κῆτος, εἰ μέλλει σωθεῖσαν αὐτὴν αὐτῷ δώσειν γυναῖκα. Ἐπὶ τούτοις γενομένων ὅρκων, ὑποστὰς τὸ κῆτος ἔκτεινε καὶ τὴν Ἀνδρομέδαν ἔλυσεν.

6. Λυκάων.

Λυκάων βασιλεὺς Ἀρκάδων πεντήκοντα εἶχε παῖδας, οἳ πάντας ἀνθρώπους ὑπερέβαλον ὑπερηφανίᾳ καὶ ἀσεβείᾳ. Ζεὺς δ' αὐτῶν βουλόμενος τὴν ἀσέβειαν πειρᾶσαι, εἰκασθεὶς ἀνδρὶ χερνήτῃ παραγίγνεται· οἱ δὲ αὐτὸν ἐπὶ ξενίαν καλέσαντες, σφάξαντες ἕνα τῶν ἐπιχωρίων παῖδα τοῖς ἱεροῖς τὰ τούτου σπλάγχνα συναναμίξαντες παρέθεσαν, συμβουλεύσαντος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ Μαινάλου. Ζεὺς δὲ τὴν μὲν τράπεζαν ἀνέτρεψεν, ἔνθα νῦν Τραπεζοῦς καλεῖται ὁ τόπος. Λυ-

κάονα δὲ καὶ τοὺς τούτου παῖδας ἐκεραύνωσε, χωρὶς τοῦ νεωτάτου Νυκτίμου· ἀνασχοῦσα γὰρ ἡ Γῆ τὰς χεῖρας καὶ τῆς δεξιᾶς τοῦ Διὸς ἐφαψαμένη, τὴν ὀργὴν κατέπαυσε. Νυκτίμου δὲ τὴν βασιλείαν παραλαβόντος ὁ ἐπὶ τοῦ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς ἐγένετο.

7. Μαρσύας.

Μαρσύας, ὁ Ὀλύμπου παῖς, εὑρὼν αὐλούς, οὓς ἔρριψεν Ἀθηνᾶ διὰ τὸ τὴν ὄψιν αὐτῆς ποιεῖν ἄμορφον, ἦλθεν εἰς ἔριν περὶ μουσικῆς Ἀπόλλωνι. Συνθεμένων δὲ αὐτῶν ἵνα ὁ νικήσας ὃ βούλεται διαθῇ τὸν ἡττημένον, τῆς κρίσεως γινομένης τὴν κιθάραν στρέψας ἠγωνίζετο ὁ Ἀπόλλων, καὶ ταὐτὸ ποιεῖν ἐκέλευσε τὸν Μαρσύαν· τοῦ δὲ ἀδυνατοῦντος εὑρεθεὶς κρείσσων ὁ Ἀπόλλων, κρεμάσας τὸν Μαρσύαν ἔκ τινος ὑπερτενοῦς πίτυος, ἐκταμὼν τὸ δέρμα οὕτω διέφθειρεν.

8. Τὸ Παλλάδιον.

Ἴλος ὁ Τρωὸς καὶ Καλλιρόης πόλιν κτίσας ταύτην μὲν Ἴλιον ἐκάλεσε, τῷ Διὶ σημεῖον εὐξάμενος αὐτῷ τε φανῆναι, μεθ' ἡμέραν τὸ Διιπετὲς Παλλάδιον πρὸ τῆς σκηνῆς κείμενον ἐθεάσατο. Ἦν δὲ τῷ μεγέθει τρίπηχυ, τοῖς δὲ ποσὶ συμβεβηκός, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ δόρυ διηρμένον ἔχον, τῇ δὲ ἑτέρᾳ ἠλακάτην καὶ ἄτρακτον. Ἱστορία δὲ ἡ περὶ τοῦ Παλλαδίου τοιάδε φέρεται· Φασὶ γεννηθεῖσαν τὴν Ἀθηνᾶν παρὰ Τρίτωνι τρέφεσθαι, ᾧ θυγάτηρ ἦν Παλλάς· ἀμφοτέρας δὲ ἀσκούσας τὰ κατὰ πόλεμον εἰς φιλονικίαν ποτὲ προελθεῖν· μελλούσης δὲ πλήττειν τῆς Παλλάδος, τὸν Δία φοβηθέντα τὴν αἰγίδα προτεῖναι, τὴν δ' εὐλαβηθεῖσαν ἐπιβλέψαι καὶ οὕτως ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τρωθεῖσαν πεσεῖν. Ἀθηνᾶν δὲ περίλυ-

πον ἐπ' αὐτῇ γενομένην, ξόανον ἐκείνης ὅμοιον κατασκευάσασαν περιθεῖναι τοῖς στέρνοις, ἣν ἔδεισεν αἰγίδα καὶ τιμᾶν ἱδρυσαμένην παρὰ Διί. Ὕστερον δὲ Ἠλέκτρας τούτῳ προσφυγούσης, Δία ῥῖψαι μετ' αὐτῆς καὶ τὸ Παλλάδιον εἰς τὴν Ἰλιάδα χώραν, Ἶλον δὲ τούτου ναὸν κατασκευάσαντα τιμᾶν.

---

6. Ἐκ τῶν Λουκιανοῦ Διαλόγων.

1. Χαιρεφῶν καὶ Σωκράτης.

Χαιρεφῶν. Τίς ἡ φωνὴ προσέβαλεν ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, πόρρωθεν ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν καὶ τῆς ἄκρας ἐκείνης; ὡς ἡδεῖα ταῖς ἀκοαῖς. Τί ποτ' ἄρ' ἐστὶ τὸ φθεγγόμενον ζῷον; Ἄφωνα γὰρ δὴ τά γε καθ' ὕδατος διαιτώμενα.

Σωκράτης. Θαλάττιά τις, ὦ Χαιρεφῶν, ὄρνις ἀλκυὼν ὀνομαζομένη, πολύθρηνος καὶ πολύδακρυς, περὶ ἧς δὴ παλαιὸς ἀνθρώποις μεμύθευται λόγος. Φασὶ γυναῖκά ποτε οὖσαν Αἰόλου τοῦ Ἕλληνος θυγατέρα κουρίδιον ἄνδρα τὸν αὐτῆς τεθνεῶτα θρηνεῖν πόθῳ φιλίας, Κήϋκα τὸν Τραχίνιον τὸν Ἑωσφόρου τοῦ ἀστέρος, καλοῦ πατρὸς καλὸν υἱόν· εἶτα δὲ πτερωθεῖσαν διά τινα δαιμονίαν βούλησιν εἰς ὄρνιθος τρόπον περιπέτεσθαι τὰ πελάγη ζητοῦσαν ἐκεῖνον, ἐπειδὴ πλαζομένη γῆν περὶ πᾶσαν οὐχ οἵα τ' ἦν εὑρεῖν.

Χαιρεφῶν. Ἀλκυὼν τοῦτ' ἔστιν, ὃ σὺ φῄς; οὐ πώποτε πρόσθεν ἠκηκόειν τῆς φωνῆς, ἀλλά μοι ξένη τις τῷ ὄντι προσέπεσε· γοώδη γοῦν ὡς ἀληθῶς τὸν ἦχον ἀφίησι τὸ ζῷον. Πηλίκον δέ τι καὶ ἔστιν, ὦ Σώκρατες;

Σωκράτης. Οὐ μέγα μεγάλην μέντοι διὰ τὴν φιλανδρίαν εἴληφε παρὰ θεῶν τιμήν· ἐπὶ γὰρ τῇ τούτων νεότητι καὶ τὰς ἀλκυονίδας προσαγορευομένας ἡμέρας ὁ κόσμος ἄγει κατὰ χειμῶνα μέσον διαφερούσας ταῖς εὐδίαις, ὧν ἐστι καὶ ἡ τήμερον παντὸς μᾶλλον. Οὐχ ὁρᾷς ὡς αἴθρια μὲν τὰ ἄνωθεν, ἀκύμαντον δὲ καὶ γαλήνιον ἅπαν τὸ πέλαγος, ὅμοιον, ὡς εἰπεῖν, κατόπτρῳ;

Χαιρεφῶν. Λέγεις ὀρθῶς· φαίνεται γὰρ ἀλκυονὶς ἡ τήμερον ὑπάρχειν ἡμέρα, καὶ χθὲς δὲ τοιαύτη τις ἦν.

2. Ἥφαιστος καὶ Ἀπόλλων.

Ἥφαιστος. Ἑώρακας, ὦ Ἄπολλον, τὸ τῆς Μαίας βρέφος τὸ ἄρτι τεχθέν; Ὡς καλόν τέ ἐστι καὶ προσμειδιᾷ πᾶσι καὶ δηλοῖ ἤδη μέγα τι ἀγαθὸν ἀποβησόμενον.

Ἀπόλλων. Ἐκεῖνο τὸ βρέφος, ὦ Ἥφαιστε, ἦ μέγα ἀγαθόν, ὃ τοῦ Ἰαπετοῦ πρεσβύτερόν ἐστιν ὅσον ἐπὶ τῇ πανουργίᾳ;

Ἥφαιστος. Καὶ τί ἂν ἀδικῆσαι δύναιτο ἀρτίτοκον ὄν;

Ἀπόλλων. Ἐρώτα τὸν Ποσειδῶνα, οὗ τὴν τρίαιναν ἔκλεψεν, ἢ τὸν Ἄρη· καὶ τούτου γὰρ ἐξείλκυσε λαθὸν ἐκ τοῦ κολεοῦ τὸ ξίφος, ἵνα μὴ ἐμαυτὸν λέγω, ὃν ἀφώπλισε τοῦ τόξου καὶ τῶν βελῶν.

Ἥφαιστος. Τὸ νεογνὸν ταῦτα, ὃ μόλις ἔστηκε τὸ ἐν τοῖς σπαργάνοις;

Ἀπόλλων. Εἴσει, ὦ Ἥφαιστε, ἢν σοι προσέλθῃ μόνον.

Ἥφαιστος. Καὶ μὴν προσῆλθεν ἤδη.

Ἀπόλλων. Τί οὖν; πάντα ἔχεις τὰ ἐργαλεῖα καὶ οὐδὲν ἀπόλωλεν αὐτῶν;

Ἥφαιστος. Πάντα, ὦ Ἄπολλον.

Ἀπόλλων. Ὅμως ἐπίσκεψαι ἀκριβῶς.

Ἥφαιστος. Μὰ Δία, τὴν πυράγραν οὐχ ὁρῶ.

Ἀπόλλων. Ἀλλ' ὄψει που ἐν τοῖς σπαργάνοις αὐτὴν τοῦ βρέφους.

Ἥφαιστος. Οὕτως ὀξύχειρ ἐστὶ καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐκμελετήσας τὴν κλεπτικήν;

Ἀπόλλων. Οὐ γὰρ ἤκουσας αὐτοῦ καὶ λαλοῦντος ἤδη στωμύλα καὶ ἐπίτροχα· ὁ δὲ καὶ διακονεῖσθαι ἡμῖν ἐθέλει. Χθὲς δὲ τῆς Ἀφροδίτης μὲν τὸν κεστὸν ἔκλεψε, τοῦ Διὸς δὲ τὸ σκῆπτρον· εἰ δὲ μὴ βαρύτερος ὁ κεραυνὸς ἦν καὶ πολὺ τὸ πῦρ εἶχε, κἀκεῖνον ἂν ὑφείλετο.

Ἥφαιστος. Γοργόν τινα τὸν παῖδα φῄς.

Ἀπόλλων. Οὐ μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ μουσικόν.

Ἥφαιστος. Τῷ τοῦτο τεκμαίρεσθαι ἔχεις;

Ἀπόλλων. Χελώνην που νεκρὰν εὑρὼν ὄργανον ἀπ' αὐτῆς συνεπήξατο· πήχεις γὰρ ἐναρμόσας καὶ ζυγώσας, ἔπειτα κολλάβους ἐμπήξας καὶ μαγάδα ὑποθεὶς καὶ ἐντεινάμενος ἑπτὰ χορδὰς ἐμελῴδει πάνυ γλαφυρόν, ὦ Ἥφαιστε, καὶ ἐναρμόνιον, ὡς κἀμὲ αὐτῷ φθονεῖν πάλαι κιθαρίζειν ἀσκοῦντα. Ἔλεγε δὲ ἡ Μαῖα, ὡς μηδὲ μένοι τὰς νύκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, ἀλλ' ὑπὸ περιεργίας ἄχρι τοῦ Ἅδου κατίοι, κλέψων τι κἀκεῖθεν δῆλα δή. Ὑπόπτερος δέ ἐστι καὶ ῥάβδον τινὰ πεποίηται θαυμασίαν τὴν δύναμιν, ᾗ ψυχαγωγεῖ καὶ κατάγει τοὺς νεκρούς.

Ἥφαιστος. Ἐγὼ ἐκείνην ἔδωκα αὐτῷ παίγνιον εἶναι.

Ἀπόλλων. Τοιγαροῦν ἀπέδωκέ σοι τὸν μισθόν, τὴν πυράγραν.

Ἥφαιστος. Εὖ γε ὑπέμνησας· ὥστε βαδιοῦμαι ἀπολῃψόμενος αὐτήν, εἴ που, ὡς φῄς, εὑρεθείη ἐν τοῖς σπαργάνοις.

3. Ζεύς, Ἀσκληπιὸς καὶ Ἡρακλῆς.

Ζεύς. Παύσασθε, ὦ Ἀσκληπιὲ καὶ Ἡράκλεις, ἐρίζοντες πρὸς ἀλλήλους ὥςπερ ἄνθρωποι· ἁρπεῖ γὰρ ταῦτα καὶ ἀλλότρια τοῦ συμποσίου τῶν θεῶν.

Ἡρακλῆς. Ἀλλὰ ἐθέλεις, ὦ Ζεῦ, τουτονὶ τὸν φαρμακέα προκατακλίνεσθαί μου;

Ἀσκληπιός. Νὴ Δία· καὶ ἀμείνων γάρ εἰμι.

Ἡρακλῆς. Κατὰ τί, ὦ ἐμβρόντητε; ἢ διότι σε ὁ Ζεὺς ἐκεραύνωσεν ἃ μὴ θέμις ποιοῦντα, νῦν δὲ κατ' ἔλεον αὖθις ἀθανασίας μετείληφας;

Ἀσκληπιός. Ἐπιλέλησαι γὰρ καὶ σύ, ὦ Ἡράκλεις, ἐν τῇ Οἴτῃ καταφλεγείς, ὅτι μοι ὀνειδίζεις τὸ πῦρ;

Ἡρακλῆς. Οὔκουν ἴσα καὶ ὅμοια βεβίωται ἡμῖν, ὃς Διὸς μὲν υἱός εἰμι, τοσαῦτα δὲ πεπόνηκα ἐκκαθαίρων τὸν βίον, θηρία καταγωνιζόμενος καὶ ἀνθρώπους ὑβριστὰς τιμωρούμενος· σὺ δὲ ῥιζοτόμος εἶ καὶ ἀγύρτης, νοσοῦσι μὲν ἴσως ἀνθρώποις χρήσιμος ἐπιθήσειν τῶν φαρμάκων, ἀνδρῶδες δὲ οὐδὲν ἐπιδεδειγμένος.

Ἀσκληπιός. Εὖ λέγεις ὅτι σου τὰ ἐγκαύματα ἰασάμην, ὅτε πρῴην ἀνῆλθες ἡμίφλεκτος ὑπ' ἀμφοῖν διεφθαρμένος τὸ σῶμα, καὶ τοῦ χιτῶνος καὶ μετὰ τοῦτο τοῦ πυρός· ἐγὼ δὲ εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὔτε ἐδούλευσα ὥςπερ σύ, οὔτε ἔξαινον ἔρια ἐν Λυδίᾳ πορφυρίδα ἐνδεδυκὼς καὶ παιόμενος ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης χρυσῷ σανδάλῳ, ἀλλὰ οὐδὲ μελαγχολήσας ἀπέκτεινα τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα.

Ἡρακλῆς. Εἰ μὴ παύσει λοιδορούμενός μοι, αὐτίκα μάλα εἴσει ὡς οὐ πολύ σε ὀνήσει ἡ ἀθανασία, ἐπεὶ ἁρπάμενός σε ῥίψω ἐπὶ κεφαλὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε μηδὲ

τὸν Παιῶνα ἰάσασθαί σε τὸ κρανίον συντριβέντα.

Ζεύς. Παύσασθε, φημί, καὶ μὴ ἐπιταράττετε ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, ἢ ἀμφοτέρους ἀποπέμψομαι ὑμᾶς τοῦ συμποσίου. Καίτοι εὔγνωμον, ὦ Ἡράκλεις, προκατακλίνεσθαί σου τὸν Ἀσκληπιὸν ἅτε καὶ πρότερον ἀποθανόντα.

4. Ἄρης καὶ Ἑρμῆς.

Ἄρης. Ἤκουσας, ὦ Ἑρμῆ, οἷα ἠπείλησεν ἡμῖν ὁ Ζεύς, ὡς ὑπεροπτικὰ καὶ ὡς ἀπίθανα; Ἢν ἐθελήσω, φησίν, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σειρὰν καθήσω, ὑμεῖς δὲ ἀποκρεμασθέντες κατασπᾶν βιάσεσθέ με, ἀλλὰ μάτην πονήσετε· οὐ γὰρ δὴ καθελκύσετε· εἰ δὲ ἐγὼ θελήσαιμι ἀνελκῦσαι, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ἅμα καὶ τὴν θάλατταν συναρτήσας μετεωριῶ· καὶ τἆλλα ὅσα καὶ σὺ ἀκήκοας. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν καθ' ἕνα πάντων ἀμείνων καὶ ἰσχυρότερός ἐστιν οὐκ ἂν ἀρνηθείην, ὁμοῦ δὲ τῶν τοσούτων ὑπερφέρειν, ὡς μὴ καταπονήσειν αὐτόν, κἂν τὴν γῆν κἂν τὴν θάλατταν προσλάβωμεν, οὐκ ἂν πεισθείην.

Ἑρμῆς. Εὐφήμει, ὦ Ἄρες· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς λέγειν τὰ τοιαῦτα, μὴ καί τι κακὸν ἀπολαύσωμεν τῆς φλυαρίας.

Ἄρης. Οἴει γάρ με πρὸς πάντας ἂν ταῦτα εἰπεῖν, οὐχὶ δὲ πρὸς μόνον σέ, ὃν ἐχεμυθεῖν ἠπιστάμην; ὃ δ' οὖν μάλιστα γελοῖον ἔδοξέ μοι ἀκούοντι μεταξὺ τῆς ἀπειλῆς, οὐκ ἂν δυναίμην σιωπῆσαι πρὸς σέ· μέμνημαι γὰρ οὐ πρὸ πολλοῦ, ὁπότε ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἥρα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐπαναστάντες ἐπεβούλευον συνδῆσαι λαβόντες αὐτόν, ὡς παντοῖος ἦν δεδιώς, καὶ ταῦτα τρεῖς ὄντας, καὶ εἰ μή γε ἡ Θέτις κατελεήσασα ἐκάλεσεν αὐτῷ σύμμαχον Βριάρεων ἑκατόγχειρα ὄντα, κἂν ἐδέδετο

ἂν αὐτῷ κεραυνῷ καὶ βροντῇ. Ταῦτα λογιζομένῳ ἐπῄει μοι γελᾶν ἐπὶ τῇ καλλιρρημοσύνῃ αὐτοῦ.

Ἑρμῆς. Σιώπα, φημί· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς οὔτε σοὶ λέγειν οὔτ' ἐμοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα.

5. Ἀπόλλων καὶ Ἑρμῆς.

Ἀπόλλων. Ἔχεις μοι εἰπεῖν, ὦ Ἑρμῆ, πότερος ὁ Κάστωρ ἐστὶ τούτων ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης; ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν διακρίναιμι αὐτούς.

Ἑρμῆς. Ὁ μὲν χθὲς ἡμῖν ξυγγενόμενος ἐκεῖνος Κάστωρ ἦν, οὗτος δὲ Πολυδεύκης.

Ἀπόλλων. Πῶς διαγιγνώσκεις; ὅμοιοι γάρ.

Ἑρμῆς. Ὅτι οὗτος μέν, ὦ Ἄπολλον, ἔχει ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων, ἃ ἔλαβε παρὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν πυκτεύων, καὶ μάλιστα ὁπόσα ὑπὸ τοῦ Βέβρυκος Ἀμύκου ἐτρώθη τῷ Ἰάσονι συμπλέων, ἄτερος δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφαίνει, ἀλλὰ καθαρός ἐστι καὶ ἀπαθὴς τὸ πρόσωπον.

Ἀπόλλων. Ὤνησας διδάξας τὰ γνωρίσματα· ἐπεὶ τά γε ἄλλα πάντα ἴσα, τοῦ ᾠοῦ τὸ ἡμίτομον καὶ ἀστὴρ ὑπεράνω καὶ ἀκόντιον ἐν τῇ χειρὶ καὶ ἵππος ἑκατέρῳ λευκός, ὥστε πολλάκις ἐγὼ τὸν μὲν προσεῖπον Κάστορα Πολυδεύκην ὄντα, τὸν δὲ τῷ τοῦ Πολυδεύκους ὀνόματι. Ἀτὰρ εἰπέ μοι καὶ τόδε, τί δήποτε οὐκ ἄμφω ξύνεισιν ἡμῖν, ἀλλ' ἐξ ἡμισείας ἄρτι μὲν νεκρός, ἄρτι δὲ θεός ἐστιν ἄτερος αὐτῶν;

Ἑρμῆς. Ὑπὸ φιλαδελφίας τοῦτο ποιοῦσιν· ἐπεὶ γὰρ ἔδει ἕνα μὲν τεθνάναι τῶν Λήδας υἱέων, ἕνα δὲ ἀθάνατον εἶναι, ἐνείμαντο οὕτως αὐτοὶ τὴν ἀθανασίαν.

Ἀπόλλων. Οὐ ξυνετήν, ὦ Ἑρμῆ, τὴν νομήν, οἵ γε οὐδὲ ὄψονται οὕτως ἀλλήλους, ὅπερ ἐπόθουν, οἶμαι, μάλιστα· πῶς γάρ, ὁ μὲν παρὰ θεοῖς, ὁ δὲ παρὰ τοῖς φθιτοῖς ὤν; Πλὴν ἀλλ' ὥςπερ ἐγὼ μὲν μαντεύομαι, ὁ δὲ Ἀσκληπιὸς ἰᾶται, σὺ δὲ παλαίειν διδάσκεις παιδοτρίβης ἄριστος ὤν, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος ἔχει τινὰ τέχνην ἢ θεοῖς ἢ ἀνθρώποις χρησίμην, οὗτοι δὲ τί ποιήσουσιν ἡμῖν; ἢ ἀργοὶ εὐωχήσονται τηλικοῦτοι ὄντες;

Ἑρμῆς. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ προστέτακται αὐτοῖν ὑπηρετεῖν τῷ Ποσειδῶνι καὶ καθιππεύειν δεῖ τὸ πέλαγος καὶ ἐάν που ναύτας χειμαζομένους ἴδωσιν, ἐπικαθίσαντας ἐπὶ τὸ πλοῖον σῴζειν τοὺς ἐμπλέοντας.

Ἀπόλλων. Ἀγαθήν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ σωτήριον λέγεις τὴν τέχνην.

6. Κύκλωψ καὶ Ποσειδῶν.

Κύκλωψ. Ὦ πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τοῦ καταράτου ξένου, ὃς μεθύσας ἐξετύφλωσέ με κοιμωμένῳ ἐπιχειρήσας.

Ποσειδῶν. Τίς δὲ ἦν ὁ ταῦτα τολμήσας, ὦ Πολύφημε;

Κύκλωψ. Τὸ μὲν πρῶτον Οὖτιν αὐτὸν ἀπεκάλει· ἐπεὶ δὲ διέφυγε καὶ ἔξω ἦν βέλους, Ὀδυσσεὺς ὀνομάζεσθαι ἔφη.

Ποσειδῶν. Οἶδα ὃν λέγεις, τὸν Ἰθακήσιον· ἐξ Ἰλίου δ' ἀνέπλει. Ἀλλὰ πῶς ταῦτα ἔπραξεν οὐδὲ πάνυ εὐθαρσὴς ὤν;

Κύκλωψ. Κατέλαβον ἐν τῷ ἄντρῳ ἀπὸ τῆς νομῆς ἀναστρέψας πολλούς τινας, ἐπιβουλεύοντας δῆλον ὅτι τοῖς ποιμνίοις· ἐπεὶ γὰρ ἐπέθηκα τῇ θύρᾳ τὸ πῶμα — πέτρα δέ ἐστι παμμεγέθης — καὶ τὸ πῦρ ἀνέκαυσα

ἐναυσάμενος ὁ ἔφερον δένδρον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐφάνησαν κρύπτειν ἑαυτοὺς πειρώμενοι· ἐγὼ δὲ συλλαβών τινας αὐτῶν, ὥςπερ εἰκός ἦν, κατέφαγον λῃστάς γε ὄντας. Ἐνταῦθα ὁ πανουργότατος ἐκεῖνος, εἴτε Οὖτις εἴτε Ὀδυσσεὺς ἦν, δίδωσί μοι πιεῖν φάρμακόν τι ἐγχέας, ἡδὺ μὲν καὶ εὔοσμον, ἐπιβουλότατον δὲ καὶ ταραχωδέστατον· ἅπαντα γὰρ εὐθὺς ἐδόκει μοι περιφέρεσθαι καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεστρέφετο καὶ οὐκέτι πλέον ἐν ἐμαυτοῦ ἦν, τέλος δὲ ἐς ὕπνον κατεσπάσθην. Ὁ δὲ ἀποξύνας τὸν μοχλὸν καὶ πυρώσας γε προςέτι ἐτύφλωσέ με καθεύδοντα, καὶ ἀπ' ἐκείνου τυφλὸς εἰμί σοι, ὦ Πόσειδον.

Ποσειδῶν. Ὡς βαθὺν ἐκοιμήθης, ὦ τέκνον, ὃς οὐκ ἐξέθορες μεταξὺ τυφλούμενος! Ὁ δ' οὖν Ὀδυσσεὺς πῶς διέφυγεν; οὐ γὰρ ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἠδυνήθη ἀποκινῆσαι τὴν πέτραν ἀπὸ τῆς θύρας.

Κύκλωψ. Ἀλλ' ἐγὼ ἀφεῖλον, ὡς μᾶλλον αὐτὸν λάβοιμι ἐξιόντα, καὶ καθίσας παρὰ τὴν θύραν ἐθήρων τὰς χεῖρας ἐκπετάσας, μόνα παρεὶς τὰ πρόβατα εἰς τὴν νομήν, ἐντειλάμενος τῷ κριῷ ὁπόσα ἐχρῆν πράττειν αὐτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ποσειδῶν. Μανθάνω· ὑπ' ἐκείνοις ἔλαθον ὑπεξελθόντες· σὲ δὲ τοὺς ἄλλους Κύκλωπας ἔδει ἐπιβοήσασθαι ἐπ' αὐτόν.

Κύκλωψ. Συνεκάλεσα, ὦ πάτερ, καὶ ἦκον· ἐπεὶ δὲ ἤροντο τοῦ ἐπιβουλεύοντος τοὔνομα, κἀγὼ ἔφην ὅτι Οὔτίς ἐστι μελαγχολᾶν οἰηθέντες με ᾤχοντο ἀπιόντες. Οὕτω κατεσοφίσατό με ὁ κατάρατος τῷ ὀνόματι. Καὶ ὃ μάλιστα ἡνίασέ με, ὅτι καὶ ὀνειδίζων ἐμοὶ τὴν συμφοράν, «Οὐδὲ ὁ πατήρ», φησίν, «ὁ Ποσειδῶν ἰάσεταί σε».

Ποσειδῶν. Θάρρει, ὦ τέκνον· ἀμυνοῦμαι γὰρ αὐτόν,

ὡς μάθῃ ὅτι, καὶ εἰ πήρωσίν μοι ὀφθαλμῶν ἰᾶσθαι ἀδύνατον, τὰ γοῦν τῶν πλεόντων ἐπ' ἐμοί ἐστι· πλεῖ δὲ ἔτι.

7. *Ποσειδῶν καὶ Δελφῖνες.*

Ποσειδῶν. Εὖ γε, ὦ Δελφῖνες, ὅτι ἀεὶ φιλάνθρωποί ἐστε, καὶ πάλαι μὲν τὸ τῆς Ἰνοῦς παιδίον[1] ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν ἐκομίσατε, ὑποδεξάμενοι ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων μετὰ τῆς μητρὸς ἐμπεσόν, καὶ νῦν σὺ τὸν κιθαρῳδὸν τουτονὶ τὸν ἐκ Μηθύμνης ἀναλαβὼν ἐξενήξω ἐς Ταίναρον αὐτῇ σκευῇ καὶ κιθάρᾳ, οὐδὲ περιεῖδες κακῶς ὑπὸ τῶν ναυτῶν ἀπολλύμενον.

Δελφῖνες. Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Πόσειδον, εἰ τοὺς ἀνθρώπους εὖ ποιοῦμεν, ἐξ ἀνθρώπων γε καὶ αὐτοὶ ἰχθύες γενόμενοι.

Ποσειδῶν. Καὶ μέμφομαί γε τῷ Διονύσῳ, ὅτι ὑμᾶς καταναυμαχήσας μετέβαλε, δέον χειρώσασθαι μόνον, ὥςπερ τοὺς ἄλλους ὑπηγάγετο. Πῶς δ' οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἄριονα τοῦτον ἐγένετο, ὦ Δελφίν;

Δελφῖνες. Ὁ Περίανδρος, οἶμαι, ἔχαιρεν αὐτῷ καὶ πολλάκις μετεπέμπετο αὐτὸν ἐπὶ τῇ τέχνῃ· ὁ δὲ πλουτήσας παρὰ τοῦ τυράννου ἐπεθύμησε πλεύσας οἴκαδε ἐς τὴν Μήθυμναν ἐπιδείξασθαι τὸν πλοῦτον καὶ ἐπιβὰς πορθμείου τινὸς κακούργων ἀνδρῶν, ὡς ἔδειξε πολὺν ἄγων χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἐπεὶ κατὰ μέσον τὸ Αἰγαῖον ἐγένοντο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ οἱ ναῦται· ὁ δὲ—ἠκροώμην γὰρ ἅπαντα παρανέων τῷ σκάφει—«Ἐπεὶ ταῦτα ὑμῖν δέδοκται», ἔφη, «ἀλλὰ τὴν σκευὴν ἀναλαβόντα με καὶ ᾄσαντα θρῆνόν τινα ἐπ' ἐμαυτῷ ἑκόντα ἐάσατε ῥῖψαι ἐμαυτόν». Ἐπέτρεψαν οἱ ναῦται καὶ ἀνέλαβε τὴν σκευὴν καὶ ἧσε πάνυ λιγυρόν, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλατταν, ὡς αὐτίκα πάντως ἀποθανούμενος· ἐγὼ δὲ ὑπολαβὼν καὶ ἀναθέμενος αὐτὸν ἐξενηξάμην ἔχων ἐς Ταίναρον.

1. Τὸν *Μελικέρτην* τὸν καὶ *Παλαίμονα* ὑπὸ τῶν πλεόντων ὀνομασθέντα (Ὅρα ἐν *Βιβλιοθήκῃ* Ἀπολλοδώρου 1, 9, 1 καὶ 3, 4, 6).

Ποσειδῶν. Ἐπαινῶ σε τῆς φιλομουσίας· ἄξιον γὰρ τὸν μισθὸν ἀποδέδωκας αὐτῷ ἀκροάσεως.

Ποσειδῶν καὶ Νηρηΐδες.

Ποσειδῶν. Τὸ μὲν στενὸν τοῦτο, ἔνθα ἡ παῖς κατηνέχθη, Ἑλλήσποντος ἀπ' αὐτῆς καλείσθω· τὸν δὲ νεκρὸν ὑμεῖς, ὦ Νηρηΐδες, παραλαβοῦσαι τῇ Τρῳάδι προσενέγκατε, ὡς ταφείη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων.

Ἀμφιτρίτη. Μηδαμῶς, ὦ Πόσειδον, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐπωνύμῳ πελάγει τεθάφθω· ἐλεοῦμεν γὰρ αὐτὴν οἰκτιστα ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς πεπονθυῖαν.

Ποσειδῶν. Τοῦτο μέν, ὦ Ἀμφιτρίτη, οὐ θέμις· οὐδὲ ἄλλως καλὸν ἐνταῦθά που κεῖσθαι ὑπὸ τῇ ψάμμῳ αὐτήν, ἀλλ' ὅπερ ἔφην ἐν τῇ Τρῳάδι ἢ ἐν τῇ Χερρονήσῳ τεθάψεται. Ἐκεῖνο δὲ παραμύθιον οὐ μικρὸν ἔσται αὐτῇ, ὅτι μετ' ὀλίγον τὰ αὐτὰ καὶ ἡ Ἰνὼ πείσεται καὶ ἐμπεσεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀθάμαντος διωκομένη εἰς τὸ πέλαγος ἀπ' ἄκρου τοῦ Κιθαιρῶνος, καθ' ὅπερ καθήκει εἰς τὴν θάλατταν, ἔχουσα καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τῆς ἀγκάλης. Ἀλλὰ κἀκείνην σῶσαι δεήσει χαρισαμένους τῷ Διονύσῳ· τροφὸς γὰρ αὐτοῦ καὶ τίτθη ἡ Ἰνώ.

Ἀμφιτρίτη. Οὐκ ἐχρῆν οὕτω πονηρὰν οὖσαν·

Ποσειδῶν. Ἀλλὰ τῷ Διονύσῳ ἀχαριστεῖν, ὦ Ἀμφιτρίτη, οὐκ ἄξιον.

Νηρηΐς. Αὕτη δ' ἄρα τί παθοῦσα κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ κριοῦ! Ὁ ἀδελφὸς δὲ ὁ Φρίξος ἀσφαλῶς ὀχεῖται;

Ποσειδῶν. Εἰκότως· νεανίας γὰρ καὶ δυνατὸς ἀντέχειν πρὸς τὴν φοράν· ἡ δ' ὑπ' ἀηθείας ἐπιβᾶσα ὀχήματος παραδόξου καὶ ἀπιδοῦσα εἰς βάθος ἀχανές, ἐκπλαγεῖσα καὶ τῷ θάλπει ἅμα συσχεθεῖσα καὶ ἰλιγγιάσασα πρὸς τὸ σφοδρὸν τῆς πτήσεως ἀκρατὴς ἐγένετο τῶν κεράτων τοῦ κριοῦ, ὧν τέως ἐπείληπτο, καὶ κατέπεσεν εἰς τὸ πέλαγος.

Νηρεύς. Οὔκουν ἐχρῆν τὴν μητέρα τὴν Νεφέλην βοηθῆσαι πιπτούσῃ;

Ποσειδῶν. Ἐχρῆν· ἀλλ' ἡ Μοῖρα τῆς Νεφέλης πολλῷ δυνατωτέρα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε' ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥ Ε' ΕΤΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Καθωμιλημένη γλῶσσα.

Πεζογράφοι καὶ ποιηταὶ νεώτεροι 3

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἁγία Γραφή.

Α' Εὐαγγελικαὶ περικοπαί..... 99
Β' Ἀποστολικαὶ περικοπαί..... 122

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Ἀρχαία γλῶσσα.

Α' Αἰσώπειοι μῦθοι..... 139
Β' Ποικίλα.
1. Ἐκ τοῦ Ἀνθολογίου Στοβαίου 148
2. Ἐκ τῶν Πλουτάρχου Ἠθικῶν 150
3. Ἐκ τῆς Ποικίλης Ἱστορίας Αἰλιανοῦ..... 153
4. Ἐκ τῶν Διογένους Λαερτίου Ἀποφθεγμάτων 155
5. Ἐκ τῆς Ἀπολλοδώρου Βιβλιοθήκης..... 156
6. Ἐκ τῶν τοῦ Λουκιανοῦ Διαλόγων 160